

รายงานการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคมของ
แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

FACTOR THAT INFLUENCE IN USING THE SOCIAL SECURITY SYSTEM
FOR THE LABOUR IN SAMUTPRAKAN PROVINCE

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์ศักดิ์ อธิศจารุภัทร

ASSISTANT PROFESSOR PRASITTISAK ATITJARUPAT

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์ พิมดี

ASSISTANT PROFESSOR PAITOON PIMDEE

RCH
HD
๗๒๒.๕๕
.๒๘๖๒๕
๒๔๑๗๑

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 116849
วันเดือนปี 16 ส.ย. 2554

b. 12๓๒๗๘๒๗
i.....

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2551

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายงานวิจัย	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน ในจังหวัดสมุทรปราการ
ผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์ศักดิ์ ศิริจารุภัทร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์ พิมพ์ดี
ปีที่ทำวิจัย	พ.ศ. 2551
ที่ทำงาน	คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการประกันสังคมของแรงงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2551 จำนวน 720 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดที่ผ่านการทดลองใช้และหาคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า

1) แรงงานมีการใช้บริการประกันสังคมเฉลี่ย 3.92 ครั้ง/ปี โดยแรงงานร้อยละ 68.20 มีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคม

3) แรงงานมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมอยู่ในระดับสูง และเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานแตกต่างกันตามสถานภาพการสมรส

4) แรงงานที่มีสถานภาพโสด มีการใช้บริการประกันสังคมแตกต่างกันตามอายุ และฐานะครอบครัว ส่วนแรงงานที่มีสถานภาพสมรส มีการใช้บริการประกันสังคม แตกต่างกันตามระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ และอายุ

5) แรงงานที่มีสถานภาพโสด มีเจตคติต่อระบบประกันสังคม แตกต่างกันตามระดับการศึกษาสูงสุด จำนวนสมาชิกครอบครัว อายุ รายได้ครอบครัว และฐานะครอบครัว ส่วนแรงงานที่มีสถานภาพสมรส มีเจตคติต่อระบบประกันสังคม แตกต่างกันตามรายได้ จำนวนสมาชิกครอบครัว และฐานะครอบครัว

6) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน (Y) คือ เจตคติต่อระบบประกันสังคม (X_{10}) การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5) และค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .134, .122 และ .098 ตามลำดับ

7) ตัวแปรที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน คือ เจตคติต่อระบบประกันสังคม (X_{10}) โดยตัวแปรนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนการให้บริการระบบประกันสังคมได้ร้อยละ 1.8 โดยมีสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 1.399 + .675X_{10}$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z'_y = .135Z_{10}$$

8) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน (Y) คือ ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X₈) การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X₅) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X₂) การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (X₆) ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (X₉) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X₃) และสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (X₇) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .484, .420, .398, .331, .183, .175 และ .159 ตามลำดับ

9) ตัวแปรที่ส่งผลต่อเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน คือ ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X₈) การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X₅) สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (X₇) ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (X₉) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X₂) โดยตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนเจตคติต่อระบบประกันสังคม ได้ร้อยละ 40.3 โดยมีสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = .204 + .305X_8 + .278X_5 + .143X_7 + .052X_9 + .180X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z'_y = .317Z_8 + .272Z_5 + .200Z_7 + .176Z_9 + .197Z_2$$

คำสำคัญ : ระบบประกันสังคม /แรงงาน /จังหวัดสมุทรปราการ /การใช้บริการประกันสังคม /ปัจจัยที่ส่งผล

Research Title	Factor that Influence in Using the Social Security System for the Labour in Samutprakan Province
Researcher	Assistant Professor Prasittisak Sirijarupat Assistant Professor Paitoon Pimdee
Year	2008
Office	Faculty of Industrial Education King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang Chalongkrung Rd., Ladkrabang, Bangkok 10520

ABSTRACT

This research is to study the comparison and find the factor of the influence in using the labour protection security. The sampling group uses in this research are 720 labours from Samutprakan Province during the year 2008 with random in multi-stage sampling. The instruments use in the research were rating scales measurement and analyzed via statistic package program for mean, standard deviation, t-test, F-test, correlation and multiple regression. The result of this study is as follows;

1) The labour has used the labour protection security in average of 3.92 times/year and 68.20% the labour has knowledge about the social security system.

2) The labour has high attitude about the application of labour protection security with different attitude according to their marital status.

3) The single labour has different application of labour protection security according to their age and family status, and the labour having the marital status has different application of labour protection security according to their high educational attainment, income and age.

4) The single labour has different attitude toward the labour protection security according to their high educational attainment, number of family members, age, income of the family and family status, and for marriage labour has different attitude about the labour protection security according the number of their family members and family status.

5) The variable in relations to the application of labour protection security (Y) is the attitude toward the labour protection security (X_{10}), acknowledge of news about the social security (X_5) demand of life and health value (X_8) has related coefficient equivalent to .134, .122 and .098 respectively.

6) The variable toward the application of labour protection security in the attitude toward the security is (X_{10}). This variable can explain the fluctuation in using the labour protection security in 1.8% with the prediction equation as follows;

The prediction equation of raw scores was

$$Y' = 1.399 + .675X_{10}$$

The prediction equation of standard scores was

$$Z'_y = .135Z_{10}$$

7) The variable in relation with the attitude toward the labour protection security (Y) is the demand of life and health (X_8) acknowledge of news about the social security (X_5), motivation of achievement (X_2), family support the society (X_6), knowledge about the social security (X_9), achievement motivation (X_3) and office environment (X_7) has correlation analysis equivalent to .484, .420, .398, .331, .183, .175 and .159 respectively.

8) The variable that influences the attitude about the labour protection security is the demand of life and health (X_8), acknowledge of news about the social security (X_5), office environment (X_7), knowledge about the social security (X_9) and achievement motivation (X_2). All these variable can jointly explain the fluctuation in attitude about the labour protection security in 40.3% with the prediction equation as follows;

The prediction equation of raw scores was

$$Y' = .204 + .305X_8 + .278X_5 + .143X_7 + .052X_9 + .180X_2$$

The prediction equation of standard scores was

$$Z'_y = .317Z_8 + .272Z_5 + .200Z_7 + .176Z_9 + .197Z_2$$

Keywords : Social Security System / Labour / Samutprakan Province / Social Security Services/ Factor that Influence

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่ของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมุติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ระบบประกันสังคม.....	8
2.1.1 ประวัติความเป็นมา.....	8
2.1.2 หลักการ.....	9
2.1.3 ประเภทของการประกันสังคม.....	11
2.1.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสังคม.....	11
2.1.5 สิทธิประโยชน์.....	14
2.1.6 วิธีปฏิบัติการส่งตัวลูกจ้างเข้ารักษาพยาบาล.....	25
2.1.7 การขึ้นทะเบียนสถานประกอบการใหม่.....	28
2.1.8 ผลการดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคม.....	29
2.2 ข้อมูลจังหวัดสมุทรปราการ.....	33
2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา.....	39
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.....	66
4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบการใช้บริการระบบ ประกันสังคม.....	68
4.3 ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับระบบ ประกันสังคม.....	73
4.4 ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบเจตคติต่อระบบประกันสังคม...	77
4.5 ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลกับการใช้บริการ ระบบประกันสังคม.....	83
4.6 ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลกับเจตคติต่อระบบ ประกันสังคม.....	86
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
5.1 สรุปการวิจัย.....	92
5.2 อภิปรายผล.....	94
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	99
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม.....	107
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	112

สารบัญญัตินำ

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงจำนวนสถานประกอบการรายเดือน ปี พ.ศ. 2543-2550.....	30
2.2	จำนวนผู้ประกอบการกันตภาคบังคับ (มาตรา 33) ปี พ.ศ. 2543-2550.....	30
2.3	จำนวนผู้ประกอบการกันตภาคสมัครใจ (มาตรา 39) ปี พ.ศ. 2543-2550.....	31
2.4	แสดงจำนวนการใช้บริการของผู้กันตระหว่างปี พ.ศ. 2543-2550.....	31
2.5	จำนวนสถานพยาบาลโครงการกันตสังคระหว่างปี พ.ศ. 2543-2550.....	32
2.6	อัตราการใช้บริการทางการแพทยระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550.....	32
2.7	แสดงสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานของ 5 จังหวัด รอบกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2550 จำแนกตามความรุนแรง.....	32
2.8	จำนวนประชากรจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 จำแนกตามเพศ เป็นราย อำเภอ.....	34
2.9	จำนวนประชากรในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 จำแนกตามสถานภาพ แรงงาน และเพศ	34
2.10	จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน จำแนกตามอำเภอ ในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2549.....	35
2.11	จำนวนสถานประกอบการ และจำนวนลูกจ้างในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ.....	36
2.12	รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ของประชากรในจังหวัด สมุทรปราการ จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจสังคม พ.ศ. 2550.....	37
2.13	จำนวนสถานพยาบาลในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประเภท เป็นราย อำเภอ ปีงบประมาณ 2550.....	37
2.14	จำนวนเจ้าหน้าที่ทางการแพทยและจำนวนประชากรต่อเจ้าหน้าที่ทาง การแพทยในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2550.....	38
2.15	สถิติกองทุนกันตสังคในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2546-2550	39
3.1	แสดงลักษณะและผลการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ.....	63
3.2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ จำแนกตามอำเภอ.....	64
4.1	แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับของข้อมูลทั่วไปของแรงงาน.....	66
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้บริการกันตสังค จำแนก ตามลักษณะและสถานภาพการใช้บริการ.....	68
4.3	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้บริการกันตสังคของแรงงาน ที่มี สถานภาพการสมรสต่างกัน.....	69

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.4	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการให้บริการประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	69
4.5	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการให้บริการประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	70
4.6	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการให้บริการประกันสังคมของแรงงานที่มีอายุต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) เป็นรายคู่.....	70
4.7	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการให้บริการประกันสังคมของแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) เป็นรายคู่.....	71
4.8	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการให้บริการประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	71
4.9	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการให้บริการประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	72
4.10	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการให้บริการประกันสังคมของแรงงานที่มีอายุต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) เป็นรายคู่.....	72
4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคม จำแนกตามสถานภาพการสมรส.....	73
4.12	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงานที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน.....	73
4.13	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	74
4.14	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	74
4.15	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) เป็นรายคู่.....	75
4.16	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	75
4.17	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	76

สารบัญญัตินี้(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.18	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงานที่ ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) เป็นรายคู่.....	76
4.19	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่ของเจตคติต่อระบบ ประกันสังคมของแรงงาน.....	77
4.20	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน ที่มี สถานภาพการสมรสต่างกัน.....	78
4.21	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณี แรงงานมีสถานภาพโสด) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	78
4.22	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อระบบ ประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) จำแนกตามข้อมูล ทั่วไป.....	79
4.23	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานที่มี อายุต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) เป็นรายคู่.....	80
4.24	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานที่ รายได้ครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) เป็นรายคู่.....	80
4.25	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานที่ฐานะ ครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) เป็นรายคู่.....	80
4.26	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณี แรงงานมีสถานภาพสมรส) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	81
4.27	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อระบบ ประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) จำแนกตามข้อมูล ทั่วไป.....	82
4.28	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานที่ฐานะ ครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) เป็นรายคู่.....	82
4.29	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับการใช้บริการระบบ ประกันสังคมของแรงงาน.....	84
4.30	แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาตัวแปรที่มีอิทธิพลกับ การใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน.....	85
4.31	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนน มาตรฐานของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการพยากรณ์.....	85

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.32	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับเจตคติต่อระบบ ประกันสังคมของแรงงาน.....	87
4.33	แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาตัวแปรที่มีอิทธิพลกับ เจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน.....	88
4.34	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนน มาตรฐานของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการพยากรณ์.....	90

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมไทยจากสังคมเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม ส่งผลให้สัดส่วนการประกอบอาชีพของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่คนส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรม มาเป็นสัดส่วนของคนประกอบอาชีพดังกล่าวลดลงเรื่อยมาทุกปี ส่งผลให้รูปแบบการประกอบอาชีพของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป โดยจะเป็นการประกอบอาชีพในสถานประกอบการต่างๆ แทนการประกอบอาชีพในครัวเรือน ซึ่งการประกอบอาชีพในสถานประกอบการนั้นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่สร้างความมั่นใจให้กับแรงงานได้ดีก็คือ ระบบสวัสดิการ โดยแต่ละสถานประกอบการมีการจัดสวัสดิการทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละสถานประกอบการที่สามารถจะทำได้ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับแรงงานของตนเอง ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างบรรทัดฐานให้สถานประกอบการปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน รัฐบาลจึงจัดตั้งกองทุนประกันสังคมขึ้นมา เพื่อเป็นป้องกันและแก้ไขความเดือดร้อนของแรงงานเมื่อไม่สามารถทำงานได้ หรือไม่ได้ทำงาน และเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนสร้างหลักประกันในด้านความมั่นคงในการดำรงชีพของตนเองและครอบครัวด้วย

การประกันสังคมที่ประเทศต่างๆ ใช้อยู่ในปัจจุบันจะมีหลักการที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการประกันสังคมเป็นโครงการการบริหารทาง สังคมในระยะยาวอีกระบบหนึ่งที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการจัดขึ้น ด้วยการให้ประชาชนผู้มีรายได้แต่ละคนได้มีส่วนช่วยตนเองหรือครอบครัว โดยร่วมกันเสี่ยงภัยหรือช่วยเหลือบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนซึ่งกันและกันระหว่างผู้มีรายได้ในสังคม ด้วยการออกเงินสมทบเข้ากองทุน เรียกว่า กองทุนประกันสังคม โดยมีนายจ้าง ลูกจ้างและในบางประเทศมีรัฐบาลร่วมออกเงินสมทบเข้ากองทุนนี้ด้วย กองทุนนี้จะจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่ผู้ส่งเงินสมทบเมื่อเกิดความเดือดร้อน เช่น เจ็บป่วย คลอดบุตร ว่างาน ชราภาพ เป็นต้น ดังนั้นการประกันสังคมจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ยืดหลักการพึ่งตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ของประชาชน โดยมีความมุ่งหมายที่จะเป็นหลักการพึ่งตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันของประชาชน โดยมีความมุ่งหมายที่จะเป็น หลักประกัน และคุ้มครองความเป็นอยู่ของประชาชน ให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตแม้มีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องขาดแคลนรายได้ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข

ในประเทศไทย กองทุนเงินทดแทน นับเป็นก้าวแรกของการประกันสังคมไทยที่ให้หลักประกันแก่ลูกจ้างกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยด้วยโรคอันเนื่องมาจากการ ทำงานทั้งนี้ กองทุนเงินทดแทนเกิดขึ้นในประเทศไทยครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2515 ภายใต้การบริหารของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนกรมแรงงานตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 โดยในปีแรกของการให้ ความคุ้มครองจะครอบคลุมเฉพาะสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 20 คนขึ้นไปที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ แล้วจึง ค่อยๆ ขยายความคุ้มครองออกไปจนครบทุกจังหวัดทั่ว

ประเทศในวันที่ 1 กรกฎาคม 2531 จวบจนกระทั่งได้มีการผลักดันพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2533 เป็นต้นมา ประเทศไทยจึงมีการประกันสังคมอย่างเต็มรูปแบบโดยลูกจ้างจะได้รับ ความคุ้มครองทั้งในเรื่องการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทูพพลภาพ และตาย ทั้งนี้เนื่องและไม่เนื่องจากการทำงาน รวมไปถึงการคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และการว่างงาน เจกเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนประกันสังคม ก็เพื่อสร้างหลักประกันและความมั่นคงในการดำรงชีวิตให้แก่ประชาชน โดยการเฉลี่ยทุกข์ เฉลี่ยสุข ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการออมและเสียสละเพื่อส่วนรวมมี หลักการสำคัญ ที่มุ่งให้ประชาชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือตนเอง และครอบครัวในยามที่ ไม่มีรายได้ รายได้ลดลงหรือมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น โดยไม่เป็นภาระให้ผู้อื่นและสังคม การประกันสังคม จึงเป็นมาตรการหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงในชีวิต

ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 บังคับใช้วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2533 โดยมีสำนักงานประกันสังคม ซึ่งสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม รับผิดชอบในการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้จะให้หลักประกันแก่ลูกจ้าง ผู้ประกันตน รวมทั้งสิ้น 7 กรณี คือ การเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ การทุพพลภาพ การตาย ที่มีสาเหตุเนื่องจากการทำงาน การคลอดบุตร การชราภาพ การสงเคราะห์บุตร และการว่างงาน ทั้งนี้ในระยะแรก จะให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีจำนวนตั้งแต่ 20 คน ขึ้นไป ก่อน โดยให้ขยายไปยังสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คน ในปี 2536 และให้ความคุ้มครองเฉพาะกรณีเจ็บป่วย ทุพพลภาพ ตายที่มีสาเหตุเนื่องจากการทำงาน และกรณีคลอดบุตร ก่อน ทั้งนี้ นายจ้าง และลูกจ้าง และรัฐบาล เป็นผู้จ่ายเงินสมทบในอัตราที่เท่ากัน คือร้อยละ 1.5 สำหรับการชราภาพ และการสงเคราะห์บุตรให้ขยายความคุ้มครองภายในปี 2539 และการว่างงานให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเมื่อพร้อมที่จะดำเนินการ

จังหวัดสมุทรปราการ มีวิสัยทัศน์ คือ “ศูนย์กลาง Logistics เพื่อการส่งออกสินค้า เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม เป็นเมืองอุตสาหกรรมหลักของชาติ บ้านเมือง น่าอยู่ และเป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของสนามบินสุวรรณภูมิ” จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว ส่งผลให้จังหวัดมีโรงงาน อุตสาหกรรมอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงมีแรงงานจำนวนมากเข้าอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของจังหวัด และแรงงานดังกล่าวก็มีความหลากหลายในเรื่องอายุและความรู้ แต่ส่วนใหญ่แรงงานจะเป็นแรงงาน ในระบบที่ได้รับสวัสดิการต่างๆ ที่รัฐและสถานประกอบได้ร่วมกันจัดให้ พ.ร.บ.ประกันสังคมเริ่มมีผล บังคับใช้เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2533 จัดเป็นระบบประกันสุขภาพขั้นพื้นฐานของแรงงานในสถาน ประกอบการของเอกชนส่วนใหญ่ แต่ที่ผ่านมากลับพบว่าแรงงานส่วนหนึ่งได้ละเลยที่จะใช้บริการ ระบบการประกันสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบการ ประกันสังคม แต่ก็มีแรงงานจำนวนมากได้ให้ความสำคัญและตัดสินใจใช้บริการระบบประกันสังคม ดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้กระบวนการให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ เป็นไปอย่างสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ และเอื้ออำนวยต่อความต้องการของผู้ใช้แรงงาน คณะผู้วิจัยจึง

ต้องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการวางแผนการจัดบริการระบบประกันสังคม ให้สามารถจูงใจให้แรงงาน เห็นความจำเป็นและความสำคัญของระบบดังกล่าว และจะได้จัดบริการระบบประกันสังคมเพื่อ ตอบสนองกับความต้องการของแรงงานต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามสถานภาพ ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ รายได้ รายได้ครอบครัว สมาชิกครอบครัว และฐานะครอบครัว
- (2) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามสถานภาพ ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ รายได้ รายได้ครอบครัว สมาชิกครอบครัว และฐานะครอบครัว
- (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลกับการให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ
- (4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลกับเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

- (1) แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีสถานภาพ ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ รายได้ รายได้ครอบครัว สมาชิกครอบครัว และฐานะครอบครัวต่างกัน มีการให้บริการระบบประกันสังคมแตกต่างกัน
- (2) แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีสถานภาพ ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ รายได้ รายได้ครอบครัว สมาชิกครอบครัว และฐานะครอบครัวต่างกัน มีเจตคติต่อระบบประกันสังคมแตกต่างกัน
- (3) ปัจจัยบางปัจจัยมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลกับการให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ
- (4) ปัจจัยบางปัจจัยมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลกับเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2551 จำนวน 300,000 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 : 608) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 720 คน แล้วสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage random sampling)

1.4.2 ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

(1) ตัวแปรตามสมมุติฐานการวิจัยที่ 1 และ 2

(1.1) ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพ ภูมิฐานะเดิม ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ รายได้ รายได้ครอบครัว สมาชิกครอบครัว และฐานะครอบครัว

(1.2) ตัวแปรตาม คือ การใช้บริการระบบประกันสังคม และเจตคติต่อระบบประกันสังคม

(2) ตัวแปรตามสมมุติฐานการวิจัยที่ 3

(2.1) ตัวแปรอิสระ คือ สุขภาพจิตที่ดี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพ การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม การสนับสนุนทางสังคม จากครอบครัว สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม และเจตคติต่อระบบประกันสังคม

(2.2) ตัวแปรตาม คือ การใช้บริการระบบประกันสังคม

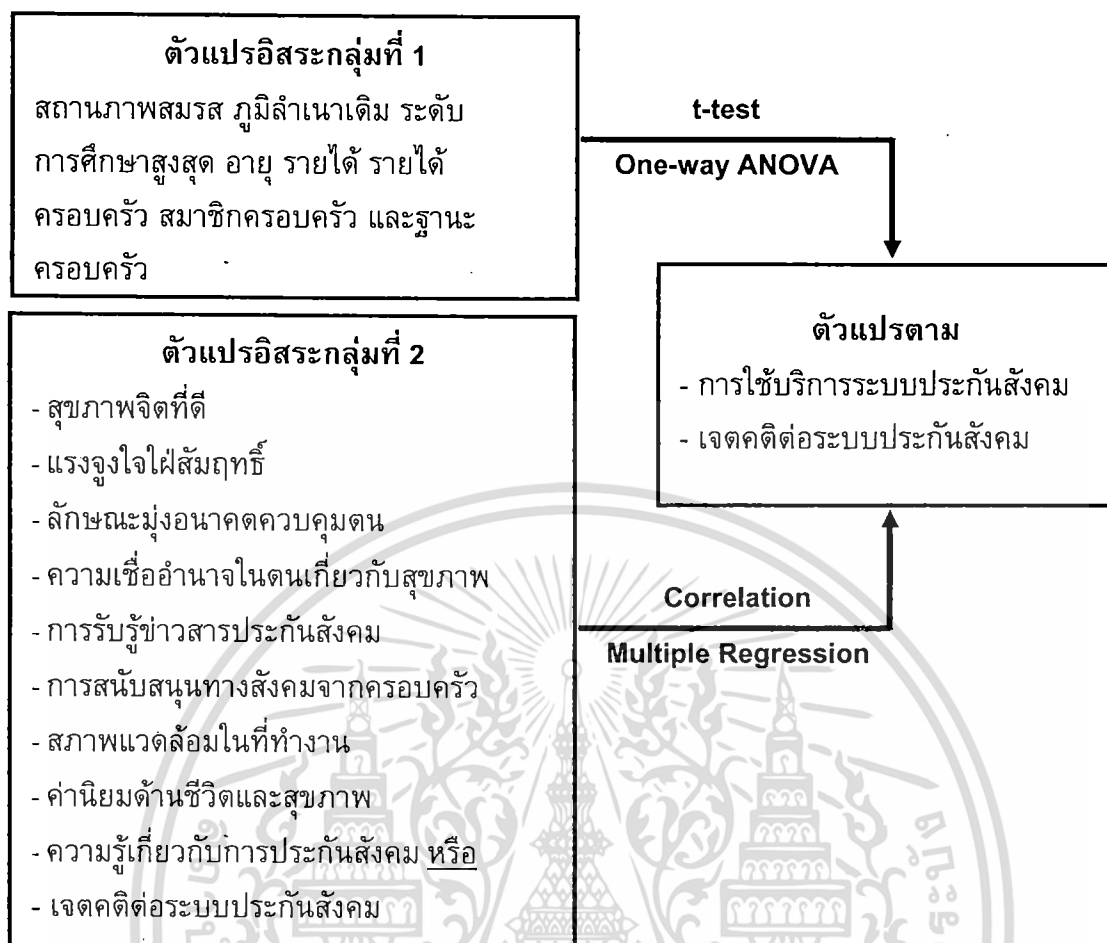
(3) ตัวแปรตามสมมุติฐานการวิจัยที่ 4

(3.1) ตัวแปรอิสระ คือ สุขภาพจิตที่ดี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพ การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม การสนับสนุนทางสังคม จากครอบครัว สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ และความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม

(3.2) ตัวแปรตาม คือ เจตคติต่อระบบประกันสังคม

1.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ คณะผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

(1) ระบบประกันสังคม หมายถึง หลักประกันและคุ้มครองความเป็นอยู่ของแรงงานให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต เมื่อมีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องขาดแคลนรายได้ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข ซึ่งครอบคลุมประเภทของการประกันรวม 8 ประเภท คือ การประกันการเจ็บป่วย การประกันการคลอดบุตร การประกันอุบัติเหตุและโรคอันเกิดจากการทำงาน การประกันทุพพลภาพ การประกันชราภาพ การประกันการสงเคราะห์ครอบครัว การประกันการเสียชีวิต และการประกันการว่างงาน

(2) แรงงาน หมายถึง ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบกิจการของจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2551

(3) การใช้บริการระบบประกันสังคม หมายถึง จำนวนครั้งที่แรงงานใช้บริการประกันสังคมในรอบปี

(4) สุขภาพจิตที่ดี หมายถึง ลักษณะทางจิตและอารมณ์ที่แสดงถึงการไม่รู้สึกรู้สึกรู้สึกกังวลจนเกินเหตุ ไม่โกรธง่าย ไม่ตื่นตื้นง่าย มีสมาธิ และมีความกล้าในสิ่งที่สมควร

(5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นหรือปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ และมีความเพียรพยายามเพื่อกระทำสิ่งนั้นให้บรรลุโดยไม่ทอดย้อต่ออุปสรรคหรือสิ่งกีดขวาง พยายามฝ่าฟันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

(6) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมบังคับตนเองให้รู้จักอดใจรอได้ เพื่อรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าที่จะมีมาในอนาคตนั้น

(7) ความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพ หมายถึง ปริมาณความตระหนักว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองแทบทั้งสิ้น ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่เชื่ออำนาจนอกตน ซึ่งเป็นผู้ที่คิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นมาจากโชค/เคราะห์ ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง

(8) การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม หมายถึง การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การรับทราบและสนใจ ติดตามข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการประกันสังคมจากสื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ นิตยสาร บุคคลใกล้ชิด และอื่นๆ ของแรงงาน

(9) การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึง ความคิดเห็นของแรงงานเกี่ยวกับการสนับสนุนและช่วยเหลือของบุคคลในครอบครัว ทั้งด้านการให้คำปรึกษา กำลังใจ หรือการช่วยเหลือ กำลังทรัพย์

(10) สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน หมายถึง ความคิดเห็นของแรงงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงานในหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบความปลอดภัย หรือสวัสดิการต่างๆ

(11) ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ หมายถึง ความคิดและความเชื่อของแรงงานที่มีต่อชีวิตและสุขภาพ

(12) ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม หมายถึง การรับทราบข้อเท็จจริง ข้อมูล หลักการ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่จะได้รับจากระบบประกันสังคมของแรงงาน

(13) เจตคติต่อระบบประกันสังคม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของแรงงานที่มีต่อระบบประกันสังคม ไม่ว่าจะเป็นข้อดีหรือข้อจำกัดต่างๆ ของระบบประกันสังคม

(14) สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพการสมรสของแรงงาน แบ่งเป็น โสด สมรส และหม้าย/หย่าร้าง

(15) ภูมิภาคเนาเดิม หมายถึง ภูมิภาคเนาเดิมของแรงงาน แบ่งเป็น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคอื่นๆ

(16) ระดับการศึกษาสูงสุด หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่แรงงานสำเร็จการศึกษา แบ่งเป็น ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป

(17) อายุ หมายถึง อายุของแรงงาน แบ่งเป็นอายุน้อย (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี) อายุปานกลาง (ระหว่าง 31-40 ปี) และมาก (มากกว่า 40 ปี)

(18) รายได้ หมายถึง รายได้ของแรงงานต่อเดือน แบ่งเป็น รายได้น้อย (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาท/เดือน) และรายได้มาก (มากกว่า 6,000 บาท/เดือน)

(19) รายได้ครอบครัว หมายถึง รายได้ของทั้งครอบครัวแรงงานต่อเดือน แบ่งเป็น รายได้ครอบครัวน้อย (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 8,000 บาท/เดือน) รายได้ครอบครัวปานกลาง (ระหว่าง 8,001-14,000 บาท/เดือน) และรายได้ครอบครัวมาก (มากกว่า 14,000 บาท/เดือน)

(20) สมาชิกครอบครัว หมายถึง จำนวนสมาชิกในครอบครัวของแรงงาน แบ่งเป็น สมาชิกครอบครัวน้อย (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 คน) และสมาชิกครอบครัวมาก (มากกว่า 4 คน)

(21) ฐานะครอบครัว หมายถึง ฐานะของครอบครัวแรงงาน โดยพิจารณาจากรายได้ครอบครัวต่อจำนวนสมาชิกในครอบครัว แบ่งเป็น ฐานะครอบครัวต่ำ (รายได้ไม่เกิน 2,000 บาท/เดือน/คน) ฐานะครอบครัวปานกลาง (รายได้ระหว่าง 2,001-4,000 บาท/เดือน/คน) และฐานะครอบครัวสูง (รายได้มากกว่า 4,000 บาท/เดือน/คน)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 ระบบประกันสังคม

2.1.1 ประวัติความเป็นมา

2.1.2 หลักการ

2.1.3 โครงสร้าง

2.1.4 ประเภทของการประกันสังคม

2.1.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสังคม

2.1.6 สิทธิประโยชน์

2.1.7 วิธีปฏิบัติการส่งตัวลูกจ้างเข้ารักษาพยาบาล

2.1.8 การขึ้นทะเบียนสถานประกอบการใหม่

2.2 ข้อมูลจังหวัดสมุทรปราการ

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ระบบประกันสังคม

2.1.1 ประวัติความเป็นมา (สำนักงานประกันสังคม. 2550 : Online)

เมื่อปี พ.ศ.2497 ได้มีการตราพระราชบัญญัติประกันสังคมขึ้น แต่รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่าสภาพทางเศรษฐกิจในขณะนั้น ยังไม่พร้อมที่จะนำพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2497 ออกใช้บังคับจึงมิได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาออกมาบังคับใช้

ในปี พ.ศ.2515 รัฐบาลโดยคณะปฏิวัติพิจารณาว่า ลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยหรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงานให้แก่นายจ้าง ควรจะมีหลักประกันว่าจะได้รับเงินทดแทน จึงได้ออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 ได้จัดตั้งกองทุนเงินทดแทนขึ้นในกรมแรงงานโดยมีเจตนารมณ์ที่จะให้หลักประกันแก่ลูกจ้างที่เจ็บป่วยประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน ประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ กำหนดให้นายจ้างเป็นผู้ส่งเงินสมทบให้แก่กองทุนเงินทดแทน เพื่อใช้ในการจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างแทนนายจ้าง เป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าทดแทนการขาดรายได้รายเดือน ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน ค่าทำศพ ทั้งนี้ นายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบเพียงฝ่ายเดียวตามความเสี่ยงของประเภทกิจการนั้นๆ ในอัตราร้อยละ 0.2-2.0 กองทุนเงินทดแทนได้เริ่มบริหารกองทุน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2517 เป็นต้นมา โดยขึ้นอยู่กับกรมแรงงาน นับได้ว่าเป็นก้าวแรกของการประกันสังคมอย่างแท้จริง

การดำเนินการเพื่อผลักดันการประกันสังคมให้เต็มรูปแบบ ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาโดยตลอดโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาหลายคณะเพื่อพิจารณาในเรื่องนี้ จนกระทั่งปลายปี พ.ศ.2524 คณะกรรมการเตรียมการประกันสังคมซึ่งมีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน ได้ยก ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. .... ขึ้นใหม่ รวมทั้งแนวทางการดำเนินการ การจัดองค์กร บริหารและกองทุนเงินสมทบ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ

จนกระทั่ง พ.ศ. 2533 ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 ก็ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2533 เป็นต้นมา พระราชบัญญัตินี้จะให้หลักประกันแก่ลูกจ้างผู้ประกันตน รวมทั้งสิ้น 7 กรณี คือ การเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ การทุพพลภาพ การตาย ที่มีสาเหตุเนื่องจากการทำงาน การคลอดบุตร การชราภาพ การสงเคราะห์บุตร และการว่างงาน ทั้งนี้ในระยะแรก จะให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีจำนวนตั้งแต่ 20 คน ขึ้นไปก่อน โดยให้ขยายไปยังสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คน ในปี 2536 และให้ความคุ้มครองเฉพาะกรณีเจ็บป่วย ทุพพลภาพ การตายที่มีสาเหตุเนื่องจากการทำงาน และกรณีคลอดบุตรก่อน ทั้งนี้นายจ้าง และลูกจ้าง และรัฐบาล เป็นผู้จ่ายเงินสมทบในอัตราที่เท่ากัน คือร้อยละ 1.5 สำหรับการชราภาพ และการสงเคราะห์บุตรให้ขยายความคุ้มครองภายในปี 2539 และการว่างงานให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเมื่อพร้อมที่จะดำเนินการ

สำนักงานประกันสังคม สังกัดกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2533 โดยโอนงานของกรมประชาสงเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประกันสังคม และงานของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน กรมแรงงานไปในสังกัดของสำนักงานประกันสังคม สำนักงานประกันสังคม ได้โอนมาอยู่ในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในวันที่ 23 กันยายน 2536

2.1.2 หลักการ

การประกันสังคมที่ประเทศต่างๆ ใช้อยู่ในปัจจุบันจะมีหลักการที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการประกันสังคมเป็นโครงการการบริหารทางสังคมในระยะยาวอีกระบบหนึ่งที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการจัดขึ้น ด้วยการให้ประชาชนผู้มีรายได้แต่ละคนได้มีส่วนช่วยตนเองหรือครอบครัว โดยร่วมกันเสี่ยงภัยหรือช่วยเหลือบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนซึ่งกันและกันระหว่างผู้มีรายได้ในสังคม ด้วยการออกเงินสมทบเข้ากองทุน เรียกว่า กองทุนประกันสังคม โดยมีนายจ้าง ลูกจ้างและในบางประเทศมีรัฐบาลร่วมออกเงินสมทบเข้ากองทุนนี้ด้วย กองทุนนี้จะจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่ผู้ส่งเงินสมทบเมื่อเกิดความเดือดร้อน เช่น เจ็บป่วย คลอดบุตร ว่างงาน ชราภาพ เป็นต้น ดังนั้นการประกันสังคมจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ยึดหลักการพึ่งตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ของประชาชน โดยมีความมุ่งหมายที่จะเป็นหลักประกันพึ่งตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันของประชาชน โดยมีความมุ่งหมายที่จะเป็นหลักประกัน และคุ้มครองความเป็นอยู่ของประชาชน ให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตแม้มีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องขาดแคลนรายได้ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ หรือ ILO (1989) ได้กำหนดหลักการของการประกันสังคมของการประกันสังคม ไว้ดังนี้

1. การประกันสังคมจะมีการบริหารทางการเงินโดยวิธีการจัดเก็บเงินสมทบ ซึ่งโดยปกติมักมาจากการสมทบของนายจ้างและลูกจ้าง ทั้งนี้รัฐจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินสมทบหรือเงินอุดหนุนอื่นๆ ด้วยหรือไม่ก็ได้

2. การเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันสังคมนั้นจะเป็นลักษณะของการบังคับซึ่งมีข้อยกเว้นน้อยมาก

3. เงินสมทบที่จ่ายมานั้นจะจัดตั้งเป็นกองทุนพิเศษ ซึ่งต้องนำไปจ่ายเป็นประโยชน์ทดแทนตามที่กำหนด และนำไปใช้ในการบริหาร

4. ส่วนเกินของเงินสมทบจะนำไปลงทุนเพื่อให้กองทุนมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น

5. สิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของผู้ประกันตนขึ้นอยู่กับว่าได้จ่ายเงินสมทบ ที่เป็นไปตามเงื่อนไข โดยไม่ต้องมีการตรวจสอบความจำเป็น หรือการตรวจสอบรายได้แต่อย่างใด

6. อัตราเงินสมทบและอัตราประโยชน์ทดแทนจะมีความสัมพันธ์กับรายได้ของผู้ประกันตน

7. การประกันสังคมกรณีเจ็บป่วยจากการทำงานโดยทั่วไป จะมาจากการสนับสนุนทางการเงินจากนายจ้างแต่เพียงผู้เดียว โดยอาจมีรัฐช่วยจ่ายเงินอุดหนุน

(1) ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ

ค่าใช้จ่ายที่นำมาใช้เพื่อจ่ายประโยชน์ทดแทนและค่าบริหารงาน จะมาจากการจัดเก็บเงินสมทบที่นายจ้างลูกจ้าง และหรือรัฐบาลร่วมกันออก ดังนั้น ในการกำหนดโครงการหรือแผนการดำเนินงานประกันสังคมในทุกประเทศ จึงมักจะคำนึงถึงฐานะการเงินของทุกฝ่ายว่าจะสามารถออกเงินสมทบได้โดยไม่กระทบกระเทือนต่อฐานะการเงิน และต้องไม่เป็นภาระต่อเงินงบประมาณของภาครัฐมากนัก

(2) การประกันสังคมในประเทศไทย

ในประเทศไทย กองทุนเงินทดแทน นับเป็นก้าวแรกของการประกันสังคมไทยที่ให้หลักประกันแก่ลูกจ้างกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยด้วยโรคอันเนื่องมาจากการทำงาน ทั้งนี้ กองทุนเงินทดแทนเกิดขึ้นในประเทศไทยครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2515 ภายใต้การบริหารของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนกรมแรงงานตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 โดยในปีแรกของการให้ความคุ้มครองจะครอบคลุมเฉพาะสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 20 คนขึ้นไปที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ แล้วจึงค่อยๆ ขยายความคุ้มครองออกไปจนครบทุกจังหวัดทั่วประเทศในวันที่ 1 กรกฎาคม 2531 จวบจนกระทั่งได้มีการผลักดันพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2533 เป็นต้นมา ประเทศไทยจึงมีการประกันสังคมอย่างเต็มรูปแบบ โดยลูกจ้างจะได้รับความคุ้มครองทั้งในเรื่องการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทูพพลภาพ และตาย ทั้งเนื่องและไม่เนื่องมาจากการทำงาน รวมไปถึงการคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และการว่างงาน เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ

(3) ขอบข่ายความคุ้มครอง

การประกันสังคมในระยะเริ่มต้นดำเนินโครงการมักจะทำให้ความคุ้มครองกลุ่มเป้าหมายที่จำกัด เช่นครอบคลุมเฉพาะผู้ใช้แรงงานบางประเภท หรือผู้ใช้แรงงานที่อยู่ในสถานประกอบการที่มี

ลูกจ้างจำนวนมากกว่า 20 คน ฯลฯ หลังจากนั้นจึงจะค่อยๆ ขยายความคุ้มครองออกไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองจากการประกันสังคมมากขึ้นโดยลำดับ ทั้งนี้โดยหลักการแล้ว การประกันสังคมมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ประชาชนทุกคนที่อยู่ในวัยทำงานได้รับความคุ้มครองโดยทั่วถึง และคุ้มครองไปถึงครอบครัว ตลอดจนเมื่อไม่สามารถทำงานได้ หรือต้องออกจากงานเมื่อพ้นวัยทำงานดังกล่าวไปแล้ว

นอกจากนี้การประกันสังคมมักจะเริ่มด้วยโครงการบังคับกฎหมายและบังคับใช้กับลูกจ้างที่มีรายได้ประจำก่อน เมื่อโครงการประกันสังคมในรูปแบบบังคับได้ดำเนินการไปจนประสบผลดีและสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกันตนได้เป็นอย่างดีแล้ว จึงจะสามารถขยายออกไปสู่โครงการประกันสังคมในรูปแบบสมัครใจซึ่งเท่ากับเป็นการให้ผู้ประกอบอาชีพอิสระเข้ามาร่วมอยู่ในโครงการประกันสังคมด้วย

(4) วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนประกันสังคม

เพื่อสร้างหลักประกันและความมั่นคงในการดำรงชีวิตให้แก่ประชาชน โดยการเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการออมและเสียสละเพื่อส่วนรวมมีหลักการสำคัญ ที่มุ่งให้ประชาชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือตนเอง และครอบครัวในยามที่ไม่มีรายได้ รายได้ลดลง หรือมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น โดยไม่เป็นภาระให้ผู้อื่นและสังคม การประกันสังคมจึงเป็นมาตรการหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงในชีวิต

2.1.3 ประเภทของการประกันสังคม

ในระบบประกันสังคมที่นานาประเทศถือเป็นหลักปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน จะมีประเภทของการประกันรวม 8 ประเภท คือ

1. การประกันการเจ็บป่วย
2. การประกันการคลอดบุตร
3. การประกันอุบัติเหตุและโรคอันเกิดจากการทำงาน
4. การประกันทุพพลภาพ
5. การประกันชราภาพ
6. การประกันการสงเคราะห์ครอบครัว
7. การประกันการเสียชีวิต
8. การประกันการว่างงาน

2.1.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสังคม

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสังคม ประกอบด้วยกฎกระทรวง ประกาศ พระราชกฤษฎีกา พระราชบัญญัติ ระเบียบ และร่างกฎหมายต่างๆ ดังนี้

(1) กฎกระทรวง

- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร พ.ศ.2549

- กฎกระทรวงกำหนดโรคเรื้อรัง พ.ศ. 2549
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนประกันสังคม และแบบหนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนประกันสังคมและบัตรประกันสังคม พ.ศ. 2549

(2) ประกาศ

(2.1) ปี 2548

- หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน กรณีบำบัดทดแทนได (เพิ่มเติมหลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน กรณีบำบัดทดแทนได)

- หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน กรณีการปลูกถ่ายไขกระดูก

- หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน กรณีโรคเดียวกันที่ต้องใช้ระยะเวลารักษาดัวในสถานพยาบาล ประเภทผู้ป่วยในเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันในหนึ่งปี

- หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทน กรณีผู้ประกันคนที่ติดเชื้อ HIV และผู้ประกันคนที่เป็โรคเอดส์

- หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทน กรณีคลอดบุตร

- หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทน กรณีทันตกรรม

- ประเภทและอัตราค่าอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค กรณีทุพพลภาพ

- ประเภทและอัตราค่าอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค กรณีสูญเสียสมรรถภาพของอวัยวะหรืออวัยวะบางส่วน

- ค่าบริการทางการแพทย์สำหรับสถานพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาล

- กำหนดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ปี 2545

- แนวทางปฏิบัติการเปลี่ยนสถานพยาบาล ประจำปี 2549

- มาตรฐานทางคุณธรรมของเจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคม

- การยื่นข้อเสนอเพื่อจัดทำโครงการบ้าน สปส. 1506

- มาตรฐานสถานพยาบาลในการให้บริการทันตกรรม

- อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 5)

- อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 6)

(2.2) ปี 2549

- อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 7)

- การกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน พ.ศ. 2549

- การขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาการนำส่งเงินสมทบของสถานประกอบการใน
จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดแพร่

- การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองลาวและกัมพูชาที่ผ่านการ
พิสูจน์สัญชาติ

- การจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าทำศพให้แก่นายจ้าง และค่าทดแทนคราวเดียว
เต็มจำนวนหรือเป็นระยะเวลาอย่างอื่น พ.ศ.2549

- การรับบริการทันตกรรมระบบเหมาจ่าย

- ขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาการนำส่งเงินสมทบของสถานประกอบการที่
ประสบอุทกภัย ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533

- ขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาการนำส่งเงินสมทบของสถานประกอบการที่
ประสบอุทกภัย ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533(แต่ละจังหวัด)

- ชีแจงกรณีทันตกรรม คลอดบุตร และสงเคราะห์

- แนวทางปฏิบัติการเปลี่ยนสถานพยาบาล ประจำปี 2549 เพิ่มเติม

- หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือ
เจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงานกรณีทันตกรรม (ประกาศ 30 ธ.ค. 2548)

- หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนกรณีผู้ประกันตนที่ติดเชื้อ HIV
และผู้ประกันตนที่เป็นโรคเอดส์

- หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร

- หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือ
เจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงานกรณีทันตกรรม (ประกาศ 15 ธ.ค. 2549)

- อัตราเงินสมทบ อัตราเงินฝาก วิธีการประเมินและการเรียกเก็บเงินสมทบ

(2.3) ปี 2550

- กำหนดอัตราผลประโยชน์ตอบแทนเงินบำเหน็จชราภาพประจำปี 2549

- การกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน พ.ศ.2550

- หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตราย

- หลักเกณฑ์ เงื่อนไข การจ่ายเงินค่าบริการทางการแพทย์ตามภาระเสี่ยง

(3) พระราชกฤษฎีกา

- พนักงานและลูกจ้างของสำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ไม่อยู่ใน
บังคับพระราชบัญญัติประกันสังคม

- พระราชกฤษฎีกา ให้ใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 บังคับนายจ้างที่มี
ลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป

(4) พระราชบัญญัติ

- พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

(5) ระเบียบ

- ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วย การจ่ายเงินเป็นค่าบริการทางการแพทย์ในกรณีฉุกเฉิน และกรณีคลอดบุตรให้แก่สถานพยาบาลโดยตรง พ.ศ. 2537
- ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วย การขอรับประโยชน์ทดแทน พ.ศ. 2538
- ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วย ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรสำหรับหญิงซึ่งอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับผู้ประกันตนโดยเปิดเผย พ.ศ. 2533
- ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วย การตรวจสอบการมีชีวิตอยู่ของบุตรของผู้ประกันตนที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีสงเคราะห์บุตร พ.ศ. 2549
- ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วย การขอรับประโยชน์ทดแทน พ.ศ. 2548
- ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วย การขอรับเงินสมทบที่นำส่งไว้เกินจำนวนที่ต้องชำระคืน พ.ศ. 2549

2.1.5 สิทธิประโยชน์

สิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกันตนจะได้รับอาจแบ่งเป็น 2 กรณี คือ กรณีกองทุนประกันสังคม และกรณีกองทุนเงินทดแทน

(1) กองทุนประกันสังคม

(1.1) กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

ก. หลักเกณฑ์และสิทธิประโยชน์ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย อันมิใช่เนื่องจากการทำงาน

- หลักเกณฑ์ที่จะทำให้ท่านมีสิทธิ คือ

1. ต้องอยู่ในสถานประกอบการที่ไม่ได้รับการลดส่วนเงินสมทบในกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย

2. จ่ายเงินสมทบในส่วนของกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือน ก่อนวันรับบริการทางการแพทย์

- สิทธิที่ท่านจะได้รับ

1. บริการทางการแพทย์ รวมถึงค่าอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรคตามประกาศสำนักงานเรื่องหลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน

2. เงินทดแทนการขาดรายได้

3. การบำบัดทดแทนไต

4. การปลูกถ่ายไขกระดูก

5. ค่าบริการทางการแพทย์กรณีทันตกรรม (ถอนฟัน อุดฟัน และขูดหินปูน)

ข. กรณีเจ็บป่วยทั่วไป

ผู้ประกันตนเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลที่ท่านเลือกตามบัตรรับรองสิทธิหรือสถานพยาบาลเครือข่ายโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ และได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ระหว่างที่หยุดพักรักษาตัวตามคำสั่งแพทย์ในจำนวนครั้งหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะหรือทำซ้ำของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของค่าจ้างตามจำนวนวันที่หยุดจริงไม่เกินครั้งละ 90 วัน และไม่เกิน 180 วันในหนึ่งปี หากเจ็บป่วยเรื้อรังจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ไม่เกิน 365 วัน โดยหลักฐานที่ต้องใช้แสดงเพื่อขอรับบริการทางการแพทย์จากโรงพยาบาล ได้แก่ บัตรรับรองสิทธิฯ บัตรประจำตัวประชาชน ส่วนการขอรับเงินทดแทนการขาดรายได้ คือ แบบคำขอรับประโยชน์ทดแทน (สปส.2-01) ใบรับรองแพทย์ หนังสือรับรองจากนายจ้าง และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารหน้าแรกที่มีชื่อ-เลขที่บัญชี (กรณีขอรับเงินทางธนาคาร)

ค. กรณีเจ็บป่วยฉุกเฉิน

เนื่องจากมีความจำเป็นจะต้องได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร่งด่วน มิฉะนั้นอาจจะเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ ผู้ประกันตนสามารถเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้ที่เกิดเหตุที่สุด โดยผู้ประกันตนหรือญาติหรือผู้เกี่ยวข้องจะต้องรีบแจ้งให้โรงพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิฯ ทราบโดยด่วน เพื่อจะได้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลต่อไป สำหรับค่ารักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นก่อนการแจ้งให้โรงพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิฯ ทราบสำนักงานประกันสังคมจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายภายใน 3 วัน (72 ชั่วโมง) ตามประเภทและอัตราที่ประกาศกำหนด ส่วนค่าใช้จ่าย ที่เกินอยู่ในความรับผิดชอบของสถานพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิฯ นับตั้งแต่เวลาที่สถานพยาบาลตามบัตรฯ ได้รับแจ้ง

1. เข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของรัฐ ไม่ว่าจะกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยฉุกเฉิน สามารถเบิกได้ ดังนี้

1.1 ผู้ป่วยนอก สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

1.2 ผู้ป่วยใน สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นภายในระยะเวลาไม่เกิน 72 ชั่วโมง (ยกเว้น ค่าห้องและอาหารเบิกได้ไม่เกินวันละ 700 บาท)

- กรณีประสบอันตรายผู้ประกันตนสามารถขอรับค่าบริการทางการแพทย์คืนได้ โดยไม่จำกัดจำนวนครั้ง

- กรณีประสบอันตรายผู้ประกันตนสามารถขอรับค่าบริการทางการแพทย์คืนได้ประเภทผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน ประเภทละไม่เกิน 2 ครั้งต่อไป

2. เข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของเอกชน

2.1 กรณีผู้ป่วยนอก

- สามารถเบิกค่าบริการทางการแพทย์เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินครั้งละ 1,000 บาท

- สามารถเบิกค่าบริการทางการแพทย์เท่าที่จ่ายจริงเกินครั้งละ 1,000 บาทได้หากมีการตรวจรักษาตามรายการในประกาศ ดังนี้

การให้เลือดหรือส่วนประกอบของเลือด การฉีดยาต่อต้านพิษจากเชื้อบาดทะยัก การฉีดวัคซีนหรือเซรุ่มป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเฉพาะเข็มแรก การตรวจอัลตราซาวด์ กรณีที่มีภาวะฉุกเฉินเฉียบพลันในช่องท้อง การตรวจด้วย CT-SCAN หรือ MRI จ่ายตามเงื่อนไขที่

กำหนด การขูดมดลูก กรณีตกเลือดหลังคลอดหรือตกเลือดจากการแท้งบุตร ค่าพินคินซีฟ และ กรณีที่มีการสังเกตอาการในห้องสังเกตอาการตั้งแต่ 3 ชั่วโมงขึ้นไป

2.2 ผู้ป่วยใน

- ค่ารักษาพยาบาล กรณีที่ไม่ได้รักษาในห้อง ICU เบิกได้ไม่เกินวันละ 2,000 บาท
- ค่าห้องและค่าอาหารไม่เกินวันละ 700 บาท
- ค่าห้อง ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาลกรณีที่รักษาในห้อง ICU เบิกได้ไม่เกินวันละ 4,500 บาท
- กรณีที่มีความจำเป็นต้องผ่าตัดใหญ่ เบิกได้ไม่เกินครั้งละ 8,000 - 16,000 บาท ตามระยะเวลาการผ่าตัด

- การพินคินซีฟรวมค่ายาและอุปกรณ์ไม่เกิน 4,000 บาท
- ค่าตรวจทางห้องปฏิบัติการ และหรือเอกซเรย์ เบิกได้ในวงเงินไม่เกินรายละ 1,000 บาท

- กรณีมีความจำเป็นต้องตรวจวินิจฉัยพิเศษ ได้แก่ การตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ การตรวจหัวใจด้วยคลื่นเสียงสะท้อนความถี่สูง การตรวจคลื่นสมอง การตรวจอัลตราซาวด์ การสวนเส้นเลือดหัวใจและเอกซเรย์ การส่องกล้อง การตรวจด้วยการฉีดสี การตรวจด้วย CT - SCAN หรือ MRI จำยตามเงื่อนไขที่กำหนด

3. กรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินเบิกได้ไม่เกินปีละ 2 ครั้ง กรณีอุบัติเหตุเบิกได้โดยไม่จำกัดจำนวนครั้ง นอกจากนี้ หากจำเป็นต้องส่งตัวผู้ป่วยไปตรวจวินิจฉัยหรือรักษาต่อยังสถานพยาบาลอื่น สามารถเบิกค่าพาหนะได้อีก กรณีอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดเดียวกัน หากใช้รถหรือเรือพยาบาล จ่ายเท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 500บาท/ครั้ง แต่หากใช้พาหนะรับจ้างหรือพาหนะส่วนบุคคลหรือพาหนะอื่นๆ เหนมาจ่ายในอัตรา 300 บาท/ครั้ง ถ้าอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น สปส.จ่ายเพิ่มให้อีกกิโลเมตรละ 6 บาท

ง. กรณีประสบอันตราย

ผู้ประกันตนเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลที่ท่านเลือกตามบัตรรับรองสิทธิหรือสถานพยาบาลเครือข่ายโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ และได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ระหว่างที่หยุดพักรักษาตัวตามคำสั่งแพทย์ในจำนวนครั้งหนึ่งของค่าจ้างตามจำนวนวันที่หยุดจริงไม่เกินครั้งละ 90 วัน และไม่เกิน 180 วันในหนึ่งปี หากเจ็บป่วยเรื้อรังจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ไม่เกิน 365 วัน โดยหลักฐานที่ต้องใช้แสดงเพื่อขอรับบริการทางการแพทย์จากโรงพยาบาล ได้แก่ บัตรรับรองสิทธิฯ บัตรประจำตัวประชาชน ส่วนการขอรับเงินทดแทนการขาดรายได้ คือ แบบคำขอรับประโยชน์ทดแทน (สปส.2-01) ใบรับรองแพทย์ หนังสือรับรองจากนายจ้าง และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารหน้าแรกที่มีชื่อ-เลขที่บัญชี (กรณีขอรับเงินทางธนาคาร)

จ. ค่าพาหนะกรณีย้ายสถานพยาบาล

หากจำเป็นต้องส่งตัวผู้ป่วยไปตรวจวินิจฉัยหรือรักษาต่อยังสถานพยาบาลอื่น สามารถเบิกค่าพาหนะได้อีก กรณีอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดเดียวกัน หากใช้รถหรือเรือพยาบาลจ่าย เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 500บาท/ครั้ง แต่หากใช้พาหนะรับจ้างหรือพาหนะส่วนบุคคลหรือพาหนะอื่นๆ เหมาะจ่ายในอัตรา 300 บาท/ครั้ง ถ้าอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น สปส.จ่ายเพิ่มให้อีกกิโลเมตรละ 6 บาท

ฉ. กรณีขอรับเงินทดแทนการขาดรายได้

การขอรับเงินทดแทนการขาดรายได้ หลักฐานที่ต้องยื่น คือ แบบคำขอรับประโยชน์ทดแทน (สปส.2-01)ใบรับรองแพทย์ หนังสือรับรองจากนายจ้าง และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารหน้าแรกที่มีชื่อ-เลขที่บัญชี (กรณีขอรับเงินทางธนาคาร) ผ่านทางบัญชีธนาคารของผู้ประกันตน 8 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด มหาชน (เริ่มใช้ 1 ตุลาคม 2549) และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (เริ่มใช้ 1 มกราคม 2550)

ช. กรณีทันตกรรม (ถอนฟัน อุดฟัน ขูดหินปูน และใส่ฟันเทียม)

ผู้ประกันตนมีสิทธิเข้ารับการบริการทางการแพทย์ ณ สถานพยาบาลใดก็ได้ในกรณี ถอนฟัน อุดฟัน ขูดหินปูน โดยสำรองเงินจ่ายไปก่อนและนำหลักฐานมาขอเบิกเงินคืนได้ในอัตราไม่เกิน 250 บาท/ครั้ง ปีละไม่เกิน 500 บาท และมีสิทธิใส่ฟันเทียมชนิดถอดได้ฐานอคริลิก 1-5 ซี่ ในวงเงินไม่เกิน 1,200 บาท มากกว่า 5 ซี่ ในวงเงินไม่เกิน 1,400 บาท ภายในระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่วันที่ใส่ฟันเทียมชนิดถอดได้ฐานอคริลิก

ซ. กรณีการบำบัดทดแทนไต

ผู้ประกันตนที่เจ็บป่วยด้วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย และได้รับอนุมัติให้เป็นผู้มีสิทธิให้เป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าบริการทางการแพทย์กรณีบำบัดทดแทนไต ตามหลักเกณฑ์เงื่อนไข และอัตราการบริการทางการแพทย์ที่สำนักงานประกันสังคมกำหนด ดังนี้

1. วิธีฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมจ่ายให้แก่สถานพยาบาลในความตกลง และให้บริการผู้ประกันตนในอัตราไม่เกิน 1,500 บาทต่อครั้ง และไม่เกิน 3,000 บาทต่อสัปดาห์

2. วิธีล้างช่องท้องด้วยน้ำยาแบบถาวรจ่ายให้แก่สถานพยาบาลในความตกลง และให้บริการผู้ประกันตนในอัตราเท่าที่จ่ายจริงไม่เกินเดือนละ 15,000 บาท กรณีในช่วงเดือนแรกที่ได้รับ อนุมัติจะได้รับไม่เกินวันละ 500 บาท ตั้งแต่วันที่มามีสิทธิจนถึงวันสิ้นเดือน

3. วิธีปลูกถ่ายไต จ่ายให้แก่สถานพยาบาลในความตกลง และให้บริการผู้ประกันตน ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายก่อนการปลูกถ่ายไตเท่าที่จ่ายจริงในอัตราไม่เกิน 30,000 บาทต่อราย

- ค่าใช้จ่ายระหว่างการปลูกถ่ายไตเท่าที่จ่ายจริงในอัตราไม่เกิน 230,000 บาท โดยครอบคลุมผู้ประกันตนและผู้บริจาคไต เป็นเวลา 60 วัน นับแต่วันที่ทำการผ่าตัดปลูกถ่ายไต

รวมทั้งรักษาภาวะการสลดไต อย่างเฉียบพลันของผู้ประกันตนเป็นเวลา 2 ปีนับแต่วันที่ทำการผ่าตัดปลูกถ่ายไต

- ค่าใช้จ่ายหลังการปลูกถ่ายไตสำหรับสถานพยาบาลที่ปลูกถ่ายไตให้แก่ผู้ประกันตนที่มีสิทธิโดยครอบคลุมการตรวจรักษา ยากดภูมิคุ้มกัน ตรวจทางห้องปฏิบัติการ ตรวจปัสสาวะ ตรวจระดับยากดภูมิคุ้มกันเหมาะสมในอัตรา ดังนี้

ปีที่ 1 เดือนที่ 1-6 เดือนละ 30,000 บาท

เดือนที่ 7-12 เดือนละ 20,000 บาท

ปีที่ 2 เดือนที่ 1-6 เดือนละ 15,000 บาท

ปีที่ 3 เป็นต้นไป เดือนละ 10,000 บาท

สิทธิประโยชน์ทดแทนสำหรับค่าใช้จ่ายหลังการปลูกถ่ายไตสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ 1 ของเดือนถัดไปในกรณีดังต่อไปนี้

1. กลับเข้ารับการรักษาฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมหรือการล้างช่องท้องด้วยน้ำยาแบบถาวร

2. สิ้นสุดสภาพการเป็นผู้ประกันตน

3. เสียชีวิต

ณ. การปลูกถ่ายไขกระดูก

สำนักงานประกันสังคมจะจ่ายค่าบริการทางการแพทย์ให้แก่สถานพยาบาลที่ทำการปลูกถ่ายไขกระดูก และได้ทำข้อตกลงกับสำนักงานประกันสังคม ดังนี้

ก. ค่าบริการทางการแพทย์กรณีปลูกถ่ายไขกระดูก ตามหลักเกณฑ์และอัตรา ดังนี้

(1) ค่าบริการทางการแพทย์นับแต่วันที่เริ่มต้นที่ผู้ประกันตนเข้ารับการรักษาตัวในสถานพยาบาลเพื่อทำการปลูกถ่ายไขกระดูก จนถึงผู้ประกันตนได้รับการไขกระดูก (stem cell) เหม่าจ่ายเป็นเงิน 500,000 บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

(2) ค่าบริการทางการแพทย์นับตั้งแต่ที่ผู้ประกันตนได้รับไขกระดูก (stem cell) จนถึงวันที่จำหน่ายออกจากสถานพยาบาล เหม่าจ่ายเป็นจำนวนเงิน 250,000 บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

ข. ค่าบริการทางการแพทย์กรณีการตรวจเนื้อเยื่อ เพื่อปลูกถ่ายไขกระดูกสำหรับผู้ประกันตนในรายที่ไม่สามารถทำการปลูกถ่ายไขกระดูกได้ตามหลักเกณฑ์และอัตราดังนี้

(1) ผู้ประกันตนจะต้องได้รับการอนุมัติจากสำนักงานให้เข้ารับการปลูกถ่ายไขกระดูกก่อนที่จะเข้ารับตรวจเนื้อเยื่อ

(2) ค่าบริการทางการแพทย์กรณีการตรวจเนื้อเยื่อระหว่างผู้ประกันตนกับพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน และผลการตรวจเนื้อเยื่อไม่สามารถเข้ากันได้ เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินรายละ 7,000 บาท (เจ็ดพันบาทถ้วน) จำนวนรายเท่าที่จ่ายจริง รวมทั้งผู้ประกันตนด้วย

(1.2) กรณีคลอดบุตร

หลักเกณฑ์และสิทธิประโยชน์

ก. การตรวจสอบสิทธิ

1. ตรวจสอบว่าผู้ประกันตนเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการที่ได้รับการลดส่วนกรณีคลอดบุตรหรือไม่ ถ้าใช่ให้วินิจฉัยเป็นกรณีไม่มีสิทธิ

2. ตรวจสอบประวัติการขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรของผู้ประกันตน ถ้าเคยใช้สิทธิครบ 2 ครั้งแล้วให้วินิจฉัยเป็นกรณีไม่มีสิทธิ

3. ตรวจสอบวันที่คลอดบุตร

4. คลอดบุตรก่อนวันที่ 1 มกราคม 2550 ใช้สิทธิตามประกาศคณะกรรมการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร ลงวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2548

5. คลอดบุตรตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ใช้สิทธิตามประกาศคณะกรรมการแพทย์ ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทน ในกรณีคลอดบุตร ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549

6. ตรวจสอบการจ่ายเงินสมทบครบ 7 เดือนภายใน 15 เดือนก่อนเดือนที่คลอดบุตร ถ้าไม่ครบ 7 เดือนให้วินิจฉัยเป็นกรณีไม่มีสิทธิ

ข. การวินิจฉัย

1. คลอดบุตรก่อนวันที่ 1 มกราคม 2550

1.1 ตรวจสอบสถานที่คลอดบุตร ถ้าเป็นสถานพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิหรือเครือข่ายของสถานพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิของผู้ประกันตนหรือของคู่สมรสหรือของสามีหรือไม่ ถ้าใช่ให้วินิจฉัยเป็นกรณีไม่มีสิทธิ

1.2 ถ้าไม่ใช่สถานพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิหรือเครือข่ายให้วินิจฉัยจ่ายค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายกรณีคลอดบุตรให้แก่ผู้ประกันตนในอัตรา 6,000 บาทต่อการคลอดบุตรหนึ่งครั้ง

2. คลอดบุตรตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 เวลา 00.00 น. เป็นต้นไป

2.1 คลอดบุตรที่ใดก็ได้ ให้วินิจฉัยจ่ายค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายกรณีคลอดบุตรให้แก่ผู้ประกันตนในอัตรา 12,000 บาทต่อการคลอดบุตรหนึ่งครั้ง

2.2 กรณีผู้ประกันตนเข้ารับบริการทางการแพทย์กรณีคลอดบุตรในสถานพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิก่อนวันที่ 1 มกราคม 2550 แต่มีการคลอดบุตรตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ตั้งแต่เวลา 00.00 น. เป็นต้นไป สถานพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิยังต้องรับผิดชอบจนสิ้นสุด การรักษาผู้ประกันตนไม่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาล และผู้ประกันตนสามารถนำสูติบัตรมาขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรได้ ให้วินิจฉัยจ่ายค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายกรณีคลอดบุตรให้แก่ผู้ประกันตนในอัตรา 12,000 บาทต่อการคลอดบุตรหนึ่งครั้ง

(1.3) กรณีทุพพลภาพ

ก. หลักเกณฑ์ที่จะทำให้ท่านมีสิทธิ คือ

จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือนภายในระยะเวลา 15 เดือน ก่อนวันที่คณะกรรมการแพทย์กำหนดให้เป็นทุพพลภาพ

ข. สิทธิที่ท่านจะได้รับ

1. ค่ารักษาพยาบาล จ่ายเท่าที่จ่ายจริงไม่เกินเดือนละ 2,000 บาท
2. เงินทดแทนการขาดรายได้ ได้รับในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างเป็นรายเดือนตลอดชีวิต ค่าอวัยวะเทียม / อุปกรณ์ / อุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค

3. ค่าทำศพ

- กรณีผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพถึงแก่ความตาย ผู้จัดการศพมีสิทธิได้รับค่าทำศพ 30,000 บาท เงินสงเคราะห์กรณีผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพถึงแก่ความตายผู้มีสิทธิได้รับดังนี้

- ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบมาแล้วตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปแต่ไม่ถึง 10 ปี จะได้รับเงินสงเคราะห์เท่ากับค่าจ้างเฉลี่ยหนึ่งเดือนครึ่ง

- ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบมาแล้วตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปจะได้รับเงินสงเคราะห์เท่ากับค่าจ้างเฉลี่ยห้าเดือน

หมายเหตุ : เฉพาะผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม 2538

(1.4) กรณีเสียชีวิต

หลักเกณฑ์และสิทธิประโยชน์

1. จ่ายเงินสมทบในส่วนของกรณีตายมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 เดือนภายในระยะเวลา 6 เดือน

2. ผู้มีสิทธิได้รับค่าทำศพ 30,000 บาท

3. ผู้มีสิทธิมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์กรณีตาย ดังนี้

- ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบมาแล้วตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 10 ปี จะได้รับเงินสงเคราะห์เท่ากับค่าจ้างเฉลี่ยหนึ่งเดือนครึ่ง

- ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบมาแล้วตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะได้รับเงินสงเคราะห์เท่ากับค่าจ้างเฉลี่ยห้าเดือน

4. ใครคือผู้จัดการศพ

- บุคคลซึ่งผู้ประกันตนทำหนังสือระบุให้เป็นผู้จัดการศพและได้เป็นผู้จัดการศพผู้ประกันตน

- คู่สมรส บิดามารดา หรือบุตรของผู้ประกันตนที่มีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพผู้ประกันตน

- บุคคลอื่นที่มีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพผู้ประกันตน

(1.5) กรณีสงเคราะห์บุตร

ก. หลักเกณฑ์ที่จะทำให้ท่านมีสิทธิ คือ

จ่ายเงินสมทบในส่วนของกรณีสงเคราะห์บุตรมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน ภายในระยะเวลา 36 เดือน ก่อนเดือนที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนและเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 หรือ มาตรา 39

ข. สิทธิที่ท่านจะได้รับ

เงินสงเคราะห์บุตรเหมาจ่ายเดือนละ 350 บาทต่อบุตรหนึ่งคน

ค. เงื่อนไขบุตรที่ได้รับการสงเคราะห์

1. เงินสงเคราะห์บุตรสำหรับบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีอายุไม่เกิน 6 ปี บริบูรณ์ จำนวนคราวละไม่เกิน 2 คน (บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมหรือบุตรซึ่งได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่น)

2. ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรสำหรับบุตรซึ่งมีอายุไม่เกิน 6 ปีบริบูรณ์ เว้นแต่ผู้ประกันตนเป็นผู้ทุพพลภาพหรือถึงแก่ความตาย ในขณะที่บุตรมีอายุไม่เกิน 6 ปีบริบูรณ์ จะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนต่อจนอายุ 6 ปีบริบูรณ์

3. ในกรณีที่ผู้ประกันตนชายไม่ได้จดทะเบียนสมรส บุตรจึงมิใช่บุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ประกันตนชายสามารถดำเนินการให้บุตรเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ 3 วิธี คือ

- จดทะเบียนสมรสกับมารดาของบุตร
- จดทะเบียนรับรองบุตร
- ยื่นคำร้องต่อศาลให้ศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นบุตร

(1.6) กรณีชราภาพ

ก. เงื่อนไขการเกิดสิทธิกรณีบำนาญชราภาพ

1. จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 เดือนไม่ว่าระยะเวลา 180 เดือนจะติดต่อกันหรือไม่ก็ตาม

2. มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์

3. ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง

ข. เงื่อนไขการเกิดสิทธิกรณีบำเหน็จชราภาพ

1. จ่ายเงินสมทบไม่ครบ 180 เดือน

2. ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง

3. มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ หรือเป็นผู้ทุพพลภาพ หรือถึงแก่ความตาย

ค. ประโยชน์ทดแทนกรณีบำนาญชราภาพ

1. กรณีจ่ายเงินสมทบมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 180 เดือน มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพเป็นรายเดือนใน อัตราร้อยละ 15 ของค่าจ้างเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้ายที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบก่อนความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง

2. กรณีที่มีการจ่ายเงินสมทบเกิน 180 เดือน ให้ปรับเพิ่มอัตราบำนาญชราภาพตามข้อ 1 ขึ้นอีกในอัตราร้อยละ 1 ต่อ ระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบทุก 12 เดือน สำหรับระยะเวลาที่จ่ายเงินสมทบเกินกว่า 180 เดือน

ง. ประโยชน์ทดแทนกรณีบำเหน็จชราภาพ

1. กรณีที่มีการจ่ายเงินสมทบต่ำกว่า 12 เดือน ให้จ่ายเงินบำเหน็จชราภาพ มีจำนวนเท่ากับจำนวนเงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบ เพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรและกรณีชราภาพ

2. กรณีที่มีการจ่ายเงินสมทบตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป ให้จ่ายเงินบำเหน็จชราภาพ มีจำนวนเท่ากับจำนวนเงินสมทบที่ผู้ประกันตนและนายจ้างจ่ายเงินสมทบ เพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรและกรณีชราภาพ พร้อมผลประโยชน์ตอบแทน ตามที่สำนักงานประกันสังคมประกาศกำหนด

3. กรณีผู้รับเงินบำนาญชราภาพถึงแก่ความตายภายใน 60 เดือน นับแต่เดือนที่มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพให้จ่ายเงินบำเหน็จชราภาพจำนวน 10 เท่าของเงินบำนาญชราภาพรายเดือนที่ได้รับคราวสุดท้ายก่อนถึงแก่ความตาย

(1.7) กรณีว่างงาน

ก. หลักเกณฑ์ที่จะทำให้มีสิทธิ คือ จ่ายเงินสมทบในส่วนของกรณีว่างงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนการว่างงาน

ข. เงื่อนไขการเกิดสิทธิ

1. ต้องขึ้นทะเบียนผู้ว่างงานที่สำนักงานจัดหางานของรัฐภายใน 30 วันนับแต่วันที่ว่างงาน โดยไม่ต้องรออนหนังสือรับรองการออกจากงาน เพื่อเป็นการแสดงสิทธิในเบื้องต้น

2. มีความสามารถในการทำงาน และพร้อมที่จะทำงานที่เหมาะสมตามที่จัดหาให้

3. ต้องไม่ปฏิเสธการฝึกงาน

4. ต้องรายงานต่อเจ้าหน้าที่สำนักจัดหางาน ไม่น้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง

5. ผู้ที่ว่างงานต้องไม่ถูกเลิกจ้างเนื่องจากกรณี

- ทุจริตต่อหน้าที่

- กระทำผิดอาญาโดยเจตนาแก่นายจ้าง

- จงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย

- ผ่าฝืนข้อบังคับ หรือระเบียบเกี่ยวกับการทำงาน หรือคำสั่งอันชอบด้วย

กฎหมายในกรณีร้ายแรง

- ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลา 7 วันทำงานติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันควร

- ประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้นายจ้างได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง

- ได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษา

6. ต้องมิใช่ผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ

7. มีสิทธิรับประโยชน์ทดแทนเริ่มตั้งแต่วันที่ 8 นับแต่วันว่างงานจากการทำงานกับนายจ้างรายสุดท้าย

8. ไม่เป็นผู้ประกันตนโดยสมัครใจตามมาตรา 39

ค. สิทธิที่ท่านจะได้รับประโยชน์ทดแทน

กรณีถูกเลิกจ้าง ได้รับเงินทดแทนระหว่างการว่างงานปีละไม่เกิน 180 วัน ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้าง โดยคำนวณจากฐานเงินสมทบสูงสุดไม่เกิน 15,000 บาท

กรณีสมัครใจลาออก ได้รับเงินทดแทนระหว่างการว่างงานปีละไม่เกิน 90 วัน ในอัตราร้อยละ 30 ของค่าจ้าง โดยคำนวณจากฐานเงินสมทบสูงสุดไม่เกิน 15,000 บาท หากใน 1 ปีปฏิทินมีการยื่นขอรับเงินทดแทนระหว่างการว่างงานเกินกว่า 1 ครั้ง ให้นับระยะเวลาการรับเงินทดแทนระหว่างการว่างงานรวมกันไม่เกิน 180 วัน เงินทดแทนการขาดรายได้จะจ่ายเป็นงวดเดือน โดยโอนเงินผ่านบัญชีธนาคารตามที่ผู้ประกันตนแจ้ง

(2) กองทุนเงินทดแทน

(2.1) กรณีประสบอันตรายหรือเป็นโรคจากการทำงาน

(2.1.1) ค่ารักษาพยาบาลกรณีประสบอันตรายจากการทำงาน

- กรณีถูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ได้รับค่ารักษาพยาบาลจากกองทุนเงินทดแทน เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นไม่เกิน 35,000 บาท

- กรณีที่ค่ารักษาพยาบาลเกิน 35,000 บาท ให้นายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาล เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นเพิ่มอีกไม่เกิน 50,000 บาท สำหรับการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ของลูกจ้างที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) บาดเจ็บอย่างรุนแรงของอวัยวะภายในหลายส่วนและต้องได้รับการผ่าตัดแก้ไข
- (2) บาดเจ็บอย่างรุนแรงของกระดูกหลายแห่งและต้องได้รับการผ่าตัดแก้ไข
- (3) บาดเจ็บอย่างรุนแรงของศีรษะและต้องได้รับการผ่าตัดเปิดกะโหลกศีรษะ
- (4) บาดเจ็บอย่างรุนแรงของกระดูกสันหลัง ไชสันหลัง หรือรากประสาท
- (5) ประสบภาวะที่ต้องผ่าตัดต่ออวัยวะที่ยุงยากซึ่งต้องใช้เวลาพักรักษาตัว
- (6) ประสบอันตรายจากไฟไหม้ น้ำร้อนลวก สารเคมี หรือไฟฟ้า จนถึงขั้น

สูญเสียผิวหนังลึกถึงหนังแท้เกินกว่าร้อยละ 30 ของร่างกาย

(7) ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอย่างอื่นซึ่งรุนแรงและเรื้อรังตามที่กระทรวงแรงงานประกาศกำหนด

- กรณีค่ารักษาพยาบาลที่จ่ายเพิ่มอีก 50,000 บาท ไม่เพียงพอให้นายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นเพิ่มขึ้นอีก ทั้งนี้ รวมค่ารักษาพยาบาลทั้ง 2 กรณีแล้ว ต้องไม่เกิน 200,000 บาท สำหรับการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยของลูกจ้างที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยตามข้อ 1 ถึง 6 ตั้งแต่สองรายการขึ้นไป

(2) ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยตามข้อ 1 ถึง 6 ที่จำเป็นต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ หรือต้องพักรักษาตัวอยู่ในหอผู้ป่วยหนัก หอผู้ป่วยวิกฤต หรือหอผู้ป่วยไฟไหม้ น้ำร้อนลวก ตั้งแต่ยี่สิบวันขึ้นไป

(3) บาดเจ็บอย่างรุนแรงของระบบสมองหรือไขสันหลังที่จำเป็นต้องรักษาตั้งแต่ 30 วันติดต่อกัน

(4) การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอย่างอื่นซึ่งรุนแรงและเรื้อรังจนเป็นผลให้อวัยวะสำคัญล้มเหลว

- การจ่ายค่ารักษาพยาบาลทั้ง 3 กรณี ในกรณีลูกจ้างเป็นผู้ป่วยในให้จ่ายค่าบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาล หรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าห้อง และค่าอาหารตามหลักเกณฑ์และอัตรา ดังต่อไปนี้

(1) ค่าบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาล ไม่เกินร้อยละ 30 ของอัตราสูงสุดที่จ่าย แล้วแต่กรณี

(2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าห้องและค่าอาหาร ไม่เกินวันละ 700 บาท และไม่เกินร้อยละ 20 ของอัตราสูงสุด แล้วแต่กรณี

- กรณีเข้ารับรักษาในสถานพยาบาล ในความตกลงของกองทุนเงินทดแทน ลูกจ้างไม่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาล

- กรณีเข้ารับรักษาในสถานพยาบาลอื่น ให้ทรงจ่ายค่ารักษาไปก่อนแล้วให้มาขอเบิกจากกองทุน ภายใน 90 วัน

(2.1.2) ค่าทดแทนกรณีไม่สามารถทำงานได้ติดต่อกันเกิน 3 วันขึ้นไป ได้รับค่าทดแทนเป็นรายเดือนร้อยละ 60 ของค่าจ้างรายเดือน โดยจ่ายตั้งแต่วันแรกไปตลอดระยะเวลาที่ไม่สามารถทำงานได้ไม่เกิน 1 ปี

(2.1.3) ค่าทดแทนกรณีสูญเสียอวัยวะหรือสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะบางส่วน ได้รับค่าทดแทนเป็นรายเดือนร้อยละ 60 ของค่าจ้างรายเดือน ตามประเภทของการสูญเสีย แต่ไม่เกิน 10 ปี

(2.1.4) ค่าทดแทนกรณีฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานภายหลังการประสบอันตราย สำหรับลูกจ้างที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูได้รับอัตราดังนี้คือ

- ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูด้านการแพทย์ และอาชีพเท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 20,000 บาท

- ค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานไม่เกิน 20,000 บาท

(2.2) กรณีทุพพลภาพเนื่องจากการทำงาน

เงื่อนไข คือ ได้รับสิทธิทันทีเมื่อเข้าเป็นลูกจ้าง

สิทธิที่ลูกจ้างจะได้รับ คือ ค่าทดแทนเป็นรายเดือนละ 60% ของค่าจ้างรายเดือน โดยจ่ายตามประเภททุพพลภาพแต่ไม่เกิน 15 ปี

(2.3) กรณีตายหรือสูญหายจากการทำงาน

เงื่อนไข คือ ได้รับสิทธิทันทีเมื่อเข้าเป็นลูกจ้าง

สิทธิที่ลูกจ้างจะได้รับ คือ

1. ค่าทำศพ จำนวน 100 เท่าของอัตราสูงสุดของค่าจ้างขั้นต่ำรายวัน
2. ค่าทดแทนของค่าจ้างรายเดือนในอัตรา 60% ของค่าจ้างรายเดือน มีกำหนด 8 ปี (จ่ายให้แก่ผู้มีสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด)

หมายเหตุ :

1. ค่าทดแทนรายเดือน จ่ายให้ร้อยละ 60% ของค่าจ้างขั้นต่ำรายวัน ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในท้องที่ที่ลูกจ้างประจำทำงานอยู่คุณด้วย 26 และไม่เกินร้อยละ 60 ของค่าจ้างเฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งคำนวณจากค่าจ้างสูงสุดที่ใช้เป็นฐานคำนวณเงินสมทบ และไม่เกินเดือนละ 12,000 บาท

2. ผู้มีสิทธิรับเงินทดแทน กรณีลูกจ้างตายหรือสูญหาย ได้แก่
  - บิดา - มารดา โดยชอบด้วยกฎหมาย
  - สามีหรือภรรยา โดยชอบด้วยกฎหมาย
  - บุตรอายุต่ำกว่า 18 ปี (เว้นแต่เมื่อครบ 18 แล้วยังศึกษาอยู่ในระดับไม่สูงกว่าปริญญาตรี) ให้ได้รับส่วนแบ่งต่อไปตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่
  - บุตรอายุตั้งแต่ 18 ปี และทุพพลภาพ หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ซึ่งอยู่ในอุปการะของลูกจ้างก่อนลูกจ้างถึงแก่ความตาย หรือสูญหาย
  - บุตรของลูกจ้างซึ่งเกิดภายใน 310 วัน นับแต่วันที่ลูกจ้างถึงแก่ความตายหรือวันที่เกิดเหตุสูญเสียชีวิตผู้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนนับแต่วันคลอด

2.1.6 วิธีปฏิบัติการส่งตัวลูกจ้างเข้ารักษาพยาบาล

(1) วิธีปฏิบัติการส่งตัวลูกจ้างเข้ารักษาพยาบาล

(1.1) กรณีเข้ารับรักษา ณ สถานพยาบาลที่ตกลงไว้

นายจ้างจะส่งผู้ประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานเข้ารับการรักษาน ณ สถานพยาบาล ซึ่งกองทุนเงินทดแทนทำความตกลงไว้ โดยใช้แบบส่งตัวลูกจ้างเข้ารับการรักษายาบาล (กท.44) ในกรณีนี้ นายจ้างและลูกจ้างไม่ต้องสำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาลไปก่อน สถานพยาบาลนั้นๆ จะเรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาลจากกองทุนเงินทดแทนโดยตรง แต่นายจ้างต้องนำส่ง กท.16 และสำเนา กท.44 ก่อน

(1.2) กรณีเข้ารับรักษา ณ สถานพยาบาลทั่วไป

นายจ้างจะส่งลูกจ้างผู้ประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานเข้ารับการรักษาน ณ สถานพยาบาลใดๆ ก็ได้ ทั้งของเอกชนและของรัฐบาล แต่ทั้งนี้ต้องเป็นสถานพยาบาลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายให้ทำการรักษา และลงชื่อรับรองในใบความเห็นของแพทย์ การส่งลูกจ้างไปรับการรักษาน ณ สถานพยาบาลดังกล่าวนี้ นายจ้างหรือลูกจ้างจะต้องสำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาลไปก่อน แล้วนำไปเสริมจบบเงินมาเป็นหลักฐานขอเบิกเงินจากกองทุนเงินทดแทนได้

(2) หลักการปฏิบัติและหน้าที่ของนายจ้าง ลูกจ้าง

(2.1) หน้าที่ของนายจ้าง วิธีปฏิบัติในการส่งลูกจ้างเข้ารักษา

1. นายจ้างต้องแน่ใจว่าลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยด้วยโรคเนื่องจากการทำงานจริง
  2. ให้นายจ้างกรอกข้อความในแบบส่งตัวลูกจ้างเข้ารับการรักษายาบาล (กท.44) ซึ่งชุดหนึ่งมี 2 แผ่น โดยให้ลูกจ้างนำไปแสดงต่อโรงพยาบาลที่เข้ารับการรักษ ณ สถานพยาบาลที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนทำความตกลงไว้
  3. ให้นายจ้างส่งสำเนาแบบ กท.44 ไปยังสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่หรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัด พร้อมแบบแจ้งการประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย (กท.16) และใบรับรองแพทย์
  4. ในการส่งตัวลูกจ้างเข้ารับการรักษาดตามแบบ กท.44 นี้ หากภายหลังสำนักงานกองทุนเงินทดแทน หรือสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ หรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัด วินิจฉัยว่าลูกจ้างไม่มีสิทธิรับเงินทดแทน นายจ้างผู้ส่งตัวลูกจ้างเข้ารับการรักษ จะต้องรับผิดชอบจ่ายค่ารักษาพยาบาลแก่สถานพยาบาลที่ให้การรักษาแก่ลูกจ้างนั่นเอง
- (2.2) หน้าที่ของลูกจ้าง หน้าที่ของลูกจ้างผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน
1. รีบแจ้งนายจ้างทันทีที่ประสบอันตราย แม้จะเป็นการประสบอันตรายเพียงเล็กน้อยก็ต้องแจ้ง เพราะอาจจะมีอาการกำเริบมากขึ้นได้ในภายหลัง
  2. กรอกข้อความหรือตรวจสอบรายละเอียดให้ถูกต้อง และลงลายมือชื่อในแบบแจ้งการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย (กท.16) ในส่วนของลูกจ้าง
  3. ต้องรักษาพยาบาลกับแพทย์ปัจจุบันชั้น 1
  4. ถ้าลูกจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาลไปก่อนแล้ว ให้รีบนำไปเสร็จรับเงินค่ารักษาพยาบาล มาเบิกคืนจากสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ หรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัดแล้วแต่กรณี
5. หากลูกจ้างได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ว่าลูกจ้างจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน ให้ไปติดต่อสมัครเข้ารับการฟื้นฟู ได้ที่ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน หรือที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทน หรือสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ หรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัดทุกจังหวัด
6. ในกรณีที่มีการเจ็บป่วยเกิดขึ้นภายหลังการสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง ให้ลูกจ้างยื่นคำร้องขอรับเงินทดแทน (กท.16) ได้ภายใน 2 ปี นับแต่วันที่ทราบการเจ็บป่วย

(3) หลักฐานที่ต้องใช้ยื่นเรื่อง

(3.1) กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

ก. ขอรับเงินค่ารักษาพยาบาล

1. กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน

- กท.16
- ใบรับรองแพทย์

2. กรณีอุบัติเหตุเนื่องจากการทำงานนอกสถานที่ทำงาน
  - กท.16
  - ใบรับรองแพทย์
  - บัตรลงเวลาทำงาน
  - หลักฐานการออกปฏิบัติงานนอกสถานที่
  - บันทึกประจำวันตำรวจ
- ข. ขอรับเงินค่าทดแทนหยุดงานติดต่อกันเกิน 3 วันขึ้นไป
  1. กรณีขอรับค่าทดแทนหยุดงานจากประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
    - กท.16
    - ใบรับรองแพทย์
  2. กรณีขอรับเงินค่าทดแทนหยุดงานจากอุบัติเหตุนอกสถานที่ทำงาน
    - กท.16
    - ใบรับรองแพทย์
    - บัตรลงเวลาทำงาน
    - หลักฐานการออกปฏิบัติงานนอกสถานที่
    - บันทึกประจำวันตำรวจ
- ค. ขอรับเงินค่าทดแทนกรณีสูญเสียอวัยวะหรือสมรรถภาพในการทำงาน
  1. ขอรับเงินค่าทดแทนกรณีสูญเสียอวัยวะจากประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
    - กท.16
    - ใบรับรองแพทย์
  2. ขอรับเงินค่าทดแทนกรณีสูญเสียอวัยวะจากอุบัติเหตุนอกสถานที่ทำงาน
    - กท.16
    - ใบรับรองแพทย์
    - บัตรลงเวลาทำงาน
    - หลักฐานการออกปฏิบัติงานนอกสถานที่
    - บันทึกประจำวันตำรวจ
- ง. ขอรับเงินค่าฟื้นฟูหลังการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
  1. ขอรับเงินค่าฟื้นฟูจากการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
    - กท.16
    - ใบรับรองแพทย์
  2. ขอรับเงินค่าฟื้นฟูจากอุบัติเหตุนอกสถานที่ทำงาน
    - กท.16
    - ใบรับรองแพทย์
    - บัตรลงเวลาทำงาน

- หลักฐานการออกปฏิบัติงานนอกสถานที่
- บันทึกประจำวันตำรวจ

(3.2) กรณีทุพพลภาพ หลักฐานที่ต้องใช้ในการขอรับเงินทดแทนจากกองทุนเงินทดแทน คือ

ก. กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน

- กท. 16
- ใบรับรองแพทย์

ข. กรณีอุบัติเหตุเนื่องจากการทำงานนอกสถานที่ทำงาน

- กท. 16
- ใบรับรองแพทย์
- บัตรลงเวลาทำงาน
- หลักฐานการออกปฏิบัติงานนอกสถานที่
- บันทึกประจำวันตำรวจ

(3.3) กรณีเสียชีวิต หลักฐานที่ต้องใช้ยื่นเรื่องเพื่อขอรับเงิน กรณีเสียชีวิต

- กท.16
- ใบมรณะบัตร
- ใบขึ้นสูตศพ
- หลักฐานการไปทำงานของลูกจ้าง
- หลักฐานแสดงการเป็นลูกจ้าง เช่น ใบสมัครงาน หลักฐานการจ่ายค่าจ้าง
- สำเนาบันทึกประจำวันตำรวจ หรือการแจ้งความคนสูญหาย
- สำเนาทะเบียนบ้านและสูติบัตรของบุตรของลูกจ้าง
- สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาทะเบียนสมรสของบิดา มารดา สามีย หรือภรรยาของ

ลูกจ้าง

2.1.7 การขึ้นทะเบียนสถานประกอบการใหม่ (สำนักงานประกันสังคม. 2550 : Online)

(1) เอกสารที่แนบมาพร้อมกับการยื่นแบบขึ้นทะเบียนนายจ้าง

(2.1) กรณีจดทะเบียนนิติบุคคล (ต้องใช้เอกสารแนบทุกข้อที่กำหนด)

- สำเนาหรือภาพถ่ายหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลพร้อมวัตถุประสงค์
- สำเนาหรือภาพถ่ายใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.20) หรือสำเนาหรือ

ภาพถ่ายคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.01) หรือสำเนาหรือภาพถ่ายภาษีธุรกิจเฉพาะ (ภ.ช.20) หรือสำเนาหรือภาพถ่ายใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ร.ง.4)

- แผนที่ตั้งของสถานประกอบการ
- หนังสือมอบอำนาจ (เฉพาะกรณีมอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทน

พร้อมติดอากรแสตมป์ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด)

(2.2) กรณีเจ้าของคนเดียว (ต้องใช้เอกสารแนบทุกข้อที่กำหนด)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะไปใช้ในเอกสารราชการของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

- สำเนาหรือภาพถ่ายบัตรประชาชน (คนต่างด้าวใช้สำเนาหนังสือเดินทางหรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว)
- สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้าน
- สำเนาหรือภาพถ่ายใบทะเบียนพาณิชย์ หรือใบอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ออกตามกฎหมายอื่น ซึ่งระบุชื่อที่อยู่ชัดเจน
- สำเนาบัตรประจำตัวผู้เสียภาษีอากร หรือสำเนาหรือภาพถ่ายใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ร.ง.4) หรือสำเนาหรือภาพถ่ายใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.20) หรือสำเนาภาพถ่ายภาษีธุรกิจเฉพาะ (ภ.ศ.20)
- แผนที่ตั้งของสถานประกอบการ
- หนังสือมอบอำนาจ (เฉพาะกรณีมอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทนพร้อมติดอากรแสตมป์ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด)

(2) วิธีการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ

- (2.1) ผู้ลงชื่อรับรองข้อมูลผู้ประกอบการเป็นผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันบริษัทหรือผู้ได้รับมอบอำนาจ
- (2.2) การแจ้งขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการต่อสำนักงานประกันสังคมให้แจ้งภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับลูกจ้างเข้าทำงาน มิฉะนั้นจะมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- (2.3) เมื่อข้อเท็จจริงที่แจ้งไว้เปลี่ยนแปลง ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อสำนักงานประกันสังคมภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดจากเดือนที่มีการเปลี่ยนแปลง ถ้าแจ้งข้อเท็จจริงไม่ถูกต้องจะมีผลต่อสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับตามกฎหมาย
- (2.4) การยื่นแบบโดยแจ้งรายชื่อบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ลูกจ้างขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.1.8 ผลการดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคม (สำนักงานประกันสังคม. 2551 : Online)

จากผลการดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน ที่ผ่านมามีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกับกองทุนประกันสังคมเพิ่มอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวน 381,506 แห่ง มีผู้เอาประกันตนภาคบังคับ (มาตรา 33) จำนวน 8,781,262 คน ผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา 39) จำนวน 400,905 คน มีผู้ประกันตนใช้บริการรวมทุกกรณีจำนวน 27,925,814 คน มีสถานพยาบาล (สถานพยาบาลหลักและสถานพยาบาลเครือข่าย) ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 3,062 แห่ง ผู้เอาประกันตนมีอัตราการใช้บริการทางการแพทย์ผู้ป่วยนอก 2.59 ครั้ง/คน/ปี และผู้เอาประกันตนมีอัตราการใช้บริการทางการแพทย์ผู้ป่วยใน 0.051 ครั้ง/คน/ปี รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2.1-2.7

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนสถานประกอบการรายเดือน ปี พ.ศ. 2543-2550

เดือน \ ปี	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ม.ค.	101,635	107,517	112,618	303,447	325,806	348,277	364,197	376,754
ก.พ.	102,706	108,213	112,914	305,839	327,630	349,722	365,584	377,877
มี.ค.	103,424	108,745	115,984	307,639	329,130	351,204	366,897	378,732
เม.ย.	103,944	108,844	243,681	309,037	330,576	352,199	367,935	379,954
พ.ค.	104,325	108,911	270,089	310,149	332,922	353,547	368,857	378,954
มิ.ย.	104,956	109,219	275,589	311,940	335,547	355,368	370,078	379,475
ก.ค.	105,438	109,465	280,206	313,894	337,997	357,140	371,165	379,348
ส.ค.	105,736	109,835	284,625	316,053	340,054	358,663	371,984	380,048
ก.ย.	106,197	110,149	290,494	318,255	342,340	359,753	373,137	380,313
ต.ค.	106,850	110,259	295,321	320,441	343,850	360,550	373,904	381,027
พ.ย.	107,117	110,561	299,127	322,706	345,729	361,743	374,802	381,543
ธ.ค.	107,228	110,814	301,518	324,079	346,936	362,559	375,705	381,506

หน่วย : แห่ง

ที่มา : กองเงินสมทบ สำนักงานประกันสังคม

ตารางที่ 2.2 จำนวนผู้เอาประกันตนภาคบังคับ (มาตรา 33) ปี พ.ศ. 2543-2550

ปี / เดือน	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ม.ค.	5,698,358	5,779,591	5,871,465	6,938,421	7,441,599	7,836,414	8,237,756	8,543,900
ก.พ.	5,759,517	5,792,753	5,911,399	7,013,234	7,502,476	7,869,086	8,287,764	8,617,613
มี.ค.	5,799,679	5,804,982	5,978,822	7,064,724	7,557,715	7,954,295	8,351,946	8,668,991
เม.ย.	5,799,023	5,806,528	6,298,343	7,083,718	7,587,747	7,967,046	8,371,935	8,672,443
พ.ค.	5,822,411	5,841,223	6,591,693	7,158,068	7,619,175	7,999,016	8,404,317	8,652,412
มิ.ย.	5,864,797	5,885,801	6,696,562	7,204,570	7,688,005	8,049,313	8,411,000	8,700,008
ก.ค.	5,901,845	5,924,671	6,756,205	7,250,656	7,726,612	8,092,318	8,456,473	8,735,863
ส.ค.	5,922,100	5,950,361	6,823,078	7,286,444	7,773,908	8,129,497	8,497,805	8,766,962
ก.ย.	5,932,703	5,959,296	6,876,983	7,351,321	7,816,364	8,186,362	8,544,176	8,792,142
ต.ค.	5,921,881	5,939,548	6,899,912	7,376,322	7,828,709	8,199,134	8,568,778	8,785,605
พ.ย.	5,844,248	5,884,652	6,894,191	7,412,865	7,850,543	8,226,954	8,568,751	8,783,405
ธ.ค.	5,810,140	5,865,208	6,900,223	7,434,237	7,831,463	8,225,477	8,537,801	8,781,262

หน่วย : คน

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแต่ง
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. นำของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3 จำนวนผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา 39) ปี พ.ศ. 2543-2550

ปี / เดือน	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ม.ค.	71,926	91,678	120,723	125,326	176,980	205,102	248,905	376,754
ก.พ.	73,024	94,379	123,526	153,634	177,741	206,614	254,788	335,778
มี.ค.	73,977	96,237	126,246	154,949	178,959	208,924	261,022	341,771
เม.ย.	74,548	98,180	124,975	155,298	178,519	210,115	264,993	345,996
พ.ค.	75,357	100,418	125,541	156,105	179,512	213,062	272,120	351,265
มิ.ย.	77,172	102,786	128,096	158,203	181,730	217,158	279,846	357,777
ก.ค.	78,770	105,936	130,829	160,107	184,494	219,518	286,957	363,673
ส.ค.	80,889	108,169	133,772	162,985	186,979	222,671	294,112	373,217
ก.ย.	83,148	110,032	136,943	166,859	189,686	225,317	301,223	380,864
ต.ค.	84,763	112,912	141,226	170,242	192,858	229,951	308,090	388,330
พ.ย.	86,965	115,733	144,174	172,935	195,712	235,414	314,168	394,293
ธ.ค.	89,379	118,231	147,415	175,131	200,298	241,929	322,379	400,905

หน่วย : คน

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

ตารางที่ 2.4 แสดงจำนวนการใช้บริการของผู้ประกันตนระหว่างปี พ.ศ. 2543-2550

ปี	กรณีเจ็บป่วย	กรณีทุพพลภาพ	กรณีตาย	กรณีคลอดบุตร	กรณีชราภาพ	กรณีสงเคราะห์บุตร	กรณีว่างงาน
2543	12,606,716	480	13,434	183,692	12,333	624,484	ไม่คุ้มครอง
2544	16,067,396	435	13,637	184,281	16,963	663,621	ไม่คุ้มครอง
2545	18,247,247	614	15,209	194,641	22,063	688,466	ไม่คุ้มครอง
2546	21,331,082	504	18,362	226,841	41,662	812,924	ไม่คุ้มครอง
2547	21,128,674	713	17,433	254,848	46,779	856,142	15,722
2548	22,252,649	760	17,450	251,310	60,874	931,992	28,021
2549	21,292,916	552	17,662	102,792	65,696	1,440,973	39,902
2550	26,322,634	683	17,691	282,199	76,248	1,169,778	56,581

หน่วย : ราย

ที่มา : กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานประกันสังคม

ตารางที่ 2.5 จำนวนสถานพยาบาลโครงการประกันสังคมระหว่างปี พ.ศ. 2543-2550

ปี	สถานพยาบาลหลัก		รวม	สถานพยาบาลเครือข่าย
	รัฐบาล	เอกชน		
2543	130	114	244	1,756
2544	133	128	261	2,048
2545	136	132	268	2,250
2546	137	131	268	2,600
2547	144	134	278	2,517
2548	147	127	274	2,625
2549	150	119	269	2,462
2550	153	113	266	2,530

หน่วย : แห่ง

ที่มา : กองประสานการแพทย์ ๔ สำนักงานประกันสังคม

ตารางที่ 2.6 อัตราการใช้บริการทางการแพทย์ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550

ประเภท	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ผู้ป่วยนอก	2.55	2.54	2.58	2.37	2.51	2.59
* รัฐบาล	2.45	2.41	2.50	2.17	2.38	2.48
* เอกชน	2.61	2.63	2.63	2.51	2.61	2.67
ผู้ป่วยใน	0.044	0.046	0.047	0.049	0.052	0.051
* รัฐบาล	0.039	0.043	0.045	0.048	0.051	0.051
* เอกชน	0.047	0.049	0.048	0.050	0.053	0.052

หน่วย : ครั้ง/คน/ปี

ที่มา : กองประสานการแพทย์ ๔ สำนักงานประกันสังคม

ตารางที่ 2.7 แสดงสถิติการประสบนันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานของ 5 จังหวัดรอบกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2550 จำแนกตามความรุนแรง

จังหวัด	ความรุนแรง					รวม
	ตาย	ทุพพลภาพ	สูญเสีย อวัยวะ บางส่วน	หยุดงาน เกิน 3 วัน	หยุดงาน ไม่เกิน 3 วัน	
สมุทรปราการ	60	-	665	8,375	26,062	35,162
นนทบุรี	20	4	54	1,363	2,882	4,323
ปทุมธานี	26	-	125	2,422	6,325	8,898
นครปฐม	17	-	214	1,075	4,151	5,457
สมุทรสาคร	23	1	619	4,192	9,394	14,229
รวม	146	5	1,677	17,427	48,814	68,069

ที่มา : สำนักงานกองทุนเงินทดแทน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแต่งและเผยแพร่สู่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมาธิการวิสามัญ
คณะกรรมาธิการวิสามัญ ส.ส.ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ข้อมูลจังหวัดสมุทรปราการ

2.2.1 ข้อมูลสภาพทั่วไป

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาตอนปลายสุดและเหนืออ่าวไทย มีเนื้อที่ประมาณ 1,004.092 ตารางกิโลเมตร (627,557.50 ไร่) อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 25 กิโลเมตร และติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง

ทิศเหนือ	ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร	ระยะทาง	55.00	กิโลเมตร
ทิศใต้	ติดต่อกับอ่าวไทย	ระยะทาง	47.20	กิโลเมตร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา	ระยะทาง	42.60	กิโลเมตร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร	ระยะทาง	34.20	กิโลเมตร

2) สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน และมีลำคลองมากมาย เช่น คลองสำโรง คลองสรรพสามิต ลักษณะทั่วไปของจังหวัด แบ่งได้ 3 ส่วน คือ

- (1) บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาสองฝั่งเป็นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับทำนา ทำสวน
- (2) บริเวณตอนใต้ใกล้ชายฝั่งทะเล พื้นดินเค็มจัด ในฤดูแล้งส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำปาล์ม และปาล์ม
- (3) บริเวณที่ราบทางตอนเหนือและตะวันออกเป็นที่กว้างโดยตลอด และเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญของจังหวัด เพราะมีประตูน้ำชลประทานสำหรับกักเก็บน้ำเค็มระบายน้ำจืดหลายแห่งเหมาะแก่การทำนา

2.2.2 โครงสร้างของประชากรและการจ้างงาน

1) โครงสร้างประชากร

จังหวัดสมุทรปราการในปี 2550 มีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,126,940 คน แยกเป็นชาย 547,341 คน เป็นหญิง 579,599 คน โดยที่จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่รองรับการขยายตัวจากกรุงเทพมหานคร ทั้งในด้านการผลิต คือ อุตสาหกรรม และการกระจายตัวของประชากรย้ายถิ่นจากที่อื่นเข้ามาในจังหวัดเป็นจำนวนมาก สาเหตุสำคัญที่ย้ายเข้ามา คือ ย้ายตามบุคคลในครัวเรือน และเพื่อเข้ามาหางานทำ ทั้งนี้เพราะจังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑล มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร และมีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของประชากรเข้ามาประกอบอาชีพ ซึ่งประชากรที่เคลื่อนย้ายเข้ามาในจังหวัดนี้ มีทั้งย้ายและไม่ย้ายทะเบียนราษฎรเข้ามาด้วย ทำให้ประชากรที่มีอยู่จริงสูงกว่าจำนวนประชากรในทะเบียนราษฎร เมื่อจำแนกประชากรเป็นรายอำเภอพบว่า อำเภอเมืองสมุทรปราการมีประชากรมากที่สุด จำนวน 483,626 คน (เพศชายจำนวน 233,105 คน และเพศหญิงจำนวน 250,521 คน) และอำเภอบางเสาธงมีประชากรน้อยที่สุด จำนวน 59,392 คน (เพศชายจำนวน 29,115 คน และเพศหญิงจำนวน 30,277 คน)

ตารางที่ 2.8 จำนวนประชากรจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 จำแนกตามเพศ เป็นรายอำเภอ

อำเภอ	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
1. เมืองสมุทรปราการ	233,105	250,521	483,626
2. บางบ่อ	46,386	48,014	94,400
3. บางพลี	84,540	90,717	175,257
4. พระประแดง	101,644	106,351	207,995
5. พระสมุทรเจดีย์	52,551	53,719	106,270
6. บางเสาธง	29,115	30,277	59,392
รวม	547,341	579,599	1,126,940

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

2) ภาวะการมีงานทำของประชากร

จากสถิติของสำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ ปี 2550 จังหวัดสมุทรปราการมีประชากรที่เป็นกำลังแรงงานปัจจุบันทั้งสิ้น 876,850 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีงานทำทั้งสิ้น 860,748 คน (เพศชายจำนวน 442,129 คน และเพศหญิงจำนวน 418,619 คน) และเป็นว่างงาน 16,102 คน (เพศชายจำนวน 7,201 คน และเพศหญิงจำนวน 8,901 คน)

ตารางที่ 2.9 จำนวนประชากรในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 จำแนกตามสถานภาพแรงงาน และเพศ

สถานภาพแรงงาน	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
1. ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	523,316	588,621	1,111,937
1.1 กำลังแรงงานรวม	449,723	427,520	877,243
1.1.1 กำลังแรงงานปัจจุบัน	449,330	427,520	876,850
- ผู้มีงานทำ	442,129	418,619	860,748
- ผู้ว่างงาน	7,201	8,901	16,102
1.1.2 กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	393	-	393
1.2 ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	73,593	161,101	234,694
1.2.1 ทำงานบ้าน	2,973	90,368	93,341
1.2.2 เรียนหนังสือ	34,923	37,720	72,642
1.2.3 อื่น ๆ	35,697	33,013	68,710
2. ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี	105,740	107,508	213,248
รวม	629,056	696,129	1,325,185

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

2.2.3 ด้านเศรษฐกิจ

การอุตสาหกรรมยังคงเป็นสาขาการผลิตที่สร้างรายได้สูงสุด โดยมีอุตสาหกรรมการผลิตที่สำคัญ คือ อาหารแปรรูป สิ่งทอ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์โลหะ พลาสติก เครื่องจักร-อุปกรณ์ ชิ้นส่วนรถยนต์ และประกอบรถยนต์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วน โดยจังหวัดสมุทรปราการมีจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมในปี 2549 จำนวน 6,102 แห่ง มีเงินทุน 382,126,047,208 บาท และจำนวนคนงานรวม 474,075 คน

สถานประกอบการอุตสาหกรรมจะตั้งกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ โดยเฉพาะอำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอบางพลี และอำเภอพระประแดง จะมีโรงงานตั้งอยู่หนาแน่นกว่าอำเภออื่นๆ โดยมีจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมเท่ากับ 1,858 , 1,563 และ 1,325 ตามลำดับ ซึ่งมีเงินทุนเท่ากับ 157,258,313,763 , 81,043,094,469 และ 67,404,021,503 บาท ตามลำดับ และจำนวนคนงานเท่ากับ 143,500 , 122,328 และ 96,464 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 2.10 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน จำแนกตามอำเภอ ในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2549

อำเภอ	จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม	จำนวนเงินทุน (บาท)	จำนวนคนงาน (คน)		รวม
			ชาย	หญิง	
เมืองสมุทรปราการ	1,858	157,258,313,763	62,806	80,694	143,500
บางบ่อ	207	11,664,098,874	7,686	9,173	16,859
บางพลี	1,563	81,043,094,469	64,560	57,768	122,328
พระประแดง	1,325	67,404,021,503	52,089	44,375	96,464
พระสมุทรเจดีย์	557	28,195,231,785	23,705	17,094	40,799
บางเสาธง	592	36,561,286,814	28,728	25,397	54,125
รวม	6,102	382,126,047,208	239,574	234,501	474,075

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

เมื่อพิจารณาจากสถานประกอบกิจการทุกประเภทตามขนาดของสถานประกอบกิจการในปี พ.ศ. 2550 พบว่า สถานประกอบกิจการที่มีคนงานระหว่าง 20-49 คน มีจำนวนมากที่สุดคือ 2,331 แห่ง รองลงมาเป็นสถานประกอบกิจการที่มีคนงานระหว่าง 10-19 คน จำนวน 1,812 แห่ง และน้อยที่สุดเป็นสถานประกอบกิจการที่มีคนงานมากกว่า 1,000 คน มีจำนวน 97 แห่ง แต่เมื่อพิจารณาในแง่ของจำนวนลูกจ้างพบว่า สถานประกอบกิจการที่มีคนงานมากกว่า 1,000 คน มีจำนวนลูกจ้างรวมกันมากที่สุด 191,868 จำนวน รองลงมาเป็นสถานประกอบกิจการที่มีคนงานระหว่าง 100-299 มีจำนวนลูกจ้างรวมกัน 180,854 คน และน้อยที่สุดเป็นเป็นสถานประกอบกิจการที่มีคนงานระหว่าง 1-4 มีจำนวนลูกจ้างรวมกัน 4,260 คน

ตารางที่ 2.11 จำนวนสถานประกอบกิจการ และจำนวนลูกจ้างในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550
จำแนกตามขนาดของสถานประกอบกิจการ

ขนาดของสถานประกอบกิจการ (จำนวนคนทำงาน)	สถานประกอบการ	ลูกจ้าง
1-4	1,763	4,260
5-9	1,332	8,968
10-19	1,812	25,192
20-49	2,331	74,607
50-99	1,251	88,300
100-299	1,056	180,854
300-499	291	111,821
500-999	189	128,668
≥1,000	97	191,868
รวม	10,122	814,538

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

2.2.4 ด้านสังคม

1) รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สิน

ในปี พ.ศ. 2550 ครัวเรือนในจังหวัดสมุทรปราการมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 21,302 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนเท่ากับ 15,910 บาท หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 85,904 บาท และอัตราร้อยละค่าใช้จ่ายต่อรายได้เท่ากับ 74.7

เมื่อพิจารณาเฉพาะในส่วนของลูกจ้าง ก็พบว่าครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 21,526 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนเท่ากับ 15,940 บาท หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 76,043 บาท และอัตราร้อยละค่าใช้จ่ายต่อรายได้เท่ากับ 74.0 และผู้ประกอบการในกระบวนการผลิต คณงานเกษตร และคณงานทั่วไป ก็พบว่าครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 16,862 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนเท่ากับ 13,314 บาท หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 32,988 บาท และอัตราร้อยละค่าใช้จ่ายต่อรายได้เท่ากับ 79.0

ตารางที่ 2.12 รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ของประชากรในจังหวัด
สมุทรปราการ จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2550

สถานะทางเศรษฐกิจ	รายได้เฉลี่ย ต่อเดือนของ ครัวเรือน (บาท)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ต่อเดือนของ ครัวเรือน(บาท)	หนี้สินเฉลี่ย ต่อครัวเรือน (บาท)	อัตราร้อยละ ของค่าใช้จ่าย ต่อรายได้
ครัวเรือนทั้งสิ้น	21,302	15,910	85,904	74.7
ผู้ถือครองทำการเกษตร	10,470	15,296	71,336	146.1
ผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่การเกษตร	21,098	16,805	156,021	79.7
ลูกจ้าง	21,526	15,940	76,043	74.0
ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร				
เสมียนพนักงาน พนักงานขาย และให้บริการ	26,594	18,793	122,831	70.7
ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต คนงานเกษตร และคนงานทั่วไป	16,862	13,314	32,988	79.0
ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานเชิงเศรษฐกิจ	18,533	12,366	46,973	66.7

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

2) การสาธารณสุข

ในด้านการสาธารณสุขพบว่าในปี พ.ศ. 2550 จังหวัดสมุทรปราการ มีโรงพยาบาลของรัฐ 7 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 21 แห่ง สถานีอนามัย 75 แห่ง และคลินิกทุกประเภท 360 แห่ง โดยอำเภอเมืองสมุทรปราการมีสถานพยาบาลทุกประเภทรวมกันมากที่สุด รองลงมาคืออำเภอพระประแดง และน้อยที่สุดคืออำเภอบางเสาธง

ตารางที่ 2.13 จำนวนสถานพยาบาลในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประเภท เป็นรายอำเภอ
ปีงบประมาณ 2550

อำเภอ	ประเภท			
	โรงพยาบาลรัฐบาล ¹⁾	โรงพยาบาลเอกชน	สถานีอนามัย	คลินิกทุกประเภท
เมืองสมุทรปราการ	2	8	22	197
บางบ่อ	1	1	13	11
บางพลี	1	7	9	42
พระประแดง	1	3	16	67
พระสมุทรเจดีย์	2	1	9	23
บางเสาธง	-	1	6	20
รวม	7	21	75	360

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

หมายเหตุ : 1/ รวมโรงพยาบาลของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเทศบาล (ไม่รวมโรงพยาบาลเฉพาะโรค)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดและแก้ไขข้อมูลของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับจำนวนเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 พบว่ามีจำนวนรวม 764 คน โดยจำแนกเป็นแพทย์ 90 คน ทันตแพทย์ 29 คน เภสัชกร 60 คน และพยาบาล 585 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่าอำเภอเมืองสมุทรปราการมีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์มากที่สุด รองลงมาคืออำเภอบางบ่อ และน้อยที่สุดคืออำเภอบางเสาธง

เมื่อเทียบอัตราส่วนจำนวนประชากรต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ 1 คน พบว่า ภาพรวมในปี พ.ศ. 2550 จังหวัดสมุทรปราการมีอัตราส่วนจำนวนประชากรต่อแพทย์เท่ากับ 1:12,153 อัตราส่วนจำนวนประชากรต่อทันตแพทย์เท่ากับ 1:37,718 อัตราส่วนจำนวนประชากรต่อเภสัชกรเท่ากับ 1:18,230 และอัตราส่วนจำนวนประชากรต่อพยาบาลเท่ากับ 1:11,869 จำแนกเป็นรายอำเภอ

ตารางที่ 2.14 จำนวนเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์และจำนวนประชากรต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2550

อำเภอ	จำนวนเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์				จำนวนประชากรต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ 1 คน			
	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล
เมืองสมุทรปราการ	64	14	31	332	1:7,312	1:33,426	1:15,095	1:1,409
บางบ่อ	8	5	10	81	1:11,492	1:18,387	1:9,193	1:1,135
บางพลี	7	4	9	76	1:24,083	1:42,146	1:18,731	1:2,218
พระประแดง	6	4	6	52	1:34,524	1:51,786	1:34,524	1:3,983
พระสมุทรเจดีย์	5	2	4	41	1:20,391	1:50,979	1:25,498	1:2,486
บางเสาธง	-	-	-	3	-	-	-	1:18,748
รวม	90	29	60	585	1:12,153	1:37,718	1:18,230	1:11,869

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

ข้อมูลด้านกองทุนประกันสังคมในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2550 พบว่า มีจำนวนสถานประกอบการที่อยู่ในกองทุนประกันสังคมจำนวน 18,371 แห่ง มีผู้ประกันตนตามมาตรา 33 จำนวน 719,526 คน ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 จำนวน 26,287 คน และผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และ 39 มีการใช้บริการกองทุนประกันสังคมเกี่ยวกับการสงเคราะห์บุตรมากที่สุดจำนวน 89,269 คน รองลงมาคือการใช้บริการเกี่ยวกับการเจ็บป่วยจำนวน 55,625 คน และน้อยที่สุดคือการใช้บริการเกี่ยวกับการทุพพลภาพจำนวน 288 คน

ตารางที่ 2.15 สถิติกองทุนประกันสังคมในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2546-2550

รายการ	2546	2547	2548	2549	2550
	(2003)	(2004)	(2005)	(2006)	(2007)
1. สถานประกอบการ	15,455	16,813	17,805	18,371	18,371
2. ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ^{1/}	674,393	699,966	708,838	719,526	719,526
3. ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ^{2/}	17,331	19,104	21,942	26,287	26,287
การใช้บริการของผู้ประกันตน					
ตามมาตรา 33 และมาตรา 39					
เจ็บป่วย	2,375,636	2,484,624	2,373,931	55,625	55,625
ทุพพลภาพ	52	53	64	288	288
ตาย	1,041	998	846	560	560
คลอดบุตร	18,806	20,313	19,022	15,873	15,873
ชราภาพ	2,788	3,500	3,921	3,607	3,607
สงเคราะห์บุตร	75,719	76,836	81,640	89,269	89,269
ว่างงาน	ไม่คุ้มครอง	578	1,160	1,412	1,412

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ

หมายเหตุ : 1/ ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 หมายถึง ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนประกันสังคมและ หรือจ่ายเงินสมทบอันก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม

หมายเหตุ : 2/ ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 หมายถึง ผู้ที่เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา 38(2) คือ สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างและได้แจ้งความประสงค์เป็นผู้ประกันตน

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

2.3.1 ความรู้

(1) ความหมายของความรู้

แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge) เป็นแนวคิดเพื่อสนับสนุนว่า ความรู้มีผลทำให้เจตคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลง ได้มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

Bloom et.al. (1971 : 271) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะเรื่อง หรือเรื่องทั่วไป ระลึกถึงวิธีการ กระบวนการหรือสถานที่ต่างๆ โดยเน้นความจำ

Good (1973 : 531) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์และข้อมูลต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับ และรวบรวมไว้จากมวลประสบการณ์ต่างๆ

Webster's New Universal (1977 : 531) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษา หรือการค้นคว้า หรือเป็นความรู้เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคลซึ่งได้รับจากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากรายงาน การรับรู้ข้อเท็จจริงสิ่งเหล่านี้ต้องชัดเจน และต้องอาศัยเวลา

Mark (1980 : 45) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้นๆ โดยแบ่งออกเป็นความรู้ต่อสถานการณ์หนึ่งๆ หรือความรู้ต่อเรื่องในระดับกว้าง

ไพศาล หวังพาณิชย์ (2526 : 96) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง บรรดาข้อเท็จจริง หรือรายละเอียดของเรื่องราว การกระทำอันเป็นประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งสะสม และถ่ายทอดสืบต่อกันไป ส่วนความเข้าใจนั้นหมายถึงความสามารถในการนำความรู้ ความจำไปดัดแปลงปรับปรุงเพื่อให้สามารถจับใจความอธิบาย หรือเปรียบเทียบย่อเรื่องราว ความคิด ข้อเท็จจริงต่างๆ ได้

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533 : 1-3) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง การรับรู้จากประสบการณ์ โครงสร้าง หน้าที่ บุคคล ที่เกิดจากการสังเกต ประสบการณ์ การศึกษา และค้นคว้า

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2535 : 7) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง การระลึกถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว และรวมถึงการจำเนื้อเรื่องต่างๆ ทั้งที่ปรากฏอยู่ในแต่ละเนื้อหาวิชาและที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชานั้นด้วย เช่น ระลึกหรือจำได้ถึงวัตถุประสงค์ วิธีการ แบบแผน และเค้าโครงของเรื่องนั้นๆ

จากคำจำกัดความทั้งหมดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับ รวมทั้งที่เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ และบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือการค้นคว้า การรับรู้สิ่งต่างๆ เหล่านี้ต้องอาศัยเวลา และมนุษย์ได้มีการเก็บรวบรวมเอาไว้

(2) แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 10-11) กล่าวว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะได้โดยสำนึกได้ หรือ โดยการมองเห็นหรือได้ยิน จำได้ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533 : 1-3) กล่าวว่า ความรู้เป็นผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ และผลกระทบต่อผู้รับสารในเชิงความรู้ ในแนวความคิดทางการสื่อสาร อาจปรากฏได้จากสาเหตุ 5 ประการ ดังนี้

1. การตอบข้อสงสัย (Ambiguity resolution) ผู้รับสารมักแสวงหาข่าวสารอยู่เสมอจึงต้องอาศัยสื่อต่างๆ เพื่อตอบข้อสงสัย และความสับสนของคน
2. การสร้างเจตคติ (Attitude formation) ผลกระทบเชิงความรู้ต่อการปลูกฝังเจตคติในส่วนมากมักใช้กับการเผยแพร่นวัตกรรมเพื่อให้เกิดการยอมรับ
3. การกำหนดวาระ (Agenda setting) เป็นผลกระทบเชิงความรู้ที่สื่อ (Media) กระจายออกไปเพื่อให้ประชาชนตระหนัก และผูกพันกับประเด็นวาระที่สื่อกำหนดขึ้น หากตรงกับค่านิยมแล้วผู้รับสารก็จะเลือกข่าวนั้น
4. การพอกพูนระบบความเชื่อ (Expansion of the belief system) การสื่อสารในสังคมมักกระจายความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ด้านต่างๆ ไปสู่ประชาชน

5. การรู้แจ้งต่อค่านิยม (Value clarification) ความขัดแย้งในเรื่องค่านิยม และอุดมการณ์ เป็นภาวะปกติของสังคม สื่อมวลชนที่นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง ย่อมทำให้ประชาชนผู้รับข่าวสารเข้าใจถึงค่านิยมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ดังนั้นการเกิดความรู้ระดับใดก็ตาม ย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึนึกคิด ซึ่งมีผลมาจากการสั่งสมประสบการณ์ เกิดความคิด ความรู้สึก หรืออาจเข้าใจได้ว่าความรู้เป็นบ่อเกิดเจตคติ

(3) ระดับความรู้

อนันต์ ศรีโสภาก (2525 : 14) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ความสามารถในทางพุทธิปัญญา ประกอบด้วยความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ทางสมอง แบ่งเป็น 6 ชั้น ซึ่งเรียงจากพฤติกรรมที่ง่ายไปหาพฤติกรรมที่ยาก ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ (Knowledge) : ความจำในสิ่งที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

1.1 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะ

- ความรู้เกี่ยวกับความหมายต่างๆ
- ความรู้เกี่ยวกับความจริงต่างๆ ซึ่งได้แก่ เวลา เหตุการณ์ บุคคล สถานที่ แหล่งกำเนิด ฯลฯ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิธีและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งในสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

- ความรู้เกี่ยวกับลักษณะแบบแผนต่างๆ
- ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและการจัดลำดับ
- ความรู้เกี่ยวกับการจำแนกและแบ่งประเภทของสิ่งต่างๆ
- ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการดำเนินงานของสิ่งหนึ่งสิ่งใด

1.3 ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดและโครงสร้างของสิ่งหนึ่งสิ่งใด

- ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง

2. ความเข้าใจ (Comprehension) : การเข้าใจความหมายของสิ่งนั้น

- 2.1 การแปล (แปลจากแบบหนึ่งไปสู่แบบหนึ่งโดยรักษาความหมายไว้ได้ถูกต้อง)
- 2.2 การตีความหมาย (การอธิบาย หรือเรียบเรียงเนื้อหาที่เสียใหม่ให้เข้าใจง่าย)
- 2.3 การขยายความ (การขยายความหมายของข้อมูลที่มีอยู่ให้ไกลออกไปกว่าเดิม)

3. การนำไปใช้ (Application) : ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถ หรือทักษะทางด้านความเข้าใจดังกล่าวมาแล้ว การนำความรู้ไปใช้นี้ก็กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การแก้ปัญหาตนเอง

4. การวิเคราะห์ (Analysis) : การแยกเรื่องราวออกไปสู่ย่อยๆ

- 4.1 การวิเคราะห์ส่วนประกอบต่างๆ
- 4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบนั้น
- 4.3 การวิเคราะห์หลักหรือวิธีการรวบรวมส่วนประกอบต่างๆ เข้าด้วยกัน

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) : การรวบรวมส่วนประกอบต่างๆ เข้าด้วยกัน

5.1 การกระทำที่เป็นสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความหมาย

5.2 การกระทำที่เกี่ยวกับแผนงานหรือข้อเสนอตามวิธีการต่างๆ

5.3 การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ

6. การประเมินผล (Evaluation) การตัดสินคุณค่าในสิ่งที่กำหนดความมุ่งหมายได้โดยการใช้เกณฑ์แน่นอน

6.1 การตัดสินใจโดยอาศัยเหตุการณ์ภายในสิ่งนั้นเป็นเกณฑ์

6.2 การตัดสินใจโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอกมาพิจารณา

จากแนวความคิดเรื่องความรู้ความเข้าใจดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันโดยตรง และรวมถึงการนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ในสถานการณ์จริงๆ ได้ตามขั้นตอนทักษะต่างๆ ทางสมอง 6 ชั้น ดังกล่าว คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล ทั้งนี้ขึ้นกับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

(4) การวัดความรู้

วิธีที่จะวัดว่าใครมีความรู้ในเรื่องนั้นหรือไม่ สามารถทำโดยตั้งคำถามที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง วิธีการความรู้รวบยอดของเรื่องราวนั้น โดยจะถามแต่เพียงอย่างเดียว หรือครบทั้ง 3 อย่างก็ได้ ถ้าสามารถตอบได้ถูกต้องก็เรียกว่าเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น ถ้านึกไม่ออกเพราะลืมหรือตอบผิดก็เป็นผู้ไม่มีความรู้ จึงอาจกล่าวได้ว่า คนที่มีความรู้คือ ผู้ที่จำเนื้อเรื่อง วิธีการ และรวบยอดของเรื่องนั้นได้ กับสามารถระลึกทั้ง 3 สิ่งนั้นออกมาได้นั่นเอง (ชวาล แพร์ตกุล. 2526 : 11)

การวัดความสามารถในการระลึก (Recall) เรื่องราว ข้อเท็จจริง หรือประสบการณ์ต่างๆ หรือเป็นการวัดการระลึกประสบการณ์เดิมที่ผู้เรียนได้รับจากคำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอน รวมทั้งจากตำราจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ด้วยคำถามวัดความรู้ความจำ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ (ไพศาล หวังพานิช. 2526 : 147-148)

1. ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหา ข้อเท็จจริงต่างๆ ของเรื่องราวทั้งหลาย เช่น ศัพท์และนิยาม กฎและความจริง

2. ถามความรู้ในวิธีการดำเนินการ เป็นการถามวิธีการปฏิบัติต่างๆ แบบแผนประเพณี ขั้นตอนของการปฏิบัติทั้งหลาย เช่น ระเบียบแผน ลำดับขั้นและแนวโน้ม การจัดประเภทเกณฑ์ หรือวิธีการต่างๆ

3. ถามความรู้รวบยอด เป็นการถามความสามารถในการจดจำข้อสรุป หรือหลักการ เรื่องราวที่เกิดจากการผสมผสาน หลักระบวนเพื่อรวบรวมและย่อลง เป็นหลักหรือหัวใจของเนื้อหานั้นๆ เช่น หลักวิชาและการขยายหลักวิชา ทฤษฎีและโครงสร้าง

2.3.2 เจตคติ

(1) ความหมายของเจตคติ

“เจตคติ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Attitude” คำที่ใช้ในความหมายเดียวกัน คือ ทศนคติ ท่าที หรือความคิดเห็น ซึ่งมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของ “เจตคติ” ไว้ดังนี้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 3) ได้ให้ความหมายของ “เจตคติ” ว่าเป็นความคิดเห็นที่มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ (2529 : 101) ให้ความหมายของ “เจตคติ” ว่าหมายถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งแสดงออกให้เห็นได้จากคำพูดหรือพฤติกรรมและคนแต่ละคนมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากน้อยแตกต่างกัน เจตคติแม้จะเป็นนามธรรมแต่ก็เป็นสิ่งที่จริงสำหรับบุคคลที่มีเจตคตินั้นๆ

บุญธรรม กิจปรีดาภิรุทธิ์ (2531 : 112) อธิบายว่าความหมายของ “เจตคติ” หมายถึง กิริยาท่าทีรวมๆ ของบุคคลที่เกิดจากความพร้อม หรือความโน้มเอียงของจิตใจซึ่งแสดงออกต่อสิ่งเร้าหนึ่งๆ โดยแสดงออกมาในทางสนับสนุน ซึ่งมีความรู้สึกเห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้น หรือในทางต่อต้าน ซึ่งมีความรู้สึกไม่เห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้น

สุรงค์ โค้วตระกูล (2533 : 246) ได้อธิบายความหมายของ “เจตคติ” ว่า เจตคติเป็น อัจฉาศัย (disposition) หรือความโน้มเอียงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด (ideas) เจตคติ อาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญต่อสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบ ก็จะมีหลีกเลี่ยง เจตคติ เป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อถือของบุคคล

Thurstone (1967 : 73) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “เจตคติ” เป็นการแสดงออกทางด้านผลรวมของความโน้มเอียงหรือความรู้สึก ความมีอคติ หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นอยู่ในใจก่อนความคิด ความกลัว การลงความเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

Good (1973 : 48) ได้ให้คำจำกัดความว่า “เจตคติ” คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่จะสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่างของบุคคล หรือสิ่งใดๆ เช่น รักเกลียด หรือกลัว หรือไม่พอใจมากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้นๆ

Robbin (1993 : 177) อธิบายว่า “เจตคติ” คือการประเมินสิ่งที่ชอบหรือไม่ชอบเกี่ยวกับ วัตถุ บุคคล หรือเหตุการณ์ ซึ่งสะท้อนถึงความรู้สึกเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง เช่น เมื่อฉันพูดว่า “ฉันชอบงานของฉัน” เป็นการแสดงความรู้สึกของฉันที่เกี่ยวข้องกับงาน

ดังนั้นสรุปได้ว่า “เจตคติ” คือลักษณะทางจิตใจของบุคคล ที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมให้ปรากฏออกมาตามความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความคิดของตนต่อบุคคล เหตุการณ์ วัตถุ หรือสถานที่ในลักษณะพึงพอใจและไม่พึงพอใจก็ได้ และพร้อมที่จะแสดงออกมาเป็นความคิดเห็น โดยเจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สังเกตและประเมินได้จากคำพูดและพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา

(2) องค์ประกอบของเจตคติ

เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 อย่าง ดังที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2531 : 395-397) สรุปได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความคิด ความเข้าใจ การใช้สติและเหตุผล ตลอดจนความเชื่อถือของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกของบุคคล เช่น ความรู้สึกชอบ เกลียด กลัว ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งจะทำให้บุคคลมีเจตคติทั้งทางบวกและลบต่อสิ่งนั้น
3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral component) คือ ความโน้มเอียงที่บุคคลจะแสดงตอบโต้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งออกมา พฤติกรรมที่เขาแสดงออกมานั้นเกิดจากความรู้สึกที่เขามีอยู่

องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้จะมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป เจตคติของบุคคลนั้นก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย

Robbin (1993 : 177) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติไว้ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive component) ได้แก่ ความเชื่อถือ ความรู้ หรือความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. องค์ประกอบทางด้านจิตพิสัย (Affective component) คือ ส่วนที่แสดงอารมณ์ หรือความรู้สึกซึ่งจะมีผลต่อการแสดงออกของบุคคลนั้น
3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavior component) คือ ความตั้งใจที่จะแสดงออกในทางหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

(3) การเกิดของเจตคติ

ชม ภูมิภาค (2523 : 108-110) กล่าวว่า เจตคตินั้นเกิดได้จากการเรียนรู้ และโดยมากก็เป็นการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning) ดังนั้นแหล่งกำเนิดของเจตคติจึงมีหลายทาง อาทิเช่น

1. ประสบการณ์เฉพาะ เมื่อคนเราได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด อาจมีลักษณะในรูปแบบที่ผู้ได้รับความรู้สึกว่าได้รับรางวัลหรือถูกลงโทษ ประสบการณ์ที่ผู้ประสบเกิดความรู้สึกพอใจย่อมจะก่อให้เกิดเจตคติต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าเป็นประสบการณ์ที่ไม่พึงพอใจก็ย่อมจะเกิดเจตคติที่ไม่ดี
2. การสอน การสอนอาจจะเป็นทั้งแบบที่เป็นแบบแผนหรือไม่เป็นแบบแผนก็ได้ ซึ่งเราได้รับจากคนอื่น องค์การที่ทำหน้าที่สอนเรามีมากมาย อาทิเช่น บ้าน โรงเรียน วัด สื่อมวลชนต่างๆ เรามักได้รับเจตคติที่สังคมมีอยู่และนำมาขยายตามแต่ประสบการณ์ของเรา การสอนที่ไม่เป็นแบบแผนนั้นส่วนใหญ่เริ่มจากครอบครัว ตั้งแต่เด็ก ๆ มาแล้วพ่อแม่พี่น้องมักจะบอกเราว่าสิ่งนั้นไม่ดี สิ่งนี้ไม่ดี หรือใครทำอะไร มีความสำคัญอย่างไร การสอนส่วนมากเป็นแบบยึดทะนาน และมักได้ผลดีผลเสียช่วยในการปลูกฝังเจตคติ

3. ตัวอย่าง เจตคติบางอย่างเกิดขึ้นจากการเลียนแบบ ในสถานการณ์ต่างๆ เราเห็นคนอื่นประพฤติ เราแปลงพฤติกรรมของคนอื่นออกมาเป็นรูปเจตคติ ถ้าเรายอมรับนับถือหรือเคารพคนนั้น เราก็มักจะยอมรับแนวคิดของเขาตามที่เรารู้เข้าใจ เช่น เด็กชายแดงเห็นบิดาดูรายการกีฬาทางโทรทัศน์เป็นประจำ เขาก็จะแปลความออกมาว่า กีฬานั้นเป็นเรื่องน่าสนใจและมีความสำคัญที่

จะต้องดู หรือเขาเห็นพ่อแม่สนใจให้การระมัดระวังต่อชุดรับแขกในบ้านมากกว่าของที่อยู่ในสนามหญ้าหลังบ้าน เขาก็จะเกิดความรู้สึกว่าของในบ้านนั้นต้องระมัดระวังรักษาเป็นพิเศษ ซึ่งการเลียนแบบพ่อแม่ไม่จำเป็นต้องพูดอะไรเลย เด็กมักจะเฝ้าสังเกตการปฏิบัติของพ่อแม่ต่อบุคคลอื่นอย่างถี่ถ้วน จะเรียนว่าใครควรคบ ใครควรนับถือ ใครไม่ควรนับถือ

4. ปัจจัยที่เกี่ยวกับสถาบัน ปัจจัยทางสถาบันมีอยู่เป็นอันมากที่มีส่วนสร้างสันทนุเจตคติของเรา ตัวอย่างเช่น การปฏิบัติตนในวัด ในโบสถ์ การแต่งกายของคนในสถานการณ์ทางสังคมต่างๆ เป็นสิ่งให้แนวเจตคติของคนเราเป็นอันมาก

Foster (1952 : 78) ได้กล่าวว่า การเกิดเจตคติขึ้นอยู่กับสาเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีกับสิ่งของบุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ เจตคติ จึงเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นคุ้นเคย ซึ่งถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรงและการได้ยินได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพ หรือได้อ่านข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้น แต่ไม่ได้พบเห็น ไม่ได้ทดลองกับของจริงด้วยตัวเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยอ้อม ดังนั้นบุคคลจะไม่มีเจตคติต่อสิ่งที่เขาไม่มีประสบการณ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเลย

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจตามค่านิยม เนื่องจากชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจตามค่านิยมไม่เหมือนกัน ดังนั้นกลุ่มชนแต่ละกลุ่มจึงอาจจะมีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะมีเจตคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งหนึ่ง หรือมีความรู้ว่สิ่งนั้นถูกสิ่งนั้นผิด ย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ค่านิยม หรือมาตรฐานของกลุ่มที่บุคคลนั้นใช้ชีวิตร่วมกันอยู่ เพราะเมื่อบุคคลแต่ละคนอยู่ในสังคม ย่อมได้เห็นตัวอย่างการกระทำต่างๆ จากสังคม เช่น สิ่งที่สั่งสอนอบรม ถ่ายทอดกันทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ นอกจากจะเป็นแนวปฏิบัติให้แก่คนในสังคมนั้นๆ แล้วยังมีระบบการให้รางวัลและการลงโทษอยู่ด้วย

Lindgren (1976 : 80-83) ศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมา เกิดจากการที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ดังนั้นครอบครัวจึงมีส่วนในการเกิดเจตคติอีกด้วย เช่น หลักในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Nancy Bayley, Jerome Kagan และ Marion Freeman (1976 : 81) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมและเจตคติของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงแบบประชาธิปไตย หรือการเลี้ยงดูแบบเข้มงวด

สรุปได้ว่า เจตคติของบุคคลจึงเกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่เขาอยู่ ความรู้สึกละและข่าวสารต่างๆ จากบุคคลและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติเฉพาะตัว และจากการที่บุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มต่างๆ ทางสังคม ความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดๆ นั้นทำให้บุคคลต้องเรียนรู้ถึงการสร้างเจตคติบางอย่างให้เหมือนกลุ่มที่ตนอยู่ ซึ่งต่อมาเจตคติที่ได้จากกลุ่มอาจกลายมาเป็นเจตคติเฉพาะตัว

(4) ลักษณะของเจตคติ

เชดคักดี โฆวาสินธุ์ (2527 : 66-67) กล่าวถึงลักษณะของเจตคติ สรุปได้ดังนี้

1. เจตคติเป็นความรู้สึกทางจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง

2. เจตคติเป็นผลที่ขึ้นอยู่กับบุคคลประเมินผลสิ่งเร้าแล้วแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรม
3. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าเป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นเองหรือมีมาตั้งแต่กำเนิด
4. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วมีลักษณะคงที่และเปลี่ยนแปลงได้ยาก แต่เมื่อการเรียนรู้หรือประสบการณ์เปลี่ยนไปเจตคติดีย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย
5. เจตคติของบุคคลแปรค่าได้ทั้งคุณภาพและความเข้ม โดยจะครอบคลุมช่วงของเจตคตินั้น นั่นคือทางบวก (Positive) ทางลบ (Negative) หรือเป็นกลาง (Neutral)

(5) การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

ไพบูลย์ อินทรวินา (2517 : 17) กล่าวว่าบุคคลจะเปลี่ยนแปลงเจตคติได้โดยวิธีการต่างๆ 4 ประการ คือ

1. โดยอาศัยแรงจูงใจ
2. โดยอาศัยเทคนิคอันเหมาะสม
3. โดยอาศัยการกระทำหรือการปฏิบัติจริง
4. โดยอาศัยหลักการแห่งเหตุผล

สอดคล้องกับ David (1968 : 200-202) ที่ได้กล่าวถึงเจตคติจะเปลี่ยนแปลงได้ 4 ประการ คือ

1. เมื่อได้รับการจูงใจ
2. เมื่อเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรง
3. เมื่อบุคคลได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และยอมรับในคุณสมบัติ หรือสถานการณ์ของสิ่งนั้น
4. เมื่อได้มีการกระทำและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2523 : 136-137) ได้กล่าวว่า เจตคติหลายอย่างเกิดขึ้นจากการที่เราได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อคนอื่นๆ ซึ่งอาจจะพ่อแม่ เพื่อน และสมาชิกในสังคม เจตคติบางอย่างอาจจะเกิดขึ้นหรืออาจเปลี่ยนได้ง่ายๆ โดยอาศัยประสบการณ์เพียงครั้งเดียว แต่บางครั้งก็ค่อยๆ เปลี่ยนไปที่ละน้อย ในระยะเวลาหลายๆ ปีซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์หลายๆ อย่างติดต่อกันเป็นระยะเวลานานๆ วิธีการที่ก่อให้เกิดเจตคติบางอย่างขึ้น หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคตินั้น มีอยู่ 3 อย่าง คือ

1. การปรับภาวะตามวิธีดั้งเดิม (Classical conditioning)
2. การเสริมแรง (Reinforcement)
3. การยึดบุคคลเป็นแบบอย่าง (Human modeling)

(6) การวัดเจตคติ

เจตคติเป็นความโน้มเอียงของการตอบสนองทางด้านความรู้สึกของบุคคล ซึ่งจัดว่าเป็นพฤติกรรมภายในมีลักษณะที่เป็นนามธรรม เป็นการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนมาก ซึ่งเป็น

การยากที่จะวัดเจตคติโดยตรง แต่สามารถวัดทางอ้อมได้โดยวัดจากความคิดเห็นของบุคคลและใช้ความคิดเห็นเป็นเครื่องชี้หรือเป็นตัวกลางในการวัดเจตคติ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ (2529 : 108) ได้กล่าวถึง การวัดเจตคติว่าทำได้หลายวิธี คือ บางวิธีเน้นความเป็นมิติเดียวกันมากกว่าวิธีอื่น บางวิธีเน้นทางด้าน การกำหนดช่วงคะแนน เท่ากัน บางวิธีเน้นความสามารถในการสร้างทฤษฎีใหม่ได้ ซึ่งแต่ละวิธีจะมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ผู้วิจัยสามารถที่จะเลือกตัดสินใจใช้วิธีวัดแบบใดแบบหนึ่งหรือหลายแบบก็ได้ แต่ที่นิยมกันได้แก่ การวัดของลิเคิร์ท (Likert) เทอสโตน (Thurstone) และกัทแมน (Guthman) ตามลำดับ มาตรการวัดเจตคติแบบลิเคิร์ท วัดโดยใช้ข้อความเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สอบถามความคิดเห็นของบุคคล ที่มีต่อเรื่องนั้นแล้วให้บุคคลนั้นแสดงความรู้สึกต่อข้อความดังกล่าว การตอบสนองข้อความนั้นอาจเป็นได้ทั้งเห็นด้วย หรือพอใจ (Favorable) หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น (Unfavorable) หรือ แสดงความไม่แน่ใจ (Uncertain) กับข้อความนั้น มีวิธีการสร้างข้อความโดยเขียนข้อความเกี่ยวกับ คุณลักษณะของเรื่องที่จะสอบถามให้ครอบคลุมลักษณะที่สำคัญให้ครบถ้วนทุกแง่มุม โดยให้มี ข้อความที่แสดงคุณค่าทั้งทางด้านบวกและด้านลบ กำหนดระดับ (Scale) ของการตอบสนองในแต่ละ ข้อความที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly agree) เห็นด้วย (Agree) ไม่แน่ใจ (Uncertain) ไม่เห็นด้วย (Disagree) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly disagree)

ให้ผู้ตอบอ่านข้อความที่กำหนดขึ้นในแต่ละข้อ แล้วแสดงความรู้สึกว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็น ด้วยกับข้อความนั้น มากน้อยเพียงใดหรือในระดับใด หรืออีกนัยหนึ่งให้พิจารณาว่าแต่ละข้อความ นั้นกล่าวถึงเรื่องต่างๆ ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบระดับใด ในระดับการให้คะแนนของเจตคติตาม วิธีการของลิเคิร์ทสามารถให้ได้ 3 วิธี คือ วิธีใช้หลักของคะแนนมาตรฐาน วิธีกำหนดค่าน้ำหนัก และวิธีหาผลรวมน้ำหนักความเบี่ยงเบน ทั้งสามวิธีจะได้น้ำหนักของความเห็นของบุคคลได้ สอดคล้องสัมพันธ์กัน ในเชิงปฏิบัตินิยมกำหนดค่าน้ำหนักเป็นค่าประจำระดับของแต่ละระดับ ความเห็น คือ กำหนด 5 - 4 - 3 - 2 - 1 หรือแบบ 4 - 3 - 2 - 1 - 0 แต่ถ้าข้อความใดกล่าว ในลักษณะลบ การให้น้ำหนักความเห็นของข้อความนั้นจะให้กลับกันเป็นดังนี้คือ 1 - 2 - 3 - 4 - 5 หรือ 0 - 1 - 2 - 3 - 4

เมื่อแต่ละระดับความเห็นแต่ละข้อความ วัดเจตคติมีค่าประจำตายตัว การที่จะหาว่าบุคคล ใด มีเจตคติเป็นอย่างไรก็ใช้วิธีรวมน้ำหนักหรือคะแนนจากการตอบทุกข้อความของแต่ละคน ถ้า น้ำหนักรวมจากการตอบข้อความทั้งหมด มีค่าสูงแสดงว่าระดับเจตคติของบุคคลนั้นต่อสิ่งนั้นเป็น ในลักษณะพอใจหรือคล้อยตามแต่ถ้าได้คะแนน หรือน้ำหนักรวมต่ำ แสดงว่าบุคคลนั้นมีเจตคติที่ไม่ ดีต่อสิ่งนั้น หรือมีความรู้สึกไม่พอใจ หรือคัดค้านในสิ่งนั้น

Thurstone ให้ความเห็นว่า เจตคติจะวัดโดยตรงไม่ได้แต่จะต้องวัดจากการแสดงออกในรูป ความคิดเห็นหรือภาษาพูด ซึ่งอาจจะวัดได้ไม่แน่นอนนัก จึงมีผู้ให้คำแนะนำว่าควรจะวัดเจตคติจาก พฤติกรรมที่แสดงออกจริง ๆ แต่ก็มีผู้คัดค้านว่าอาจคลาดเคลื่อนได้ เพราะพฤติกรรมของคนเรา อาจจะบิดเบือนจากเจตคติที่มีอยู่จริง ดังนั้น Thurstone จึงให้ความเห็นว่า “ทั้งภาษาพูดและ

พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นเพียงเครื่องชี้เจตคติเท่านั้น ย่อมจะมีความคลาดเคลื่อนตามหลักของการวัดผลบ้าง เขาจึงใช้วิธีวัดเจตคติจากการตอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความในแบบวัดเจตคติ แต่จะต้องไม่สรุปเอาว่าบุคคลนั้นจะปฏิบัติตามในข้อที่ตนเองเห็นด้วย"

สรุป จากรายละเอียดข้างต้นนี้ นักวิชาการหลายๆท่านได้กล่าวว่า การวัดเจตคติไม่สามารถวัดโดยตรงได้ เพราะเจตคติเป็นการวัดความคิดเห็นต่อสิ่งนั้นๆ ของบุคคลที่มี จึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มของพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก

(7) มาตรฐานวัดเจตคติ

มาตรฐานวัดเจตคติที่รู้จักแพร่หลายมี 4 แบบ (สมณทนา แสงทิพย์. 2539 : 22-29) คือ

(7.1) มาตรฐานวัดเจตคติของ Likert

วิธีประเมินค่าแบบรวม (Summated rating หรือ Likert method) วิธีการนี้สร้างขึ้นโดย Likert เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุดเพราะสร้างง่าย รวดเร็ว และมีความเที่ยงสูง วิธีการของ Likert นี้อาศัยหลักแนวความคิดการวัดผล การทดสอบคือ ถือว่าเจตคติทั้งหลายมีแนวการแจกแจงอยู่ในลักษณะเป็นโค้งปกติและใช้หน่วยความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นเกณฑ์วัด ต่อมา Likert พบว่า ค่าของหน่วยวัด ซึ่งใช้หน่วยความเบี่ยงเบน มาตรฐานเป็นเกณฑ์นั้น เมื่อเทียบกับคะแนนที่จัดอันดับของการตอบสนอง (1, 2, 3, 4, 5) นั้น มีค่าสหสัมพันธ์กันสูง สามารถที่จะใช้แทนกันได้ ฉะนั้นมาตรฐานวัดเจตคติของ Likert ประกอบด้วยข้อความความคิดเห็นหลายๆ ข้อ และแต่ละข้อมีคุณค่าเจตคติตามสเกลตามระดับของความต้อเนื่องจากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly disagree) ไม่เห็นด้วย (Disagree) ไม่แน่ใจ (Uncertain) เห็นด้วย (Agree) และเห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly agree)

แบบวัดเจตคติของ Likert นี้ จำนวนข้อความควรจะมีประมาณ 20-25 ข้อความ สำหรับบรรจุลงในสเกล จากนั้นก็นำแบบวัดเจตคติทั้งหมดไปใช้กับกลุ่มที่จะศึกษาเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีแบ่งครึ่ง (Split-Half) โดยทั่วไปแล้วจะได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเชื่อมั่นของมาตรฐานวัดแบบนี้สูงกว่า .85

(7.2) มาตรฐานวัดเจตคติของ Thurstone

โดยทั่วไปแล้วการใช้สเกลวัดเจตคติแบบ Thurstone นี้จะนิยมสร้างแบบทดสอบเป็น 2 ชุด โดยคัดเลือกจากค่าคะแนนค่าเอส (S Value) และค่าคิว (Q Value) เช่นเดียวกับชุดแรก ซึ่งจะได้ความประมาณ 20-22 ข้อความ ในการสำรวจเจตคติของกลุ่มประชากรที่ต้องการจะสำรวจก็ใช้แบบสอบถามทั้ง 2 แบบนี้พร้อมกัน ผู้วิจัยสามารถหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนที่ได้จากทั้งสองฉบับ

การแปลความหมายของคะแนน (Interpretation of Scores) แบบสอบถาม โดยใช้หลักเกณฑ์ของเทอร์สโตน (Thurstone's equal appearing interval scale) นี้ด้วย หรือเป็นกลาง เพราะเราถือว่าข้อความ (Statements) ที่เราเลือกมานั้นอยู่กระจายกันในสเกลตั้งแต่ ก ถึง ฏ และสเกล ก ถึง ฏ นี้สร้างขึ้นจากสมมติฐานที่ว่าข้อความที่เลือกมาทั้งหมดแสดงถึงความผิดทางด้านจิตใจหรือความรู้สึกที่ต่อเนื่องกัน (Psychological continue)

(7.3) มาตรการวัดเจตคติของ Guttman

การกำหนดเจตคติโดยใช้วิธีการวิเคราะห์มาตราส่วน (Scalogram analysis) นี้แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดกับวิธีวัดเจตคติของ Thurstone และ Likert อาจกล่าวได้ว่าการวิเคราะห์มาตราส่วน เป็นวิธีการที่อธิบายถึงขบวนการในการประเมินผลกลุ่มของข้อความกลุ่มหนึ่งๆ ว่าเป็นไปตามข้อจำกัด หรือครบถ้วนตามลักษณะที่ถูกต้องในการสร้างสเกลโดยวิธีของ Guttman หรือไม่ ซึ่งสเกลนั้นเป็นที่ทราบกันในนามของคำว่ามาตร Guttman ตามความคิดเห็นของ Guttman เขาเชื่อว่าในสเกลสำหรับวัดเจตคตินั้น ควรจะเลือกข้อความจำนวนเล็กน้อยไปส่งไป โดยเลือกจากข้อความหลายๆ ข้อความ ซึ่งเป็นตัวแทนของเรื่องนั้นทั้งหมด Guttman แนะนำการเลือกข้อความ 4-6 (อย่างมากที่สุด 10-12 ข้อความ) ก็เป็นการเพียงพอแล้ว

วิธีการวิเคราะห์สเกลนี้ Guttman สร้างขึ้นโดยใช้ชื่อว่า เทคนิค Cornell (Cornell Technique) ขั้นแรกต้องสร้างข้อความต่างๆ หลายๆ ข้อความ เพื่อที่จะพิจารณาบรรจุในสเกลสำหรับวัดเจตคติ การสร้างข้อความก็ใช้หลักเกณฑ์ในการเขียนข้อความ เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์ของ Thurstone ซึ่งกล่าวมาแล้ว การตอบคำถามให้มีข้อเลือก 2 ข้อ คือ “เห็นด้วย” และ “ไม่เห็นด้วย” การให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อความที่เห็นด้วย และ 0 คะแนน สำหรับข้อความที่ไม่เห็นด้วย เมื่อสร้างข้อความเสร็จก็ใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อยที่สุด 100 คน แล้วนำมารวมคะแนนของแต่ละคน หลังจากนั้นเรียงลำดับคะแนนรวมของแต่ละคนจากมากไปหาน้อย ขั้นตอนต่อไปจะใช้วิธีประเมินค่าสเกล Ability ของกลุ่มข้อความเหล่านี้ โดยใช้วิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายแบบ (Reproducibility) “R” ค่าของ R จะต้องไม่ต่ำกว่า .9 ถ้าค่า R น้อยกว่า .9 แสดงว่าสเกลนั้นไม่มีความเชื่อถือได้

(7.4) มาตรการที่หาความแตกต่างของความหมาย (Semantic difference)

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของสิ่งต่างๆ ผู้ที่คิดการวัดเจตคติแบบนี้ก็คือ Osgood และผู้ร่วมงานซึ่งเป็นการศึกษาถึงความหมายของสิ่งต่างๆ ตามความคิดเห็นของกลุ่มที่ต้องการศึกษาทั่วไป สเกลแบบนี้จะประกอบด้วย ข้อให้เลือก 7 ข้อ หรือระดับความมากน้อยจากด้านหนึ่งไปสู่อีกด้านหนึ่งรวมทั้งหมด 7 ลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล การให้คะแนนขึ้นอยู่กับจำนวนช่องที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า ในกรณีที่มีจำนวนช่อง 7 ช่อง การให้คะแนนอาจจะให้คะแนนจาก 1-7 โดยกำหนดคะแนนมากไว้ทางคุณศัพท์ด้านบวก (Positive) และคะแนนน้อยไว้ทางคุณศัพท์ด้านลบ (Negative) อีกวิธีหนึ่งอาจจะให้โดยใช้ช่องกลางมีค่าเท่ากับศูนย์จะเป็น +1, +2, +3 และ -1, -2, -3 ตามลำดับ ซึ่งการให้คะแนนทั้ง 2 แบบนี้ ไม่มีความแตกต่างกันในการคำนวณทางสถิติ ถ้าผู้ตอบทำเครื่องหมายลงในช่องใด ก็ให้คะแนนตามช่องนั้นตามตัวเลขที่กำกับไว้สำหรับแต่ละสเกล แล้วนำคะแนนของสเกลทั้งหมดมารวมกันจะเป็นคะแนนรวมของหนึ่งคนในหนึ่งแนวความคิด ซึ่งในการรวมคะแนนนี้มักจะรวมคะแนนของสเกลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) จะสามารถเปรียบเทียบความคิดเห็นในแต่ละองค์ประกอบที่มีต่อสิ่งหนึ่งได้

(8) ประโยชน์ของเจตคติ

ถวิล ธาราโกษณ์ (2526 : 74-75) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของเจตคติของนักวิชาการต่างประเทศไว้ 4 ประการ คือ

1. ประโยชน์เกี่ยวกับความรู้ (Knowledge function) กล่าวคือ คนเราจะแสดงหาระดับความสามารถ ความมั่นคง เพื่อที่จะรับรู้หรือได้มาตามจุดมุ่งหมาย
2. ประโยชน์เกี่ยวกับการปรับตัว (Adjustive function) เจตคติจะทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลปรับตัวเพื่อให้บุคคลได้รับความสำเร็จและไปสู่จุดมุ่งหมายที่พึงพอใจ
3. ประโยชน์ในการแสดงออกถึงค่านิยม (Value-defensive function) เป็นการแสดงออกในเรื่องความคิดเห็นของเขาให้บุคคลอื่นเห็นว่าจะต้องมีความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม
4. ประโยชน์ในการป้องกันตัวเอง (Self-defensive function) กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมหรือข้อเท็จจริงต่างๆ อาจทำให้เกิดความไม่สบายใจของตนเอง ดังนั้นวิธีป้องกัน คือสร้างเจตคติต่อคนอื่นในทางลบเพื่อความสบายใจของตนเอง

2.3.3 สุขภาพจิตที่ดี

สุขภาพจิตที่ดี หมายถึง การมีความวิตกกังวลน้อยหรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามดา วรินทร์านนท์ และคณะ. 2536 : 38) สุขภาพจิตที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นแก่การรับรู้สภาพแวดล้อมได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และเรียนรู้สภาพแวดล้อมได้มาก แม้บุคคลจะมีสติปัญญา มีประสบการณ์ทางสังคมมาก แต่ถ้าสุขภาพจิตไม่ดี ก็จะไม่สามารถได้รับประโยชน์จากประสบการณ์นั้นอย่างเต็มที่ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2543 : 90) ในความหมายสุขภาพจิตของมนุษย์ Jahoda (1970 อ้างใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. 2524 : 3-4) ได้รวบรวมเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาสุขภาพจิตของบุคคลที่ใช้แพร่หลายในวิชาจิตวิทยา 6 ประเภท คือ ทัศนคติต่อตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถควบคุมสภาพแวดล้อม ความเจริญเติบโต พัฒนาการและความเป็นจริงแห่งตน การรับรู้ความเป็นจริงและบูรณาการของบุคลิกภาพ เกณฑ์การพิจารณาทั้ง 6 ประเภท นี้แสดงถึงลักษณะสุขภาพจิตที่ดีของบุคคล

การมีสุขภาพจิตดีหรือไม่นั้น สามารถประเมินได้จากการแสดงออกทาง (1)ด้านร่างกาย หมายถึง การที่ไม่มีมีอาการทางกายที่มีสาเหตุมาจากจิต ซึ่งแสดงออกมาให้เห็นอาการที่เกิดตามระยะต่างๆ ของร่างกาย เช่น ระบบหายใจ ระบบทางเดินอาหาร ระบบประสาท และระบบการไหลเวียนโลหิต (2)การแสดงออกทางด้านอารมณ์ หมายถึง การที่สามารถแสดงอารมณ์โกรธเกลียด ดีใจ เสียใจ ได้อย่างเหมาะสม สามารถควบคุมตนเองได้เมื่อมีสิ่งเข้ามากระตุ้นในสถานการณ์ต่างๆ และ (3)การแสดงออกทางด้านสังคม หมายถึง การที่สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ มีความสัมพันธ์และให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี โดยไม่รู้สึกรังเกียจหรือลำบากใจในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีทัศนคติหรือความรู้สึกที่ดีต่อผู้ใกล้ชิด

2.3.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำให้สำเร็จไปด้วยดี ทั้งในด้านการแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ หรือแข่งขันกับผู้อื่น มีการกำหนดเป้าประสงค์ที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ตลอดจนมีความมานะพยายามฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ที่ขวางกั้นและมีการวางแผนระยะยาวที่จะต่อสู้เพื่อความสำเร็จ มีความสบายใจเมื่อประสบผลสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว และ McClelland ได้ศึกษาพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลต่อความเจริญหรือความเสื่อมของประเทศชาติ ทั้งนี้ เพราะผลจากการวิจัยปรากฏว่าประชากรในประเทศที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าประเทศที่มีประชากรที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ทั้งนี้เพราะคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีลักษณะกระตือรือร้น และมานะบากบั่นในการทำงานใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด (McClelland, 1953 : 197)

ตามทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Atkinson (1964 : 264) ได้กล่าวว่า สิ่งที่กระตุ้นหรือผลักดันให้บุคคลประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสามประการ คือ 1) สิ่งที่น่าพอใจเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย แรงจูงใจที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จ ความเข้มของความมุ่งหวัง หรือโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ และค่าของสิ่งล่อใจ 2) สิ่งที่น่าพอใจเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว โอกาสที่จะประสบความล้มเหลว และค่าเฉลี่ยของสิ่งล่อใจที่เป็นเป้าหมายของความล้มเหลว และ 3) สิ่งยับยั้งภายนอกที่ทำให้อยากทำกิจกรรมนั้น

2.3.5 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคต (Future orientation) หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นสิ่งที่จะเกิดกับตนในอนาคต และเล็งเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดในอนาคตนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามดา วณิชานนท์ และคณะ, 2536 : 38) ส่วนความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self control) ของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้รอได้ในสภาพการณ์ต่าง ๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคตแทนรางวัลเล็กน้อยซึ่งจะได้รับทันทีหรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตน เพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตลักษณะมุ่งอนาคตนี้ตรงข้ามกับลักษณะมุ่งปัจจุบัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม, 2520 : 35)

ความสามารถในการควบคุมตนเอง ประกอบด้วยลักษณะทางจิตใจหลายประการคือ การมองเห็นความสำคัญของประโยชน์ที่จะมีมาในอนาคต มากกว่าประโยชน์ในปัจจุบัน การเลือกกระทำพฤติกรรมที่แสดงการอดได้รอได้ เพราะเชื่อว่าการกระทำของตน จะส่งผลให้เกิดผลดีตามมาตามที่ตนเองต้องการได้ และนอกจากนั้นความสามารถควบคุมตน ยังไม่เกี่ยวกับการไม่หวังผลจากภายนอก แต่บุคคลสามารถให้รางวัลตนเอง และลงโทษตนเองได้ โดยรางวัลที่ให้แก่ตนเองอยู่ในรูปของความพอใจในตนเอง ความภาคภูมิใจในตน ส่วนการลงโทษตนเองก็คือ การเกิดความไม่สบายใจวิตกกังวล และละอายใจ ลักษณะความเชื่อในผลแห่งความพยายามของตน และลักษณะการให้รางวัล และการลงโทษตนเองนั้น จะปรากฏในวัยรุ่นที่ได้รับการพัฒนาทางจิตใจอย่างเหมาะสมมา

ตั้งแต่เด็ก จนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่เกิดจากการได้รับรางวัล และการลงโทษอย่างเหมาะสมกับเหตุ โดยผู้ใหญ่ที่มีเหตุผล และไม่ใช้อารมณ์ของตนเป็นที่ตั้ง ลักษณะเหล่านี้ โรงเรียนสามารถจะช่วย พัฒนาได้เป็นอย่างดีด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2539 : 92-93)

ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน จึงสามารถเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปรากฏการณ์เดียวกัน โดยขั้นแรก มองเห็นประโยชน์ และเลือกที่จะรับผลดีในอนาคตแทนผลเล็กน้อยในปัจจุบัน ซึ่งเป็น ลักษณะของการมุ่งอนาคต และในการที่จะได้ผลดีในอนาคตนั้น ต้องมีความอดทนเพื่อรอรับผลที่จะ เกิดขึ้นหรือมีการควบคุมตนเป็นขั้นต่อมา ผู้ที่มุ่งอนาคตควบคุมตนจึงเป็นผู้ที่มองการณ์ไกลมุ่ง ประโยชน์ที่ดีกว่าในวันข้างหน้า ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ หรือผู้ที่มุ่งปัจจุบันสูง มักจะขาดความอดทนในการรอผลดีที่จะเกิดในอนาคตจึงมีพฤติกรรมในทางลบ เช่น โกงการเล่น เกม การทะเลาะวิวาท ส่วนผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นคนดีและ คนเก่ง

2.3.6 ความเชื่ออำนาจในตน

ความเชื่อในอำนาจในตน หมายถึง ความตระหนักว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดกับตนไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองแทบทั้งสิ้น ตรงข้าม กับผู้ที่เชื่ออำนาจนอก ตน ซึ่งเป็นผู้ที่คิดว่าสิ่งที่เกิดกับตนนั้นขึ้นกับโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือ เกิดจากการกระทำของ ผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน,งามตา วณิชทานนท์ และคณะ. 2536 : 38)

ความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ และสามารถชี้ทำนายพฤติกรรม ต่างๆ ของบุคคลได้ พบว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะเป็นผู้ที่ทำให้ชีวิตของตน สนุกสนานได้เสมอ มีความสุขใจในสภาพที่ตนเป็น มีความวิตกกังวลน้อย เพราะรู้จักประเมิน จุดเด่นจุดด้อยของตนได้อย่างแม่นยำ สามารถต่อสู้ให้กับสังคมและแก้ปัญหาส่วนตัว ปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมได้ ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และมีความรับผิดชอบในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น (Moursund. 1976) มีความกระฉับกระเฉงว่องไว เห็นคุณค่าของกาลเวลา สามารถปรับตัวได้ทุกสถานการณ์ (Rotter. 1966 : 2) จากงานวิจัยของ Hollander (1981 : 123) พบว่า ความเชื่ออำนาจในตน จะเป็น แรงจูงใจให้บุคคลกระทำสิ่งที่ตนรับผิดชอบให้สัมฤทธิ์ผล และมีความพยายามมากกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน

บุคคลแต่ละคนอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องปริมาณและความรุนแรงของความรู้สึกใน ด้านการทำนายหรือควบคุมสภาพแวดล้อม บางคนจะรู้สึกว่าเขามีอำนาจ หรือความสามารถที่จะ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้นหรือสามารถ ควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตนได้และเชื่อว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตนเอง บุคคลประเภทนี้เรียกว่า ผู้ที่เชื่ออำนาจภายในตน (Internal locus of control) ส่วนบางคนจะรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าเขาไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมรอบตัว และไม่สามารถควบคุมสภาพการณ์ต่างๆ ได้ เพราะเชื่อว่า สิ่งต่างๆ นั้นเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยภายนอกซึ่งเขาไม่อาจเข้าไปเกี่ยวข้องได้เลย เช่น โชคกลาง

อำนาจเหนือธรรมชาติ หรืออำนาจของคนอื่น บุคคลประเภทนี้เรียกว่า พวกที่เชื่ออำนาจภายนอก (External locus of control) (Rotter, 1996 อ้างใน ชีรวัดน์ นิจนตร. 2526 : 67)

การที่บุคคลจะมีลักษณะเชื่ออำนาจในตน หรือเชื่ออำนาจนอกตนนั้น เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลตั้งแต่วัยทารกจนเป็นผู้ใหญ่ หากเขามีการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิต และสังคมอันเกิดขึ้นได้ทั้งในสังคมที่ยากจน และสังคมที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งหมายถึงการได้รับรางวัล และการโดนลงโทษอย่างไม่สม่ำเสมอ โดยได้รับในเวลา และปริมาณที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ได้รับเลยในบางครั้ง และในบางครั้งก็ได้รับโดยไม่ได้ทำอะไร จะทำให้บุคคลรู้สึกขาดความสามารถในการทำนาย และควบคุมได้ ทำให้เกิดการขัดแย้ง คับข้องใจ วิตกกังวล จึงเกิดค่านิยมความเชื่อ ทศนคติ แรงจูงใจ พฤติกรรม และความสามารถในการเรียนรู้ที่บกพร่อง จึงโทษโชคชะตาราศีมากกว่าปกติ (ดวงเดือน พันธุมนาวิ. 2527) ในสภาพแวดล้อมนี้เอง จะทำให้บุคคลเกิดปฏิกิริยา 2 ประการ ประการแรก คือ ถ้าบุคคลคิดว่าสามารถควบคุมผลได้ และผลนั้นมีความกังวล คับข้องใจ และแสดงออกโดยการก้าวร้าว ประการที่สอง ถ้าบุคคลเคยชินกับสภาพแวดล้อม และปรับตัวเข้ากับสภาพความไม่สอดคล้องระหว่างความพยายามกับผลได้ บุคคลนั้นก็กลายเป็นคนเฉื่อยชา ท้อแท้ และหมดหวัง ส่วนบุคคลที่รับรู้ว่าจะทำนาย หรือควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้ รางวัลหรือการลงโทษที่ได้รับ เกิดจากผลแห่งการกระทำของตนเอง บุคคลนั้นจะมีความกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสภาพแวดล้อม ที่มีประโยชน์ต่อพฤติกรรมในอนาคตของเขา จะพยายามปรับปรุงสภาพการณ์ต่างๆ ให้ดีขึ้นตามลำดับขั้น ให้คุณค่าของทักษะหรือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากความพยายามเป็นสำคัญ รวมทั้งไม่ยอมให้ใครมาชักจูงโดยไม่มีเหตุผล (Rotter, 1966 อ้างใน ชีรวัดน์ นิจนตร. 2526 : 69) ดังนั้น ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนจะเชื่อมั่นว่าการกระทำของตนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นได้ ตรงข้ามกับลักษณะของผู้ที่เชื่ออำนาจนอกตน ซึ่งจะก้าวร้าว หรือวางเฉย ปล่อยให้การแก้ไขปัญหามสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของผู้อื่นหรือปล่อยไปตามธรรมชาติ

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) อธิบายได้ว่า ความคาดหวังเช่นนี้จะก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมหรือเหตุการณ์เฉพาะอันใดอันหนึ่งก่อน แล้วจึงขยายไปครอบคลุมพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่นๆ จนกลายเป็นทัศนคติหรือบุคลิกภาพที่สำคัญในตัวบุคคล นอกจากนั้นผลตอบแทนที่ได้รับแต่ละครั้ง ยังอาจทำให้ความคาดหวังครั้งต่อไปสูงขึ้น หรือต่ำลงได้อีกด้วยความเชื่ออำนาจในตนจึงเป็นตัวแปรที่สามารถใช้ทำนาย และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่างๆ ของคนเรา

2.3.7 การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม

Roger (1983 อ้างใน พีระนันท์ บุรณะโสภณ. 2538 : 30) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการที่ความคิดข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร ด้วยเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร โดยที่ผลของการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร

องค์ประกอบที่จำเป็นในการสื่อความหมาย จะมีอยู่ 4 อย่างคือ 1)ผู้ส่งข่าวสาร (Source, Sender, Originator) หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มที่เป็นผู้ให้ข่าวสาร เป็นต้นตอของข่าวสาร ผู้ส่งข่าวในด้านสื่อมวลชน คือผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ ผู้จัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ 2)ตัวข่าวสาร (Message) หรือข้อมูล (Information) ได้แก่ ข้อเท็จจริง แนวคิด สัญลักษณ์ ความรู้สึก อารมณ์ ฯลฯ ทั้งที่เป็นถ้อยคำภาษา และที่ไม่ใช่ถ้อยคำภาษา 3)ช่องทาง (Channel) หรือสื่อ (Media) หมายถึง ช่องทางหรือสิ่งที่จะช่วยให้การถ่ายทอดข่าวสาร เป็นไปได้โดยสะดวกและถูกต้องชัดเจนตามความประสงค์ของผู้ส่งข่าวสาร ได้แก่ เครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้รับข่าวสารมองเห็น ได้ยิน และสัมผัสกับข่าวสารมากที่สุด ดังนั้น จึงเป็นการพูดอธิบาย เขียนจดหมาย โทรศัพท์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ 4)ผู้รับสาร (Receiver) คือบุคคลผู้ได้รับข่าวสารที่ผู้ส่งข่าวสารมาให้ ผู้รับสารจากสื่อมวลชนคือผู้ชมโทรทัศน์ ผู้ฟังวิทยุ และผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ตามปกติเมื่อผู้รับข่าวสารได้รับข่าวสารแล้วจะมีปฏิกิริยาเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) กระบวนการสื่อความหมายจะได้ผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้รับข่าวสารด้วย ถ้าผู้รับข่าวสารไม่สนใจ ไม่ตั้งใจที่จะดู ฟัง และรับข่าวสาร การสื่อความหมายก็จะไม่ให้ผลหรือปรากฏผลในทางที่ผิดไป (สงวนศรี วิรัชชัย. 2527 : 51)

สื่อมวลชนต่างๆ เหล่านี้เข้ามามีบทบาทอยู่ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ตลอดเวลาและได้ส่งผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว ซึ่ง Zimbardo (อ้างในพีระพันธ์ บูรณะโสภณ. 2538 : 28) กล่าวถึงอิทธิพลของการเสนอข่าวสารบ่อยๆ ครั้งไว้ในทฤษฎีเกี่ยวกับ Familiarity ว่า การที่สารนั้นๆ มีการเสนอเนื้อหาผ่านสื่อต่างๆ ซ้ำๆ กันบ่อยๆ จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกับข่าวสารอันจะก่อให้เกิดความสนใจ ความเข้าใจ และการยอมรับ ซึ่งนับว่าขั้นตอนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปตามเนื้อหาที่นำเสนอแนะนั้นๆ หากเป็นเนื้อหาในทางที่ดีมีการโน้มน้าวใจให้เกิดการกระทำตามก็มีการปฏิบัติตามคำแนะนำนั้นๆ ในที่สุด เช่นเดียวกับ McGuire (1969 : 1973 อ้างใน ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ. 2529 : 40) นักจิตวิทยาสังคมคนสำคัญในปัจจุบันได้กำหนดขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงในผู้รับไว้ 5 ขั้นตอน คือ การสนใจรับทราบ การเข้าใจเนื้อความ การยอมรับเปลี่ยนแปลงตาม การเก็บจำ และการกระทำ แสดงว่าอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อผู้รับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและในบางกรณีจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการกระทำด้วย อันเป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องกัน

2.3.8 การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

การรับรู้และการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกว่าตนเองได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น ด้านอารมณ์ ข้อมูลข่าวสาร หรือด้านอื่นๆ เมื่อต้องการหรือประสบปัญหา ทำให้รู้สึกว่าเป็นคนที่มีคุณค่า เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือชุมชน (Bhanthumnavin. 2000 : 155-166) ครอบครัวเป็นองค์กรทางสังคมขนาดเล็กองค์กรหนึ่งซึ่งมีลักษณะเป็นองค์กรรวม สมาชิกในครอบครัวจะทำหน้าที่ประสานคล้อยตามกัน เพื่อผลประโยชน์ของครอบครัว มีการแลกเปลี่ยนฟังฟังซึ่งกันและกัน เอาใจใส่ดูแลเอื้ออาทรต่อกัน เคารพซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ ในสังคมไทยถือว่าครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความหมายและมีอิทธิพลต่อภาวะจิตใจทุกกลุ่มวัย เพราะเป็นสถาบันที่ให้ความรัก ความอบอุ่น และความปลอดภัย และอุปการะ ตรึงสมบัติ (2540

: 8-43) ได้กล่าวไว้ว่าครอบครัวมีบทบาทหน้าที่ให้การศึกษา การอบรม และถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของสังคมให้แก่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีบุคลิกภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม มีความสามารถในการปรับตัว และดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข

โดยปกติคนเรามักจะมองเห็นตัวเองตามแนวที่ผู้อื่นหรือสังคมมองเห็นและให้การยอมรับ ทำที่และการปฏิบัติของบุคคลอื่นในสังคมจึงเป็นสาเหตุสำคัญอีกสาเหตุหนึ่งของพฤติกรรม การสนับสนุนทางสังคม โดยเฉพาะการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เช่น บิดา มารดา และญาติพี่น้อง ดังนั้น การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว จึงหมายถึง การได้รับความช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม จากบุคคลภายในครอบครัวในด้านวัตถุประสงค์ของ อารมณ์ การให้คำปรึกษา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารระบบ ประกันสังคม

2.3.9 สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน

สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน หมายถึง สภาพแวดล้อมการทำงานในหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบความปลอดภัย หรือสวัสดิการต่างๆ ซึ่งสภาพแวดล้อมในการทำงานจะส่งผลต่อสุขภาพและจิตใจของคนงานทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลเสียต่อสุขภาพและจิตใจ พรรณราย พิทักษ์เจริญ (2543 : 35) ได้แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ สภาพแวดล้อมในที่ทำงานที่มีความรุนแรงมากเกินไป ซึ่งหมายถึง สภาพการทำงานที่ผู้ทำงานไม่สามารถที่จะทำนายและไม่สามารถที่จะควบคุมผลที่จะเกิดขึ้นกับตนเองได้ เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพที่ทำงานไม่เอื้อต่อการทำงาน มีสภาพแออัด ขาดเครื่องอำนวยความสะดวก ต่อการทำงาน นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน ทั้งหัวหน้าและลูกน้องที่อาจมีอารมณ์แปรปรวน และกฎระเบียบในหน่วยงานที่ไม่ชัดเจน เป็นต้น ส่วนสภาพแวดล้อมในที่ทำงานที่มีความรุนแรงปานกลาง ได้แก่ ความไม่สามัคคีกันของบุคลากรในหน่วยงาน เป็นต้น

สถานที่ทำงานโดยปกติแล้วควรมีสภาพแวดล้อมของการทำงานที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ผู้ทำงานเกิดความเครียด โดยความเครียด หมายถึง กลุ่มพฤติกรรมตอบสนองที่เกิดขึ้นเมื่อมีความวิตกกังวล มีความคับข้องใจ มีความโกรธ ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ หรือความลำบากในการพิจารณาตัดสินใจ (Robert. 1978 อ้างใน พรรณราย พิทักษ์เจริญ. 2543 : 35) ส่วนสาเหตุของความเครียดในการทำงานนั้นอาจมีได้หลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่เหมาะสม ลักษณะการทำงานซ้ำซากจำเจ มีการทำงานมากเกินไป การขาดโอกาสที่จะก้าวหน้า รวมถึงความสัมพันธ์กับคนในที่ทำงานด้วย ซึ่งผลเสียจากความเครียดในการทำงานคือ ทำให้บุคคลเกิดความวิตกกังวล กลุ้มใจ โกรธง่าย ตื่นเต้นง่าย ขาดสมาธิ และไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการทำงานนั้นๆ ได้

2.3.10 ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ

ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่บุคคลหรือสมาชิกในสังคมยึดถือและยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีความสำคัญสำหรับตนและบุคคลอื่นๆ ในสังคม โดยยอมรับเอาไปเป็นเป้าหมาย มาตรฐาน และ

อุดมคติในชีวิต และมีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลในการกระทำต่อสิ่งนั้นๆ นอกจากนี้ค่านิยมยังสามารถเปลี่ยนแปลงตามสมัย และความคิดของบุคคลในยุคนั้นๆ (Crutchfield and Others. 1966 ; Rokeach. 1968 ; Kluckhohn.1952 อ้างใน พรรณราย พิทักษ์เจริญ. 2543 : 35)

ค่านิยมต่างๆ ในสังคมแบ่งออกเป็นหลายด้านด้วยกัน เช่น ค่านิยมทางวัตถุ ค่านิยมทางสังคม ค่านิยมทางจริยธรรม ค่านิยมทางปัญญา ค่านิยมทางสุขภาพ เป็นต้น แต่ค่านิยมที่จะศึกษาในการวิจัยนี้ เป็นค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลเห็นความสำคัญและคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ และการมีสุขภาพที่ดีแข็งแรง ปราศจากโรคภัยมาเบียดเบียน ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพนี้จัดว่าค่านิยมที่มีคุณค่าและมีคุณลักษณะเฉพาะในตัวเอง (Terminal values) (Rokeach. 1973 อ้างใน พรรณราย พิทักษ์เจริญ. 2543 : 35) เป็นค่านิยมที่ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ถือเป็นแบบอย่างในสังคม

เนื่องจากค่านิยมมีบทบาทสำคัญในการเป็นมาตรฐานควบคุมและกำหนดเป้าหมายแนวทางของพฤติกรรม อีกทั้งยังเป็นแกนกลางในการเสริมสร้างแรงจูงใจ ทศนคติ ความสนใจ ความตั้งใจ ที่จะนำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมนั้น (สุนทรีย์ โคมิน และ สนิท สมัครการ. 2522 ; เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์. 2526 อ้างใน พรรณราย พิทักษ์เจริญ. 2543 : 35) ดังนั้น ค่านิยมทางด้านชีวิตและสุขภาพ จึงหมายถึง การที่บุคคลเห็นความสำคัญของการมีชีวิตอยู่ที่ยืนยาว อย่างมีอนามัยดี ร่างกายแข็งแรง ปราศจากการเจ็บป่วยด้วยโรคที่รุนแรงเรื้อรัง หรือมีความพิการ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

จิรพันธ์ แก้วกล้า และคณะ (2549 : 53-54) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลของผู้ประกันตน สำนักงานประกันสังคม เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามกับผู้ประกันตน จำนวน 2,928 คน จาก 19 จังหวัด จากทุกภาคภูมิศาสตร์ทั่วประเทศ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกันตนที่แต่งงานแล้วหรือเป็นหม้าย/หย่า/แยก มีอัตราการเจ็บป่วย การใช้บริการทางการแพทย์ และการใช้สิทธิประกันสังคม สูงกว่าผู้ประกันตนที่เป็นโสด ผู้ประกันตนที่มีการศึกษาสูงมีอัตราการใช้สิทธิประกันสังคมต่ำกว่าผู้ประกันตนที่มีการศึกษาน้อยกว่า ผู้ประกันตนที่มีอายุมาก (45 ปี ขึ้นไป) มีอัตราการเจ็บป่วย การใช้บริการทางการแพทย์ และการใช้สิทธิประกันสังคม สูงกว่าผู้ประกันตนที่มีอายุน้อยกว่า และผู้ประกันตนที่มีรายได้ต่อเดือนสูงมีอัตราการใช้สิทธิประกันสังคมต่ำกว่าผู้ประกันตนที่มีรายได้น้อยกว่า

ดวงพร โรจนพันธ์ (2542 : 146) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษา การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคมของผู้ประกันตนระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้างของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป โดยศึกษาทั้งผู้บริหารและปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกันตน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะ และเผยแพร่เอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับปฏิบัติการที่มีสถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการประกันสังคมแตกต่างกัน โดยผู้ประกันตนที่เป็นโสดเปิดรับข่าวสารด้านมากกว่าผู้ประกันตนที่สมรสแล้ว ผู้ประกันตนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าเปิดรับข่าวสารมากกว่าผู้ประกันตนที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า ผู้ประกันตนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย เปิดรับข่าวสารมากกว่าผู้ประกันตนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้ประกันตนระดับบริหารและระดับปฏิบัติการที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประกันสังคมมาก จะมีทัศนคติต่อการประกันสังคมดีกว่าผู้ประกันตนที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยในกลุ่มตนเอง

ขจีรัตน์ บุญวิวัฒนาการ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาทรักษาทุกโรค) จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าอยู่ในระดับปานกลาง และการรับรู้ข่าวสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

พัฒนาพร ศรีสกุล (2542 : (1)) ได้ทำการศึกษาวิจัย ความรู้ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลต่อการปฏิบัติประกันสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มธุรกิจโทรคมนาคม ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลส่วนมากมีความรู้เรื่องผลประโยชน์ทดแทนในระดับปานกลาง และพบว่าความรู้และทัศนคติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานประกันสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เจนใจ สุวรรณมาลา (2548 : 56-67) ได้ทำการศึกษาวิจัย ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นของผู้ประกันตนต่อระบบประกันสังคม กรณีศึกษา สำนักงานประกันสังคม จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจของผู้ประกันตนต่อระบบประกันสังคม ส่วนมากร้อยละ 53.0 มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40 มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง และร้อยละ 7 มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับต่ำ ส่วนความคิดเห็นต่อระบบประกันสังคมของผู้ประกันตน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำทิพย์ โปตินบุตร (2545 : 53-69) ได้ทำการศึกษาวิจัย ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้ประกันตนต่อระบบประกันสังคม : กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันสังคมของผู้ประกันตนอยู่ในระดับดีมากกว่าครึ่ง อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 29.2 และอยู่ในระดับไม่ดีย้อยละ 3.9 ทัศนคติของผู้ประกันตนต่อระบบประกันสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี และความรู้ความเข้าใจของผู้ประกันตนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อทัศนคติของผู้ประกันตนต่อระบบประกันสังคม โดยมีข้อเสนอแนะว่าผู้ประกันตนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และบทบาทหน้าที่ของตน สำนักงานประกันสังคมและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ

ชนากานต์ ลือชา (2548 : 37-47) ได้ทำการศึกษาวิจัย ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้ประกันตนที่มีต่อระบบประกันสังคม : กรณีศึกษาผู้ประกันตนในจังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกันตนในจังหวัดยโสธรมีทัศนคติต่อระบบประกันสังคมในระดับค่อนข้างสูง แต่ก็มีปัญหาในเรื่องความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

นิศารัตน์ มงคลรัตน์ (2546 : 121-123) ได้ทำการศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ของความรู้ทัศนคติของนายจ้าง ที่มีต่อการปฏิบัติด้านการประกันสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีนายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1-9 คน ในเขตจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกันสังคมและเรื่องเงินสมทบในระดับต่ำ มีความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ทั้ง 6 กรณีในระดับสูง ภาพรวมความรู้เรื่องการประกันสังคมอยู่ในระดับต่ำ มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกันสังคมในระดับน้อย มีทัศนคติต่อหลักการประกันสังคมและการบริหารงานประกันสังคมในระดับปานกลาง และความรู้เรื่องการประกันสังคมมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันสังคม

เสนห์ สุพุทธิ (2541 : (4)) ได้ทำการศึกษาวิจัย ความรู้และพฤติกรรมของผู้ประกันตน ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 : ศึกษาเฉพาะกรณี มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่า เพศและระดับการศึกษาของผู้ประกันตนมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการได้รับการคุ้มครองส่วนอายุ และสถานภาพสมรสของผู้ประกันตนมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการรักษาพยาบาล

เรืองศิลป์ แก้วดอนรี (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย ความต้องการข่าวสาร ความคาดหวัง และความพึงพอใจที่ได้รับข่าวสารเรื่องการประกันสังคม ของผู้ประกันตน ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องการประกันสังคมอยู่ในระดับต่ำ โดยมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนมากกว่าสื่อบุคคล สื่อมวลชนที่มีการเปิดรับมากที่สุดคือ โทรทัศน์ และมีความคิดเห็นว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่สร้างความเข้าใจข่าวสารเรื่องการประกันสังคมได้มากที่สุด

สายฝน ศิริพร (2546 : 81-83) ได้ทำการศึกษาวิจัย ศึกษาความพร้อมของผู้ประกันตนต่อการประกันสังคมกรณีว่างงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ประกันตนในเขตจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกันตนที่มีความแตกต่างกันทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีความรู้ความเข้าใจและความพร้อมต่อการประกันสังคมกรณีว่างงานมากกว่า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยายประเภทการสำรวจ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(1) ประชากร คือ แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2551 จำนวน 300,000 คน

(2) กลุ่มตัวอย่าง คือ แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2551 จำนวน 720 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 : 608) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% และขนาดของประชากร จำนวน 300,000 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 720 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

(2.1) แบ่งประชากรออกเป็น 6 อำเภอ/กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอพระประแดง อำเภอบางพลี อำเภอบางปะอิน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ และกิ่งอำเภอบางเสาธง

(2.2) สุ่มจับสลากรายชื่อสถานประกอบการจากแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภามา 6 แห่ง รวมสถานประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 36 แห่ง

(2.3) จากสถานประกอบการแต่ละแห่งสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีระบบจากรายชื่อแรงงานแต่ละ 20 คน จากทั้ง 36 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 720 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบวัด ดังนี้

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

(1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของแรงงาน คือ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ รายได้ รายได้ครอบครัว สมาชิกในครอบครัว ประสบการณ์ทำงาน การใช้บริการประกันสังคม และการใช้บริการประกันสังคมของครอบครัว

(2) แบบวัดสุขภาพจิตที่ดี วัดเกี่ยวกับปริมาณความวิตกกังวล อารมณ์แปรปรวน ขาดสมาธิ เกร็งเครียด ของแรงงาน คณะผู้วิจัยปรับปรุงแบบวัดของ ฐานันตร์ เปียศิริ (2545 : 265-266) มาใช้จำนวน 9 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน แบบวัดนี้มีเฉพาะข้อความทางลบ ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ จึงให้คะแนน “จริงที่สุด” 1 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง “ไม่จริงเลย” ให้ 6 คะแนน พิสัยคะแนนทั้งหมดอยู่ระหว่าง 9-54 คะแนน

(3) แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ วัดเกี่ยวกับความมุ่งมั่นหรือปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ และมีความเพียรพยายามเพื่อกระทำสิ่งนั้นให้บรรลุโดยไม่ทอดย้อต่ออุปสรรคหรือสิ่งกีดขวาง พยายามฝ่าฟันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ของแรงงาน คณะผู้วิจัยนำแบบวัดของ ฐานันตร์ เปียศิริ (2545 : 267-268) มาใช้จำนวน 8 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยข้อความทางบวกให้คะแนน “จริงที่สุด” 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน พิสัยคะแนนทั้งหมดอยู่ระหว่าง 8-48 คะแนน

(4) แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน วัดเกี่ยวกับความสามารถคาดการณ์ไกล การเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต และการอดใจรอได้ของแรงงาน ทั้งที่เกี่ยวกับการทำงานและดำเนินชีวิต คณะผู้วิจัยปรับปรุงแบบวัดของ พรรณราย พิทักษ์เจริญ (2543 : 198-200) มาใช้จำนวน 8 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยข้อความทางบวกให้คะแนน “จริงที่สุด” 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน พิสัยคะแนนทั้งหมดจึงอยู่ระหว่าง 8-48 คะแนน

(5) แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพ วัดความเชื่อและความรู้สึกของแรงงานที่ต้องการรักษาสุขภาพ คณะผู้วิจัยปรับปรุงแบบวัดของ พรรณราย พิทักษ์เจริญ (2543 : 196-197) มาใช้ จำนวน 9 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยข้อความทางบวกให้คะแนน “จริงที่สุด” 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง “ไม่จริงเลย” ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน พิสัยคะแนนทั้งหมดอยู่ระหว่าง 9-54 คะแนน

(6) แบบวัดการรับรู้ข่าวสารประกันสังคม วัดโดยการรายงานของแรงงาน ว่าได้รับทราบและสนใจติดตามข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการประกันสังคมจากสื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ นิตยสาร การ บุคคลใกล้ชิด และอื่นๆ มากน้อยเพียงใด เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 11 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยข้อความทางบวกให้คะแนน “จริงที่สุด” 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง “ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน พิสัยคะแนนทั้งหมดจึงอยู่ระหว่าง 11-66 คะแนน

(7) แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว วัดความคิดเห็นของแรงงานเกี่ยวกับการสนับสนุนและช่วยเหลือของบุคคลในครอบครัว ทั้งด้านการให้คำปรึกษา กำลังใจ หรือการช่วยเหลือ กำลังทรัพย์ เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 8 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยข้อความทางบวกให้คะแนน “จริงที่สุด” 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง “ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน พิสัยคะแนนทั้งหมดจึงอยู่ระหว่าง 8-48 คะแนน

(8) แบบวัดสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน วัดความคิดเห็นของแรงงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงานในหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบความปลอดภัย หรือสวัสดิการต่างๆ เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 8 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยข้อความทางบวกให้คะแนน “จริงที่สุด” 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง “ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน พิสัยคะแนนทั้งหมดจึงอยู่ระหว่าง 8-48 คะแนน

(9) แบบวัดค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ วัดความคิดและความเชื่อของแรงงานต่อชีวิตและสุขภาพ คณะผู้วิจัยปรับปรุงแบบวัดของ พรรณราย พิทักษ์เจริญ (2543 : 194-195) มาใช้จำนวน 9 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยข้อความทางบวกให้คะแนน “จริงที่สุด” 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง “ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน พิสัยคะแนนทั้งหมดจึงอยู่ระหว่าง 9-54 คะแนน

(10) แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม โดยการให้แรงงานตอบคำถามในด้านการรับทราบข้อเท็จจริง ข้อมูล หลักการ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่จะได้รับจากระบบประกันสังคม เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 12 ข้อ แต่ละข้อมีลักษณะเป็นข้อคำถามให้ตอบแบบ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 2 ค่า โดยข้อคำถามใดตอบได้ถูกต้องให้ 1 คะแนน และถ้าตอบผิดให้ 0 คะแนน พิสัยคะแนนทั้งหมดอยู่ระหว่าง 0-12 คะแนน

(11) แบบวัดเจตคติต่อระบบประกันสังคม วัดเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของแรงงานที่มีต่อระบบประกันสังคม ไม่ว่าจะเป็นข้อดีหรือข้อจำกัดต่างๆ ของระบบประกันสังคม เป็นแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 12 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย”

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 6 อันดับ โดยข้อความทางบวกให้คะแนน “จริงที่สุด” 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง “ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน ข้อความทางลบให้คะแนนในทิศทางกลับกัน พิสัยคะแนนทั้งหมดจึงอยู่ระหว่าง 12-72 คะแนน

3.2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

(1) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดประเด็นของข้อคำถาม จากนั้นก็ดำเนินการปรับปรุงและสร้างข้อคำถามตามตัวแปรที่ศึกษา แล้วตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม

(2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบหัวข้อตามนิยามปฏิบัติการในแต่ละตัวแปร ให้ครอบคลุมถึงสิ่งที่ต้องการศึกษา แล้วสร้างประโยคข้อความ

(3) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทั้งหมดที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน จากนั้นคำนวณหาคุณภาพของเครื่องมือโดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

(3.1) กรณีแบบวัด

(3.1.1) การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power) โดยทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงๆ ไว้ใช้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	$\bar{X}_H$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนข้อนั้นในกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนข้อนั้นในกลุ่มต่ำ
	s_H^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนข้อนั้นในกลุ่มสูง
	s_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนข้อนั้นในกลุ่มต่ำ
	n_H, n_L	แทน	จำนวนผู้ตอบกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน)

(3.1.2) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha coefficient) ของ Cronbach

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

ผลวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือดังกล่าวแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงลักษณะและผลการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบวัด	คุณภาพของเครื่องมือ	
	ค่าอำนาจจำแนก (t-test)	ค่าความเชื่อมั่น (α)
1. แบบวัดสุขภาพจิตที่ดี	2.94-6.08	.81
2. แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.06-4.93	.81
3. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	2.00-4.27	.70
4. แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพ	2.62-6.78	.75
5. แบบวัดการรับรู้ข่าวสารประกันสังคม	2.47-5.21	.75
6. แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว	2.10-6.65	.86
7. แบบวัดสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน	2.47-6.23	.80
8. แบบวัดค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ	2.60-5.00	.83
9. แบบวัดเจตคติต่อระบบประกันสังคม	2.61-6.26	.86

(3.2) กรณีแบบทดสอบ

(3.2.1) การหาค่าความยากง่าย (Difficulty) โดยใช้สูตร

$$p = \frac{R_H + R_L}{n_H + n_L}$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าความยากง่าย
	R _H	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกของข้อนั้นในกลุ่มสูง
	R _L	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกของข้อนั้นในกลุ่มต่ำ
	n _H	แทน	จำนวนผู้ตอบในกลุ่มสูง
	n _L	แทน	จำนวนผู้ตอบในกลุ่มต่ำ

(3.2.2) การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power) โดยใช้สูตร

$$r = \frac{R_H - R_L}{n_H}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R _H	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกของข้อนั้นในกลุ่มสูง
	R _L	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกของข้อนั้นในกลุ่มต่ำ
	n _H	แทน	จำนวนผู้ตอบในกลุ่มสูง (ซึ่งมีจำนวนเท่ากับกลุ่มต่ำ : n _L)

(3.2.3) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีของ Kuder-Richardson (KR-

20) โดยใช้สูตร

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right\}$$

เมื่อ	r _{tt}	แทน	ค่าความเชื่อถือได้
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	Σ	แทน	ผลรวม

p	แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
q	แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิดในแต่ละข้อ
s ²	แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

แบบทดสอบนี้มีค่าความยากง่าย ระหว่าง .43-.80 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง .20-.45 และความเชื่อมั่นเท่ากับ .61

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2551 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้บริหารสถานประกอบการแต่ละแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นก็นัดหมายสถานประกอบเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคณะผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืน จำนวน 623 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.53 ของกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	กลุ่มตัวอย่าง	เก็บรวบรวมได้	ร้อยละ
1. เมืองสมุทรปราการ	120	116	96.67
2. พระประแดง	120	110	91.67
3. บางพลี	120	115	95.83
4. บางบ่อ	120	103	85.83
5. พระสมุทรเจดีย์	120	92	76.67
6. บางเสาธง	120	87	72.50
รวม	720	623	86.53

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยมีประเด็นการวิเคราะห์ ดังนี้

(1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแรงงาน โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(2) การวิเคราะห์การใช้บริการประกันสังคม ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคม และเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

เกณฑ์ค่าร้อยละและการแปลความหมายความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคม คือ

เกณฑ์ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์ร้อยละ	ความหมาย
9.60-12.00	80 ขึ้นไป	สูงมาก
8.40-9.59	70-79	สูง
7.20-8.39	60-69	ค่อนข้างสูง
6.00-7.19	50-59	ค่อนข้างต่ำ
4.80-5.99	40-49	ต่ำ
ต่ำกว่า 4.79	ต่ำกว่า 40	ต่ำมาก

เกณฑ์ค่าเฉลี่ยและการแปลความหมายเจตคติต่อระบบการประกันสังคม คือ

เกณฑ์ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	สูงมาก
3.50-4.49	สูง
2.50-3.49	ค่อนข้างสูง
1.50-2.49	ค่อนข้างต่ำ
0.50-1.49	ต่ำ
0.00-0.49	ต่ำมาก

(3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบการให้บริการประกันสังคมและเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน โดยแบ่งเป็น

(3.1) การเปรียบเทียบการให้บริการประกันสังคมและเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานที่มีสถานภาพ ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ และจำนวนสมาชิกครอบครัวต่างกัน โดยการทดสอบค่าที่ (t-test) แบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (Independent samples)

(3.2) กรณีเปรียบเทียบการให้บริการประกันสังคมและเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานที่มีอายุ รายได้ครอบครัว และฐานะครอบครัวต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA : F-test) และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

(4) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการประกันสังคมและเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple correlation) ของเพียร์สัน

(5) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับการให้บริการประกันสังคมและเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ คณะผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบการให้บริการระบบประกันสังคม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคม

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบเจตคติต่อระบบประกันสังคม

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลกับการใช้บริการระบบประกันสังคม

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลกับเจตคติต่อระบบประกันสังคม

4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับของข้อมูลทั่วไปของแรงงาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
1. สถานภาพสมรส			
- โสด	214	34.35	2
- สมรส	385	61.80	1
- หม้าย/หย่าร้าง	24	3.85	3
รวม	623	100	-
2. ภูมิลำเนาเดิม			
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	385	61.80	1
- ภาคอื่นๆ	238	38.20	2
รวม	623	100	-
3. ระดับการศึกษาสูงสุด			
- ประถมศึกษา	352	61.22	1
- มัธยมศึกษาขึ้นไป	223	38.78	2
รวม	575	100	-
4. อายุ			
- น้อย (≤ 30 ปี)	208	33.39	2
- ปานกลาง (31-40 ปี)	323	51.85	1
- มาก (> 40 ปี)	92	14.77	3
รวม	623	100	-

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
5. ประสบการณ์ทำงาน			
- น้อย (≤ 5 ปี)	193	30.98	2
- ปานกลาง (5-10 ปี)	182	29.21	3
- มาก (> 10 ปี)	248	39.81	1
รวม	623	100	-
6. รายได้			
- น้อย ($\leq 6,000$ บาท/เดือน)	321	51.52	1
- มาก ($> 6,000$ บาท/เดือน)	302	48.48	2
รวม	623	100	-
7. รายได้ครอบครัว			
- น้อย ($\leq 8,000$ บาท/เดือน)	203	32.58	2
- ปานกลาง (8,001-14,000 บาท/เดือน)	226	36.28	1
- มาก ($> 14,000$ บาท/เดือน)	194	31.14	3
รวม	623	100	-
8. สมาชิกครอบครัว			
- สมาชิกครอบครัวน้อย (≤ 4 คน)	422	67.74	1
- สมาชิกครอบครัวมาก (> 4 คน)	201	32.26	2
รวม	623	100	-
9. ฐานะครอบครัว			
- ต่ำ (รายได้ $\leq 2,000$ บาท/เดือน/คน)	170	28.76	3
- ปานกลาง (รายได้ 2,001-4,000 บาท/เดือน/คน)	229	38.75	1
- สูง (รายได้ $> 4,000$ บาท/เดือน/คน)	192	32.49	2
รวม	591	100	-

จากตารางที่ 4.1 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 385 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80 รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 34.35 และน้อยที่สุดสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 385 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80 และมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคอื่น ๆ จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 38.20

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 61.22 และมีระดับการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 38.78

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 51.85 รองลงมามีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 33.39 และน้อยที่สุดมีอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 14.77

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 39.81 รองลงมามีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 30.98 และน้อยที่สุดมีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 29.21

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาท/เดือน จำนวน 321 คน คิดเป็นร้อยละ 51.52 และมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 6,000 บาท/เดือน จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 48.48

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ครอบครัวมีรายได้ระหว่าง 8,001-14,000 บาท/เดือน จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 36.28 รองลงมาครอบครัวมีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 8,000 บาท/เดือน จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 32.58 และน้อยที่สุดครอบครัวมีรายได้มากกว่า 14,000 บาท/เดือน จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 31.14

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม มีสมาชิกครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 คน จำนวน 422 คน คิดเป็นร้อยละ 67.74 และมีสมาชิกครอบครัวมากกว่า 4 คน จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 32.26

แรงงานที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีฐานะครอบครัวปานกลาง (รายได้ 2,001-4,000 บาท/เดือน/คน) จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมามีฐานะครอบครัวสูง (รายได้ > 4,000 บาท/เดือน/คน) จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 32.49 และน้อยที่สุดมีฐานะครอบครัวต่ำ (รายได้ ≤ 2,000 บาท/เดือน/คน) จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 28.76

4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบการใช้บริการระบบประกันสังคม

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้บริการประกันสังคม จำแนกตาม ลักษณะและสถานภาพการใช้บริการ

ลักษณะและสถานภาพการใช้บริการ	จำนวนครั้งที่ใช้บริการต่อปี	
	$\bar{X}$	S.D.
1. การใช้บริการประกันสังคมของแรงงาน กรณีสถานภาพโสด	3.59	2.73
2. การใช้บริการประกันสังคมของแรงงาน กรณีสถานภาพสมรส	4.11	3.38
ภาพรวม	3.92	3.16

จากตารางที่ 4.2 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ที่ตอบแบบสอบถามมีการใช้บริการประกันสังคมของตนเองภาพรวมเฉลี่ย 3.92 ครั้ง/ปี เมื่อจำแนกตามสถานภาพการสมรส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะและเผยแพร่ข้อมูลของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พบว่า กรณีแรงงานที่มีสถานภาพโสด มีการใช้บริการประกันสังคมของตนเองเฉลี่ย 3.59 ครั้ง/ปี และกรณีแรงงานที่มีสถานภาพสมรส มีการใช้บริการประกันสังคมของตนเองเฉลี่ย 4.11 ครั้ง/ปี

ตารางที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการให้บริการประกันสังคมของแรงงาน ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน

สถานภาพการสมรส	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
- โสด	160	3.59	2.73	-1.78	.08
- สมรส	310	4.11	3.38		

จากตารางที่ 4.3 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีการใช้บริการประกันสังคมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.4 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการให้บริการประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
1. ภูมิลำเนาเดิม				.61	.54
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	97	3.70	2.61		
- ภาคอื่นๆ	63	3.43	2.93		
2. ระดับการศึกษาสูงสุด				1.44	.15
- ประถมศึกษา	78	3.86	2.86		
- มัธยมศึกษาขึ้นไป	67	3.19	2.68		
3. รายได้				-1.06	.29
- น้อย ($\leq 6,000$ บาท)	78	3.36	2.05		
- มาก ($> 6,000$ บาท)	82	3.82	3.25		
4. สมาชิกครอบครัว				-.21	.83
- สมาชิกครอบครัวน้อย (≤ 4 คน)	82	3.55	2.72		
- สมาชิกครอบครัวมาก (> 4 คน)	78	3.64	2.77		

จากตารางที่ 4.4 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ และจำนวนสมาชิกครอบครัวต่างกัน มีการใช้บริการประกันสังคมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการให้บริการประกันสังคมของ
แรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. อายุ					
ระหว่างกลุ่ม	74.630	2	37.315	5.259*	.006
ภายในกลุ่ม	1113.964	157	7.095		
รวม	1188.594	159			
2. รายได้ครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	19.135	2	9.567	1.284	.280
ภายในกลุ่ม	1169.459	157	7.449		
รวม	1188.594	159			
3. สถานะครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	49.176	2	24.588	3.243*	.042
ภายในกลุ่ม	1069.046	141	7.582		
รวม	1118.222	143			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการให้บริการประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) ที่มีอายุ รายได้ครอบครัว และสถานะครอบครัวต่างกัน พบว่า แรงงานมีการให้บริการประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามอายุและสถานะครอบครัว จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé ผลดังตารางที่ 4.6-4.7

ตารางที่ 4.6 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการให้บริการประกันสังคมของแรงงานที่มีอายุต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) เป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	น้อย	ปานกลาง	มาก
		2.91	4.38	3.82
น้อย (อายุ ≤ 30 ปี)	2.91		-1.47*	-.91
ปานกลาง (อายุ 31-40 ปี)	4.38			.56
มาก (อายุ > 40 ปี)	3.82			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.6 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีอายุต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) มีการให้บริการประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะแรงงานที่มีอายุน้อยกับอายุปานกลาง โดยแรงงานที่มีอายุปานกลางมีการให้บริการประกันสังคมสูงกว่าอายุน้อย

ตารางที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้บริการประกันสังคมของแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) เป็นรายคู่

ฐานะครอบครัว	$\bar{X}$	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
		4.22	3.41	2.86
ต่ำ (รายได้ $\leq$ 2,000 บาท/เดือน/คน)	4.22		.81	1.36*
ปานกลาง (รายได้ 2,001-4,000 บาท/เดือน/คน)	3.41			.55
สูง (รายได้ $>$ 4,000 บาท/เดือน/คน)	2.86			

*Sig. $<$ .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) มีการใช้บริการประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่ำกับฐานะครอบครัวสูง โดยแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่ำมีการใช้บริการประกันสังคมสูงกว่าฐานะครอบครัวสูง

ตารางที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้บริการประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
1. ภูมิลำเนาเดิม					
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	199	3.98	3.40	-.87	.38
- ภาคอื่นๆ	111	4.33	3.34		
2. ระดับการศึกษาสูงสุด					
- ประถมศึกษา	194	4.48	3.81	2.62*	.01
- มัธยมศึกษาขึ้นไป	95	3.49	2.53		
3. รายได้					
- น้อย ($\leq$ 6,000 บาท)	161	4.50	3.55	2.11*	.04
- มาก ($>$ 6,000 บาท)	149	3.69	3.14		
4. สมาชิกครอบครัว					
- สมาชิกครอบครัวน้อย ($\leq$ 4 คน)	234	4.10	3.41	-.06	.95
- สมาชิกครอบครัวมาก ($>$ 4 คน)	76	4.13	3.30		

*Sig. $<$ .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีระดับการศึกษาสูงสุด และรายได้ต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) มีการใช้บริการประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแรงงานที่มีภูมิลำเนาเดิม และสมาชิกครอบครัวต่างกัน มีการใช้บริการประกันสังคมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการให้บริการประกันสังคมของ
แรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. อายุ					
ระหว่างกลุ่ม	102.458	2	51.229	4.591*	.011
ภายในกลุ่ม	3425.813	307	11.159		
รวม	3528.271	309			
2. รายได้ครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	17.709	2	8.855	.774	.462
ภายในกลุ่ม	3510.562	307	11.435		
รวม	3528.271	309			
3. สถานะครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	3.227	2	1.614	.139	.870
ภายในกลุ่ม	3498.970	301	11.624		
รวม	3502.197	303			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการให้บริการประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) ที่มีอายุ รายได้ครอบครัว และฐานะครอบครัวต่างกัน พบว่า แรงงานมีการให้บริการประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามอายุ จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ผลดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการให้บริการประกันสังคมของแรงงานที่มีอายุต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) เป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	น้อย	ปานกลาง	มาก
		3.59	3.99	5.40
น้อย (อายุ ≤ 30 ปี)	3.59		-.40	-1.80*
ปานกลาง (อายุ 31-40 ปี)	3.99			-1.41*
มาก (อายุ > 40 ปี)	5.40			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีอายุต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) มีการให้บริการประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะแรงงานที่มีอายุมากกว่าอายุน้อย และแรงงานที่มีอายุมากกว่าอายุปานกลาง โดยแรงงานที่มีอายุมากมีการให้บริการประกันสังคมสูงกว่าอายุปานกลาง และอายุน้อย ตามลำดับ

4.3 ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคม

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคม จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	n	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. โสด	204	8.24	1.95	68.66	ค่อนข้างสูง
2. สมรส	360	8.15	1.99	67.91	ค่อนข้างสูง
รวม	564	8.18	1.97	68.16	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ที่ตอบแบบสอบถามมีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (ร้อยละ 68.16) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพการสมรสของแรงงาน พบว่า แรงงานทั้งสถานภาพโสดและสมรสมีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (ร้อยละ 68.66 และ 67.91 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงาน ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน

สถานภาพการสมรส	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
- โสด	204	8.24	1.95	.48	.63
- สมรส	360	8.15	1.99		

จากตารางที่ 4.12 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
1. ภูมิลำเนาเดิม					
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	125	8.20	2.02	-.32	.75
- ภาคอื่นๆ	79	8.29	1.86		
2. ระดับการศึกษาสูงสุด					
- ประถมศึกษา	96	8.46	1.76	1.10	.27
- มัธยมศึกษาขึ้นไป	91	8.14	2.16		
3. รายได้					
- น้อย ($\leq 6,000$ บาท)	103	8.09	2.25	-1.10	.27
- มาก ($> 6,000$ บาท)	101	8.39	1.59		
4. สมาชิกครอบครัว					
- สมาชิกครอบครัวน้อย (≤ 4 คน)	107	8.34	1.64	.76	.45
- สมาชิกครอบครัวมาก (> 4 คน)	97	8.12	2.25		

จากตารางที่ 4.13 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) ที่มีภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ และจำนวนสมาชิกครอบครัวต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. อายุ					
ระหว่างกลุ่ม	4.456	2	2.228	.581	.560
ภายในกลุ่ม	770.250	201	3.832		
รวม	774.706	203			
2. รายได้ครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	18.044	2	9.022	2.397	.094
ภายในกลุ่ม	756.662	201	3.764		
รวม	774.706	203			
3. สถานะครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	44.018	2	22.009	5.772*	.004
ภายในกลุ่ม	686.387	180	3.813		
รวม	730.404	182			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) ที่มีอายุ รายได้ ครอบครัว และฐานะครอบครัวต่างกัน พบว่า แรงงานมีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามฐานะครอบครัว จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé ผลดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) เป็นรายคู่

ฐานะครอบครัว	$\bar{X}$	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
		8.06	8.96	7.65
ต่ำ (รายได้ $\leq$ 2,000 บาท/เดือน/คน)	8.06		-.90*	.41
ปานกลาง (รายได้ 2,001-4,000 บาท/เดือน/คน)	8.96			1.30*
สูง (รายได้ $>$ 4,000 บาท/เดือน/คน)	7.65			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) มีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะแรงงานที่ฐานะครอบครัวปานกลางกับฐานะครอบครัวต่ำ และแรงงานที่ฐานะครอบครัวปานกลางกับฐานะครอบครัวสูง โดยแรงงานที่ฐานะครอบครัวปานกลางมีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมสูงกว่าฐานะครอบครัวต่ำ และฐานะครอบครัวสูง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
1. ภูมิลำเนาเดิม					
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	230	8.26	1.85	1.32	.19
- ภาคอื่นๆ	130	7.97	2.20		
2. ระดับการศึกษาสูงสุด					
- ประถมศึกษา	224	8.35	1.94	2.10*	.04
- มัธยมศึกษาขึ้นไป	111	7.87	2.02		
3. รายได้					
- น้อย ($\leq$ 6,000 บาท)	187	8.02	1.99	-1.31	.19
- มาก ($>$ 6,000 บาท)	173	8.29	1.97		
4. สมาชิกครอบครัว					
- สมาชิกครอบครัวน้อย ($\leq$ 4 คน)	265	8.08	2.02	-1.11	.27
- สมาชิกครอบครัวมาก ($>$ 4 คน)	95	8.35	1.87		

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแรงงานที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ส่วนแรงงานที่มีภูมิลำเนาเดิม รายได้ และจำนวนสมาชิกครอบครัวต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. อายุ					
ระหว่างกลุ่ม	8.340	2	4.170	1.059	.348
ภายในกลุ่ม	1406.257	357	3.939		
รวม	1414.597	359			
2. รายได้ครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	12.825	2	6.413	1.633	.197
ภายในกลุ่ม	1401.772	357	3.927		
รวม	1414.597	359			
3. สถานะครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	31.758	2	15.879	4.225*	.015
ภายในกลุ่ม	1315.273	350	3.758		
รวม	1347.031	352			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) ที่มีอายุ รายได้ ครอบครัว และสถานะครอบครัวต่างกัน พบว่า แรงงานมีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามฐานะครอบครัว จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe / ผลดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมของแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) เป็นรายคู่

ฐานะครอบครัว	$\bar{X}$	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
		7.57	8.36	8.29
ต่ำ (รายได้ ≤ 2,000 บาท/เดือน/คน)	7.57		-.79*	-.73*
ปานกลาง (รายได้ 2,001-4,000 บาท/เดือน/คน)	8.36			.06
สูง (รายได้ > 4,000 บาท/เดือน/คน)	8.29			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) มีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่ำกับฐานะครอบครัวปานกลาง และแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่ำกับฐานะครอบครัวสูง โดยแรงงานที่ฐานะครอบครัวปานกลางมีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคมสูงกว่าแรงงานที่ฐานะครอบครัวสูง และฐานะครอบครัวต่ำ ตามลำดับ

4.4 ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบเจตคติต่อระบบประกันสังคม

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่ของเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน

เจตคติต่อระบบประกันสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ฉันดีใจมากที่รัฐบาลได้บังคับกฎหมายประกันสังคมกับสถานประกอบการ	4.11	.83	สูง	1
2. ระบบประกันสังคม ช่วยให้ชีวิตฉันและครอบครัวมีความมั่นคงมากขึ้น	3.62	1.10	สูง	11
3. ฉันไม่ได้ประโยชน์อะไรเลยเมื่อเข้าสู่ระบบประกันสังคม	3.84	1.06	สูง	3
4. ฉันคิดว่า การเข้าสู่ระบบประกันสังคมเป็นการสิ้นเปลืองมากกว่าเป็นการสร้างความมั่นคงให้ชีวิต	3.73	1.16	สูง	7
5. ฉันรู้สึกมั่นใจในชีวิต เมื่อได้เข้าสู่ระบบประกันสังคม	3.69	1.00	สูง	8
6. ระบบประกันสังคม เป็นระบบที่ซับซ้อน ยากในการปฏิบัติตาม	3.25	1.22	ค่อนข้างสูง	12
7. ถ้ามีโอกาสฉันจะแนะนำเพื่อนให้เข้าสู่ระบบประกันสังคม	3.63	.92	สูง	9
8. หน่วยงานของฉันยินดีให้ฉันเข้าสู่ระบบประกันสังคม	4.01	.66	สูง	2
9. ฉันยินดีที่จะอธิบายและแนะนำสิทธิประโยชน์ของระบบประกันสังคมให้เพื่อนๆ ทราบ	3.75	.89	สูง	6
10. ฉันคิดว่าระบบประกันสังคม เป็นระบบที่สิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช้เหตุ	3.83	1.08	สูง	4
11. ฉันรู้สึกพอใจในระบบประกันสังคม	3.63	.93	สูง	10
12. ฉันรู้สึกรำคาญเมื่อมีคนพูดถึงกฎหมายประกันสังคม	3.80	1.11	สูง	5
รวม	3.74	.63	สูง	-

จากตารางที่ 4.19 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.74$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีจำนวน 1 ข้อ อยู่ในระดับค่อนข้างสูงที่เหลืออีก 11 ข้อ อยู่ในระดับสูง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 ลำดับแรก คือ

ลำดับที่ 1 ข้อ1 ฉันตั้งใจมากที่รัฐบาลได้บังคับกฎหมายประกันสังคมกับสถานประกอบการ

ลำดับที่ 2 ข้อ8 หน่วยงานของฉันยินดีให้ฉันเข้าสู่ระบบประกันสังคม

ลำดับที่ 3 ข้อ3 ฉันไม่ได้ประโยชน์อะไรเลยเมื่อเข้าสู่ระบบประกันสังคม

ลำดับที่ 4 ข้อ10 ฉันคิดว่าระบบประกันสังคม เป็นระบบที่สิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช้เหตุ

ลำดับที่ 5 ข้อ12 ฉันรู้สึกรำคาญเมื่อมีคนพูดถึงกฎหมายประกันสังคม

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน ที่มี

สถานภาพการสมรสต่างกัน

สถานภาพการสมรส	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
- โสด	211	3.65	.67	-2.41*	.02
- สมรส	377	3.78	.61		

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีเจตคติต่อระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแรงงานที่มีสถานภาพสมรสมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมสูงกว่าสถานภาพโสด

ตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณี

แรงงานมีสถานภาพโสด) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
1. ภูมิลำเนาเดิม				.49	.62
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	131	3.67	.64		
- ภาคอื่นๆ	80	3.62	.72		
2. ระดับการศึกษาสูงสุด				2.76*	.01
- ประถมศึกษา	100	3.77	.59		
- มัธยมศึกษาขึ้นไป	94	3.50	.76		
3. รายได้				1.18	.24
- น้อย ($\leq 6,000$ บาท)	109	3.70	.61		
- มาก ($> 6,000$ บาท)	102	3.59	.72		
4. สมาชิกครอบครัว				-2.04*	.04
- สมาชิกครอบครัวน้อย (≤ 4 คน)	112	3.56	.70		
- สมาชิกครอบครัวมาก (> 4 คน)	99	3.75	.61		

*Sig. < .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะข้อมูลบางส่วนหรือทั้งหมดลงในเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

จากตารางที่ 4.21 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) ที่มีระดับการศึกษาสูงสุด และจำนวนสมาชิกครอบครัวต่างกัน มีเจตคติต่อระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแรงงานที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีเจตคติต่อระบบประกันสังคมสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป และแรงงานที่ครอบครัวมีสมาชิกมากมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมสูงกว่าที่ครอบครัวมีสมาชิกน้อย ส่วนแรงงานที่มีภูมิลำเนาเดิม และรายได้ต่างกัน มีเจตคติต่อระบบประกันสังคมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. อายุ					
ระหว่างกลุ่ม	5.412	2	2.706	6.372*	.002
ภายในกลุ่ม	88.325	208	.425		
รวม	93.736	210			
2. รายได้ครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	10.727	2	5.364	13.440*	.000
ภายในกลุ่ม	83.009	208	.399		
รวม	93.736	210			
3. ฐานะครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	10.182	2	5.091	12.354*	.000
ภายในกลุ่ม	77.067	187	.412		
รวม	87.249	189			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) ที่มีอายุ รายได้ครอบครัว และฐานะครอบครัวต่างกัน พบว่า แรงงานมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามอายุ รายได้ครอบครัว และฐานะครอบครัว จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' ผลดังตารางที่ 4.23-4.25

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานที่มีอายุต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) เป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	น้อย	ปานกลาง	มาก
		3.49	3.79	3.88
น้อย (อายุ ≤ 30 ปี)	3.49		-.29*	-.39*
ปานกลาง (อายุ 31-40 ปี)	3.79			-.09
มาก (อายุ > 40 ปี)	3.88			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่มีอายุต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) มีเจตคติต่อระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะแรงงานที่มีอายุน้อยกับอายุปานกลาง และแรงงานที่มีอายุน้อยกับอายุมาก โดยแรงงานที่มีอายุมากมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมสูงกว่าอายุปานกลาง และอายุน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานที่รายได้ครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) เป็นรายคู่

รายได้ครอบครัว	$\bar{X}$	น้อย	ปานกลาง	มาก
		3.77	3.78	3.24
น้อย (รายได้ $\leq 8,000$ บาท/เดือน)	3.77		.00	.53*
ปานกลาง (รายได้ 8,001-14,000 บาท/เดือน)	3.78			.54*
มาก (รายได้ $\geq 14,000$ บาท/เดือน)	3.24			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่รายได้ครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) มีเจตคติต่อระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะแรงงานที่รายได้ครอบครัวมากกว่ารายได้ครอบครัวน้อย และแรงงานที่รายได้ครอบครัวมากกว่ารายได้ครอบครัวปานกลาง โดยแรงงานที่รายได้ครอบครัวปานกลางมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมสูงกว่ารายได้ครอบครัวน้อย และรายได้ครอบครัวมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) เป็นรายคู่

ฐานะครอบครัว	$\bar{X}$	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
		3.83	3.64	3.27
ต่ำ (รายได้ $\leq 2,000$ บาท/เดือน/คน)	3.83		.19	.56*
ปานกลาง (รายได้ 2,001-4,000 บาท/เดือน/คน)	3.64			.37*
สูง (รายได้ $> 4,000$ บาท/เดือน/คน)	3.27			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ที่ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด) มีเจตคติต่อระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่ำกับฐานะครอบครัวสูง และแรงงานที่ฐานะครอบครัวปานกลางกับฐานะครอบครัวสูง โดยแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่ำมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมสูงกว่าฐานะครอบครัวปานกลาง และฐานะครอบครัวสูง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
1. ภูมิลำเนาเดิม					
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	234	3.77	.62	-2.22	.83
- ภาคอื่นๆ	143	3.79	.58		
2. ระดับการศึกษาสูงสุด					
- ประถมศึกษา	230	3.79	.61	1.08	.28
- มัธยมศึกษาขึ้นไป	120	3.72	.59		
3. รายได้					
- น้อย ($\leq 6,000$ บาท)	190	3.85	.57	2.22*	.03
- มาก ($> 6,000$ บาท)	187	3.71	.64		
4. สมาชิกครอบครัว					
- สมาชิกครอบครัวน้อย (≤ 4 คน)	283	3.75	.63	-2.07*	.04
- สมาชิกครอบครัวมาก (> 4 คน)	94	3.88	.51		

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) ที่มีรายได้ และจำนวนสมาชิกครอบครัวต่างกัน มีเจตคติต่อระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแรงงานที่มีรายได้น้อยมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมสูงกว่าที่มีรายได้มาก และแรงงานที่ครอบครัวมีสมาชิกมากมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมสูงกว่าที่ครอบครัวมีสมาชิกน้อย ส่วนแรงงานที่มีภูมิลำเนาเดิม และระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีเจตคติต่อระบบประกันสังคมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อระบบประกันสังคมของ
แรงงาน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. อายุ					
ระหว่างกลุ่ม	1.659	2	.829	2.278	.104
ภายในกลุ่ม	136.153	374	.364		
รวม	137.811	376			
2. รายได้ครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	1.027	2	.514	1.404	.247
ภายในกลุ่ม	136.784	374	.366		
รวม	137.811	376			
3. สถานะครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	3.263	2	1.632	4.580*	.011
ภายในกลุ่ม	130.748	367	.356		
รวม	134.011	369			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) ที่มีอายุ รายได้ ครอบครัว และฐานะครอบครัวต่างกัน พบว่า แรงงานมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามฐานะครอบครัว จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ผลดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) เป็นรายคู่

ฐานะครอบครัว	$\bar{x}$	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
		3.71	3.89	3.70
ต่ำ (รายได้ ≤ 2,000 บาท/เดือน/คน)	3.71		-.18	.01
ปานกลาง (รายได้ 2,001-4,000 บาท/เดือน/คน)	3.89			.19*
สูง (รายได้ > 4,000 บาท/เดือน/คน)	3.70			

*Sig. < .05

จากตารางที่ 4.28 พบว่า แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ที่ฐานะครอบครัวต่างกัน (กรณีแรงงานมีสถานภาพสมรส) มีเจตคติต่อระบบประกันสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 เฉพาะแรงงานที่ฐานะครอบครัวปานกลางกับฐานะครอบครัวสูง โดยแรงงานที่ฐานะครอบครัวปานกลางมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมสูงกว่าฐานะครอบครัวสูง

4.5 ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลกับการใช้บริการระบบประกันสังคม

การหาปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลกับการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ จะใช้วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ต่างๆ (ตัวแปรอิสระ) กับการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน จากนั้นจะนำเฉพาะแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน มาทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) ต่อไป

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ดังนี้

R แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแสดงประสิทธิภาพในการทำนาย

Adj. R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณที่ปรับแก้ไขให้เหมาะสม

SE แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าตัวแปร

SE B แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัว

Partial R แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อยของตัวแปรแต่ละคู่ เมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในเปรียบเทียบค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ t

Sig. t แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนาย

Sig. F. แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

B แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

a แทน ค่าคงที่ของสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

Y' แทน การใช้บริการระบบประกันสังคมในรูปคะแนนดิบ

X_1 แทน ด้านสุขภาพจิตที่ดีในรูปคะแนนดิบ

X_2 แทน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรูปคะแนนดิบ

X_3 แทน ด้านลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในรูปคะแนนดิบ

X_4 แทน ด้านความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพในรูปคะแนนดิบ

X_5 แทน ด้านการรับรู้ข่าวสารประกันสังคมในรูปคะแนนดิบ

X_6 แทน ด้านการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวในรูปคะแนนดิบ

X_7 แทน ด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงานในรูปคะแนนดิบ

X_8 แทน ด้านค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพในรูปคะแนนดิบ

X_9 แทน ด้านความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมในรูปคะแนนดิบ

X ₁₀	แทน ด้านเจตคติต่อระบบประกันสังคมในรูปคะแนนดิบ
Beta	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z _y	แทน การใช้บริการระบบประกันสังคมในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₁	แทน ด้านสุขภาพจิตที่ดีในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₂	แทน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₃	แทน ด้านลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₄	แทน ด้านความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₅	แทน ด้านการรับรู้ข่าวสารประกันสังคมในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₆	แทน ด้านการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₇	แทน ด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงานในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₈	แทน ด้านค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₉	แทน ด้านความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₁₀	แทน ด้านเจตคติต่อระบบประกันสังคมในรูปคะแนนมาตรฐาน

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	Y
X ₁	1	-.083*	.381**	-.048	.048	.154**	.264**	-.020	-.063	-.045	-.032
X ₂		1	.035	.331**	.305**	.411**	-.037	.479**	.006	.398**	.089
X ₃			1	-.083*	.092*	.116**	.208**	.145**	-.026	.175**	-.019
X ₄				1	.145**	.199**	-.047	.325**	.061	.077	-.054
X ₅					1	.256**	.106*	.219**	.100*	.420**	.122**
X ₆						1	.089*	.485**	-.054	.331**	.053
X ₇							1	-.093*	-.036	.159**	.057
X ₈								1	-.042	.484**	.098*
X ₉									1	.183**	-.026
X ₁₀										1	.134**
Y											1

*Sig. < .05 and ** Sig. < .01

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ตัวแปรตาม คือ การใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ) จำนวน 3 ตัว เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จากมากไปน้อยคือ เจตคติต่อระบบประกันสังคม (X₁₀) การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X₅) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .134 .122 (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01) และค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .098 (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

ดังนั้น ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน คือ เจตคติต่อระบบประกันสังคม (X_{10}) จะเข้าสู่สมการถดถอยในการพยากรณ์การให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานเป็นตัวแรกในขั้นที่ 1 สำหรับตัวแปรอื่นๆ จะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยต่อไปจนกระทั่งไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่จะเข้าและออกจากสมการอีก

ตารางที่ 4.30 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาตัวแปรที่มีอิทธิพลกับการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน

ขั้นที่	ตัวพยากรณ์	R	R ²	Adj.R ²	SE	R ² Chang	F	Sig. F
1	X_5	.135	.018	.016	3.139	.018	8.574	.004

จากตารางที่ 4.30 พบว่า การพยากรณ์การให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน มีตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการถดถอยเพียง 1 คือ

ตัวแปรเจตคติต่อระบบประกันสังคม (X_{10}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .135 เข้าสู่สมการถดถอยเป็นตัวพยากรณ์เพียงตัวเดียว มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .018 (อธิบายความแปรปรวนการให้บริการระบบประกันสังคม ได้ร้อยละ 1.8) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวพยากรณ์ X_{10} ใช้เป็นตัวพยากรณ์การให้บริการระบบประกันสังคม (Y) ได้

สำหรับตัวแปรที่เหลือคือ การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5) และค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) ซึ่งอยู่ภายนอกสมการไม่สามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอำนาจการอธิบายที่เพิ่มขึ้นนั้นสามารถดูได้จากค่าอัตราส่วนวิกฤติ F (F Change) ในการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรอิสระที่เพิ่มเข้ามา

สรุปได้ว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน มีเพียง 1 ตัวแปรคือ เจตคติต่อระบบประกันสังคม (X_{10}) โดยตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรปรวนการให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน ได้ร้อยละ 1.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.31 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนน

มาตรฐานของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการพยากรณ์

ตัวพยากรณ์	B	SE B	Beta	t	Sig.
เจตคติต่อระบบประกันสังคม (X_{10})	.675	.230	.135	2.928	.004

$$a = 1.399 ; R = .135 ; R^2 = .018$$

จากตารางที่ 4.31 สามารถเขียนสมการพยากรณ์การให้บริการระบบประกันสังคมในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

1. สมการพยากรณ์การให้บริการระบบประกันสังคมในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 1.399 + .675X_{10}$$

จากสมการพยากรณ์การให้บริการระบบประกันสังคมในรูปคะแนนดิบ สามารถอธิบายการพยากรณ์ได้ว่า เมื่อเจตคติต่อระบบประกันสังคม (X_{10}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้การให้บริการระบบประกันสังคม (Y') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.675 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

2. สมการพยากรณ์การให้บริการระบบประกันสังคมในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z'_y = .135Z_{10}$$

จากสมการพยากรณ์การให้บริการระบบประกันสังคมในรูปคะแนนมาตรฐาน สามารถอธิบายการพยากรณ์ได้ว่า เมื่อเจตคติต่อระบบประกันสังคม (Z_{10}) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้การให้บริการระบบประกันสังคม (Z'_y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.135 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

4.6 ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลกับเจตคติต่อระบบประกันสังคม

การหาปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลกับเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ จะใช้วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ต่างๆ (ตัวแปรอิสระ) กับเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน จากนั้นจะนำเฉพาะแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน มาทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) ต่อไป

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ดังนี้

R แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแสดงประสิทธิภาพในการทำงาน

Adj. R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณที่ปรับแก้ไขให้เหมาะสม

SE แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าตัวแปร

SE B แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัว

Partial R แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อยของตัวแปรแต่ละคู่ เมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในเปรียบเทียบค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ t

Sig. t แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนาย

Sig. F แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

B แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

a แทน ค่าคงที่ของสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

Y' แทน เจตคติต่อระบบประกันสังคมในรูปคะแนนดิบ

X ₁	แทน ด้านสุขภาพจิตที่ดีในรูปคะแนนดิบ
X ₂	แทน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรูปคะแนนดิบ
X ₃	แทน ด้านลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในรูปคะแนนดิบ
X ₄	แทน ด้านความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพในรูปคะแนนดิบ
X ₅	แทน ด้านการรับรู้ข่าวสารประกันสังคมในรูปคะแนนดิบ
X ₆	แทน ด้านการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวในรูปคะแนนดิบ
X ₇	แทน ด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงานในรูปคะแนนดิบ
X ₈	แทน ด้านค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพในรูปคะแนนดิบ
X ₉	แทน ด้านความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมในรูปคะแนนดิบ
Beta	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z _y	แทน เจตคติต่อระบบประกันสังคมในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₁	แทน ด้านสุขภาพจิตที่ดีในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₂	แทน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₃	แทน ด้านลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₄	แทน ด้านความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₅	แทน ด้านการรับรู้ข่าวสารประกันสังคมในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₆	แทน ด้านการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₇	แทน ด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงานในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₈	แทน ด้านค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z ₉	แทน ด้านความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมในรูปคะแนนมาตรฐาน

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	Y
X ₁	1	-.083*	.381**	-.048	.048	.154**	.264**	-.020	-.063	-.045
X ₂		1	.035	.331**	.305**	.411**	-.037	.479**	.006	.398**
X ₃			1	-.083*	.092*	.116**	.208**	.145**	-.026	.175**
X ₄				1	.145**	.199**	-.047	.325**	.061	.077
X ₅					1	.256**	.106*	.219**	.100*	.420**
X ₆						1	.089*	.485**	-.054	.331**
X ₇							1	-.093*	-.036	.159**
X ₈								1	-.042	.484**
X ₉									1	.183**
Y										1

** Sig. < .01 and *Sig. < .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ตัวแปรตามซึ่งคือ เจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับตัวแปรพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ) จำนวน 7 ตัว เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จากมากไปน้อยคือ ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .484 การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .420 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .398 การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .331 ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (X_9) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .183 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .175 และสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (X_7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .159

ดังนั้น ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน คือ ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) จะเข้าสู่สมการถดถอยในการพยากรณ์เจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานเป็นตัวแรกในขั้นที่ 1 สำหรับตัวแปรอื่นๆ จะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยต่อไปจนกระทั่งไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่จะเข้าและออกจากสมการอีก

ตารางที่ 4.33 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาตัวแปรที่มีอิทธิพลกับเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน

ขั้นที่	ตัวพยากรณ์	R	R ²	Adj.R ²	SE	R ² Chang	F	Sig. F
1	X_8	.437	.191	.189	.549	.191	121.079	.000
2	$X_8 X_5$	.558	.312	.309	.507	.121	116.107	.000
3	$X_8 X_5 X_7$	.585	.342	.338	.496	.031	88.791	.000
4	$X_8 X_5 X_7 X_9$	.611	.374	.369	.485	.031	76.213	.000
5	$X_8 X_5 X_7 X_9 X_2$	.635	.403	.397	.474	.029	68.821	.000

จากตารางที่ 4.33 พบว่า การพยากรณ์เจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน มีตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการถดถอยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตัวแปรค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .437 เข้าสู่สมการถดถอยเป็นตัวพยากรณ์แรก มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .191 (อธิบายความแปรปรวนเจตคติต่อระบบประกันสังคม ได้ร้อยละ 19.1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวพยากรณ์ X_8 ใช้เป็นตัวพยากรณ์เจตคติต่อระบบประกันสังคม (Y) ได้

ขั้นที่ 2 ตัวแปรการรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial correlation coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_5 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 2 และเมื่อใช้ X_8 และ X_5 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์เจตคติต่อระบบประกันสังคม มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .312 (อธิบายความ

แปรปรวนเจตคติต่อระบบประกันสังคม ได้ร้อยละ 31.2) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_5 เข้าสู่สมการ คือ .121 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 12.1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_8 อยู่แล้ว การเพิ่ม X_5 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวพยากรณ์ X_8 และ X_5 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสองตัว

ขั้นที่ 3 ตัวแปรสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (X_7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial correlation coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_7 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 3 และเมื่อใช้ X_8 X_5 และ X_7 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์เจตคติต่อระบบประกันสังคม มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .342 (อธิบายความแปรปรวนเจตคติต่อระบบประกันสังคม ได้ร้อยละ 34.2) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_7 เข้าสู่สมการ คือ .031 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 3.1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_8 และ X_5 อยู่แล้ว การเพิ่ม X_7 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวพยากรณ์ X_8 X_5 และ X_7 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสามตัว

ขั้นที่ 4 ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (X_9) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial correlation coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_9 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 4 และเมื่อใช้ X_8 X_5 X_7 และ X_9 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์เจตคติต่อระบบประกันสังคม มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .374 (อธิบายความแปรปรวนเจตคติต่อระบบประกันสังคม ได้ร้อยละ 37.4) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_9 เข้าสู่สมการ คือ .031 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 3.1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_8 X_5 และ X_7 อยู่แล้ว การเพิ่ม X_9 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวพยากรณ์ X_8 X_5 X_7 และ X_9 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งสิ้น

ขั้นที่ 5 ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial correlation coefficient) สูงที่สุดในบรรดาตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้เข้าสู่สมการ (ดูภาคผนวก ก) ดังนั้น X_2 จะเป็นตัวพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการในขั้นที่ 5 และเมื่อใช้ X_8 X_5 X_7 X_9 และ X_2 ร่วมกันเป็นตัวพยากรณ์เจตคติต่อระบบประกันสังคม มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ .403 (อธิบายความแปรปรวนเจตคติต่อระบบประกันสังคม ได้ร้อยละ 40.3) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ X_2 เข้าสู่สมการ คือ .029 (อธิบายได้เพิ่มร้อยละ 2.9) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ถ้าในสมการมี X_8 X_5 X_7 และ X_9 อยู่แล้ว การเพิ่ม X_2 เข้าไปในสมการยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวพยากรณ์ X_8 X_5 X_7 X_9 และ X_2 จะอยู่ในสมการถดถอยทั้งหมด

สำหรับตัวแปรที่เหลือคือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_3) และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (X_6) ซึ่งอยู่ภายนอกสมการไม่สามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอำนาจการอธิบายที่เพิ่มขึ้นนั้นสามารถดูได้จากค่าอัตราส่วนวิ.ฤติ F (F Change) ในการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรอิสระที่เพิ่มเข้ามา

สรุปได้ว่า ชุดของตัวแปรที่ส่งผลต่อเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน มีจำนวน 5 ตัวแปร โดยเรียงลำดับตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุดคือ ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8)

การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5) สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (X_7) ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (X_9) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) โดยตัวแปรทั้ง 5 ตัว นี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน ได้ร้อยละ 40.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.34 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการพยากรณ์

ตัวพยากรณ์	B	SE B	Beta	t	Sig.
ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8)	.305	.037	.317	8.220	.000
การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5)	.278	.037	.272	7.529	.000
สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (X_7)	.143	.025	.200	5.751	.000
ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (X_9)	.052	.010	.176	5.093	.000
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2)	.180	.036	.197	4.996	.000

$$a = .204 ; R = .635 ; R^2 = .403$$

จากตารางที่ 4.34 สามารถเขียนสมการพยากรณ์เจตคติต่อระบบประกันสังคมในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

1. สมการพยากรณ์เจตคติต่อระบบประกันสังคมในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = .204 + .305X_8 + .278X_5 + .143X_7 + .052X_9 + .180X_2$$

จากสมการพยากรณ์เจตคติต่อระบบประกันสังคมในรูปคะแนนดิบ สามารถอธิบายการพยากรณ์ได้ว่า

เมื่อค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้เจตคติต่อระบบประกันสังคม (Y') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.305 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อการรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้เจตคติต่อระบบประกันสังคม (Y') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.278 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (X_7) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้เจตคติต่อระบบประกันสังคม (Y') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.143 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (X_9) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้เจตคติต่อระบบประกันสังคม (Y') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.052 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้เจตคติต่อระบบประกันสังคม (Y') มีค่าเพิ่มขึ้น 0.180 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

2. สมการพยากรณ์เจตคติต่อระบบประกันสังคมในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z'_y = .317Z_8 + .272Z_5 + .200Z_7 + .176Z_9 + .197Z_2$$

จากสมการพยากรณ์เจตคติต่อระบบประกันสังคมในรูปคะแนนมาตรฐาน สามารถอธิบายการพยากรณ์ได้ว่า

เมื่อค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (Z_8) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้เจตคติต่อระบบประกันสังคม (Z'_y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.317 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อการรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (Z_5) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้เจตคติต่อระบบประกันสังคม (Z'_y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.272 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (Z_7) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้เจตคติต่อระบบประกันสังคม (Z'_y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.200 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (Z_9) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้เจตคติต่อระบบประกันสังคม (Z'_y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.176 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

เมื่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Z_2) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้เจตคติต่อระบบประกันสังคม (Z'_y) มีค่าเพิ่มขึ้น 0.197 หน่วย ในขณะที่ตัวพยากรณ์อื่นๆ มีค่าคงที่

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ คณะผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดการสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามสถานภาพ ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ รายได้ รายได้ครอบครัว สมาชิกครอบครัว และฐานะครอบครัว

(2) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามสถานภาพ ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ รายได้ รายได้ครอบครัว สมาชิกครอบครัว และฐานะครอบครัว

(3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลกับการให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

(4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลกับเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2551 จำนวน 300,000 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 : 608) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 720 คน แล้วสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage random sampling)

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบวัด คือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดสุขภาพจิตที่ดี แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตความคุ้มค่า แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนเองเกี่ยวกับสุขภาพ แบบวัดการรับรู้ข่าวสารประกันสังคม แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว แบบวัดสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน แบบวัดค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม และแบบวัดเจตคติต่อระบบประกันสังคม โดยมีการทดลองใช้กับแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ดังแสดงในตารางที่ 3.1

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2551 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 โดยคณะผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืน จำนวน 623 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.53 ของกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3.2

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยมีประเด็นการวิเคราะห์ ดังนี้

- (1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแรงงาน โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
- (2) การวิเคราะห์การใช้บริการประกันสังคมและเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- (3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้บริการประกันสังคมและเจตคติต่อระบบประกันสังคม กรณีแรงงานที่มีสถานภาพ ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ และจำนวนสมาชิกครอบครัวต่างกัน โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (Independent samples) ส่วนกรณีแรงงานที่มีอายุ รายได้ครอบครัว และฐานะครอบครัวต่างกัน จะทำการการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA : F-test) และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'
- (4) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้บริการประกันสังคมและเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple correlation) ของเพียร์สัน
- (5) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับการใช้บริการประกันสังคมและเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression)

5.1.6 สรุปผลการวิจัย

- (1) แรงงานมีการใช้บริการประกันสังคมเฉลี่ย 3.92 ครั้ง/ปี โดยแรงงานร้อยละ 68.20 มีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันสังคม
- (2) แรงงานที่มีสถานภาพโสด มีการใช้บริการประกันสังคมแตกต่างกันตามอายุ และฐานะครอบครัว ส่วนแรงงานที่มีสถานภาพสมรส มีการใช้บริการประกันสังคม แตกต่างกันตามระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ และอายุ
- (3) แรงงานมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมอยู่ในระดับสูง และเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานแตกต่างกันตามสถานภาพการสมรส
- (4) แรงงานที่มีสถานภาพโสด มีเจตคติต่อระบบประกันสังคม แตกต่างกันตามระดับการศึกษาสูงสุด จำนวนสมาชิกครอบครัว อายุ รายได้ครอบครัว และฐานะครอบครัว ส่วนแรงงานที่

มีสถานภาพสมรส มีเจตคติต่อระบบประกันสังคม แตกต่างกันตามรายได้ จำนวนสมาชิกครอบครัว และฐานะครอบครัว

(5) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน (Y) คือ เจตคติต่อระบบประกันสังคม (X_{10}) การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5) และค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .134, .122 และ .098 ตามลำดับ

(6) ตัวแปรที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน คือ เจตคติต่อระบบประกันสังคม (X_{10}) โดยตัวแปรนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนการให้บริการระบบประกันสังคม ได้ร้อยละ 1.8 โดยมีสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 1.399 + .675X_{10}$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z'_y = .135Z_{10}$$

(7) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน (Y) คือ ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (X_6) ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (X_9) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (X_3) และสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (X_7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .484, .420, .398, .331, .183, .175 และ .159 ตามลำดับ

(8) ตัวแปรที่ส่งผลต่อเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน คือ ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5) สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (X_7) ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (X_9) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) โดยตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนเจตคติต่อระบบประกันสังคม ได้ร้อยละ 40.3 โดยมีสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = .204 + .305X_8 + .278X_5 + .143X_7 + .052X_9 + .180X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z'_y = .317Z_8 + .272Z_5 + .200Z_7 + .176Z_9 + .197Z_2$$

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ คณะผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

(1) แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการมีการใช้บริการประกันสังคมเฉลี่ย 3.92 ครั้ง/ปี ซึ่งค่อนข้างแตกต่างไปจากสถิติของสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน ที่พบว่า อัตราการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตนในปี พ.ศ. 2550 ทั้งกรณีผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในเฉลี่ยประมาณ 2.64 ครั้ง/คน/ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประเมินผลของกระทรวงแรงงานเป็นการประเมินในภาพรวมของทั้งประเทศ แต่การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะในกรณีแรงงานในจังหวัด

สมุทรปราการเท่านั้น และเมื่อวิเคราะห์จำแนกตามสถานภาพการสมรสของแรงงานก็พบว่า แรงงานที่มีสถานภาพสมรสมีการใช้บริการประกันสังคมเฉลี่ย 4.11 ครั้ง/ปี โดยสูงกว่าแรงงาน สถานภาพโสดที่มีการใช้บริการประกันสังคมเฉลี่ย 3.59 ครั้ง/ปี สอดคล้องกับ จีรนนท์ แก้วกล้า และคณะ (2549 : 53) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลของผู้ประกันตน สำนักงานประกันสังคม และผลการศึกษาก็พบว่า ผู้ประกันตนที่แต่งงานแล้ว หรือเป็น หม้าย/หย่า/แยก มีอัตราการเจ็บป่วย การใช้บริการทางการแพทย์ และการใช้สิทธิประกันสังคม สูงกว่าผู้ประกันตนที่เป็นโสด

และเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้บริการประกันสังคมของแรงงานก็พบว่า กรณีแรงงานมีสถานภาพโสด มีการใช้บริการประกันสังคมแตกต่างกันตามอายุ และฐานะครอบครัว โดยแรงงานที่มีอายุน้อย และแรงงานที่ฐานะครอบครัวสูง จะมีการใช้บริการประกันสังคมต่ำ ส่วนกรณีที่แรงงานมีสถานภาพสมรส มีการใช้บริการประกันสังคม แตกต่างกันตามระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ และอายุ โดยแรงงานที่การศึกษาสูง แรงงานที่มีรายได้มาก และแรงงานที่มีอายุน้อย จะมีการใช้บริการประกันสังคมต่ำ สอดคล้องกับ จีรนนท์ แก้วกล้า และคณะ (2549 : 53-54) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลของผู้ประกันตน สำนักงานประกันสังคม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกันตนที่มีการศึกษาสูงมีอัตราการใช้สิทธิประกันสังคมต่ำกว่าผู้ประกันตนที่มีการศึกษาต่ำ ผู้ประกันตนที่มีอายุมาก (45 ปี ขึ้นไป) มีอัตราการเจ็บป่วย การใช้บริการทางการแพทย์ และการใช้สิทธิประกันสังคม สูงกว่าผู้ประกันตนที่มีอายุน้อยกว่า และผู้ประกันตนที่มีรายได้ต่อเดือนสูงมีอัตราการใช้สิทธิประกันสังคมต่ำกว่าผู้ประกันตนที่มีรายได้น้อยกว่า

(2) แรงงานมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมอยู่ในระดับสูง และเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงานแตกต่างกันตามสถานภาพการสมรส โดยแรงงานที่มีสถานภาพสมรสมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมสูงกว่าสถานภาพโสด เมื่อพิจารณาเฉพาะกรณีแรงงานที่มีสถานภาพโสด มีเจตคติต่อระบบประกันสังคมแตกต่างกันตามระดับการศึกษาสูงสุด จำนวนสมาชิกครอบครัว อายุ รายได้ ครอบครัว และฐานะครอบครัว โดยพบว่าแรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำ แรงงานที่มีสมาชิกครอบครัวมาก แรงงานที่มีอายุมาก แรงงานที่รายได้ครอบครัวปานกลาง และแรงงานที่ฐานะครอบครัวต่ำ เป็นกลุ่มมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมสูงกลุ่มอื่นๆ ส่วนกรณีแรงงานที่มีสถานภาพสมรส มีเจตคติต่อระบบประกันสังคม แตกต่างกันตามรายได้ จำนวนสมาชิกครอบครัว และฐานะครอบครัว โดยพบว่าแรงงานที่มีรายได้น้อย แรงงานที่ครอบครัวมีสมาชิกมาก แรงงานที่ฐานะครอบครัวปานกลาง เป็นกลุ่มมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมสูงกลุ่มอื่นๆ ซึ่งก็ค่อนข้างสอดคล้องกัน ทั้งกลุ่มแรงงานสถานภาพสมรสและโสด ทั้งนี้เพราะนักศึกษาเห็นว่าระบบการประกันสังคมเป็นระบบที่ดี มีประโยชน์ มีความเหมาะสมแล้วที่นำมาใช้ เพราะสามารถสร้างหลักประกันให้แก่ลูกจ้างให้อยู่ในสังคมได้อย่างไม่เดือดร้อน นับเป็นการสร้างความมั่นคงในการทำงานและการดำรงชีวิตให้กับลูกจ้าง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนากานต์ ลือชา (2548 : 37-47) ที่ศึกษา ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้ประกันตนที่มีต่อระบบประกันสังคม : กรณีศึกษาผู้ประกันตนใน

จังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกันตนในจังหวัดยโสธรมีทัศนคติต่อระบบประกันสังคมในระดับค่อนข้างสูง แต่ก็มีปัญหาในเรื่องความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และคำทิพย์ โปติบุตร (2545 : 53-69) ก็ได้ศึกษา ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้ประกันตนต่อระบบประกันสังคม : กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของผู้ประกันตนต่อระบบประกันสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี และนิสารัตน์ มงคลรัตน์ (2546 : 121-123) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ของความรู้ ทัศนคติของนายจ้างที่มีต่อการปฏิบัติด้านการประกันสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีนายจ้างที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 1-9 คน ในเขตจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกันสังคมในระดับน้อย และมีทัศนคติต่อหลักการประกันสังคมและการบริหารงานประกันสังคมในระดับปานกลาง

(3) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน (Y) คือ เจตคติต่อระบบประกันสังคม (X_{10}) การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5) และค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .134, .122 และ .098 ตามลำดับ เมื่อใช้ตัวแปรทั้งสามตัวพยากรณ์การใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน พบว่า มีเพียงตัวแปรเจตคติต่อระบบประกันสังคม (X_{10}) ที่สามารถพยากรณ์ได้ โดยตัวแปรนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนการใช้บริการระบบประกันสังคม ได้ร้อยละ 1.8 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจตคติเป็นสภาวะทางจิตประการหนึ่ง ที่บุคคลมีต่อสิ่งต่างๆ อันเกิดจากการได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ ซึ่งสามารถใช้ในการทำนาย และอธิบายพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงของบุคคลได้ เพราะเชื่อว่าหากบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อเรื่องใด (ร่วมกับบุคลิกภาพอื่นๆ ที่เหมาะสม) ก็จะกระตุ้นให้บุคคลนั้นจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมในเรื่องนั้น มากกว่าบุคคลที่มีเจตคติไม่ดี ดังนั้น การที่แรงงานได้มีการเรียนรู้และคุ้นเคยกับระบบประกันสังคม ทั้งจากบุคคลรอบข้าง สถานประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐ (กระทรวงแรงงาน) ที่มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมอย่างต่อเนื่อง จะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อระบบประกันสังคมได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับ ชม ภูมิภาค (2523 : 108-110) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เจตคตินั้นเกิดได้จากการเรียนรู้ และโดยมากก็เป็นการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning) ดังนั้น แหล่งกำเนิดของเจตคติจึงมีหลายทาง อาทิเช่น ประสบการณ์เฉพาะ การสอน การเลียนแบบ และปัจจัยที่เกี่ยวกับสถาบัน และ Robbin (1993 : 177) ก็กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติไว้ว่า องค์ประกอบทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive component) ได้แก่ ความเชื่อถือ ความรู้ หรือความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสามอย่างของเจตคติ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของคำทิพย์ โปติบุตร (2545 : 53-69) ที่ศึกษา ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้ประกันตนต่อระบบประกันสังคม : กรณีศึกษา สำนักงานประกันสังคมจังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ ความเข้าใจของผู้ประกันตนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อทัศนคติของผู้ประกันตนต่อระบบประกันสังคม

(4) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน (Y) คือ ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (X_6) ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (X_9) ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน (X_3) และสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (X_7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .484,

.420, .398, .331, .183, .175 และ .159 ตามลำดับ เมื่อใช้ตัวแปรทั้งเจ็ดตัวพยากรณ์เจ็ดคติต่อระบบประกันสังคมของแรงงาน พบว่า ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ (X_8) การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม (X_5) สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (X_7) ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (X_9) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) ที่สามารถพยากรณ์ได้ โดยตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนเจ็ดคติต่อระบบประกันสังคม ได้ร้อยละ 40.3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะค่านิยมมีบทบาทสำคัญในการเป็นมาตรฐานควบคุมและกำหนดเป้าหมายแนวทางของพฤติกรรม อีกทั้งยังเป็นแกนกลางในการเสริมสร้างแรงจูงใจ ทศนคติ ความสนใจ ความตั้งใจ ที่จะนำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมนั้น ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพเป็นสิ่งที่บุคคลเห็นว่ามีค่าและมีความสำคัญและมีคุณค่า เพราะการมีชีวิตอยู่ และการมีสุขภาพที่ดีแข็งแรง ปราศจากโรคภัยมาเบียดเบียน นับเป็นเป้าหมายสำคัญอย่างหนึ่งในชีวิต สอดคล้องกับการวิจัยของ พรณราย พิทักษ์เจริญ (2543 : 157-158) ที่ศึกษา จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพกายและจิตของข้าราชการสูงอายุ โดยศึกษากับข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ การได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุที่มีรายได้มาก โดยมีเปอร์เซ็นต์การทำนาย 34.3%

การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนต่างๆ นับว่ามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ และยังได้ส่งผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว ซึ่ง Zimbardo (อ้างในพีระนันท์ บุรณะโสภณ. 2538 : 28) กล่าวถึงอิทธิพลของการเสนอข่าวสารบ่อยๆ ครั่งไว้ในทฤษฎีเกี่ยวกับ Familiarity ว่า การที่สารนั้นๆ มีการเสนอเนื้อหาผ่านสื่อต่างๆ ซ้ำๆ กันบ่อยๆ จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกับข่าวสาร อันจะก่อให้เกิดความสนใจ ความเข้าใจ และการยอมรับ ซึ่งนับว่าขั้นตอนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปตามเนื้อหาที่นำเสนอ นั้นๆ หากเป็นเนื้อหาในทางที่ดีมีการโน้มน้าวใจให้เกิดการกระทำตามก็มีการปฏิบัติตามคำแนะนำนั้นๆ ในที่สุด ดังนั้นอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อผู้รับข่าวสารคือจะส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและในบางกรณีจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการกระทำด้วย อันเป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องกัน สอดคล้องกับการวิจัยของ ขจรรัตน์ บุญวิวัฒนาการ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาทรักษาทุกโรค) จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ข่าวสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

สภาพแวดล้อมการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบความปลอดภัย หรือสวัสดิการต่างๆ จะส่งผลต่อสุขภาพและจิตใจของคณงานทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีเสียต่อสุขภาพและจิตใจ พรณราย พิทักษ์เจริญ (2543 : 35) ได้แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ สภาพแวดล้อมในที่ทำงานที่มีความร้ายแค้นมาก ซึ่งหมายถึง สภาพการทำงานที่ผู้ทำงานไม่สามารถที่จะทำนายและไม่สามารถที่จะควบคุมผลที่จะเกิดขึ้นกับตนเองได้ เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพที่ทำงานไม่เอื้อต่อการทำงาน มีสภาพแออัด ขาดเครื่องอำนวยความสะดวกต่อการทำงาน นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน ทั้งหัวหน้าและลูกน้องที่อาจ

มีอารมณ์แปรปรวน และกฎระเบียบในหน่วยงานที่ไม่ชัดเจน เป็นต้น ส่วนสภาพแวดล้อมในที่ทำงานที่มีความแน่นแค้นปานกลาง ได้แก่ ความไม่สามัคคีกันของบุคลากรในหน่วยงาน เป็นต้น ดังนั้นประสบการณ์และการเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงานของแรงงาน จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในที่ทำงานของแรงงาน มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายเจตคติต่อระบบประกันสังคมได้ ทั้งนี้เพราะโดยปกติแล้วเจตคตินั้นเกิดได้จากการเรียนรู้ และโดยมากก็เป็นการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning) ดังนั้นแหล่งกำเนิดของเจตคติจึงมีหลายทาง เช่น ประสบการณ์ การสอน หรือ การเลียนแบบ (ชม ภูมิภาค. 2523 : 108-110)

ความรู้ เป็นการรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างข้อมูลต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับจากสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคล ซึ่งเกิดจากการศึกษาค้นคว้า สังเกต และประสบการณ์ โดยที่มนุษย์สามารถจดจำและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เรียกเอาสิ่งที่จำได้ออกมาปรากฏให้สังเกตได้ วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในที่ทำงานของแรงงาน มีผลงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของความรู้กับพฤติกรรมคือ งานวิจัยของ อุบล เลี้ยววาริน (2534 : 239-245) ศึกษาความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมสุขภาพ อันประกอบด้วยพฤติกรรมการกินอย่างเหมาะสม พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงสารเสพติด และพฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคลนั้น ผู้ที่จบมัธยมปลายมีพฤติกรรมสุขภาพเหล่านี้สูงกว่าผู้ที่จบประถมศึกษาอย่างชัดเจน แต่ผู้ที่จบมัธยมต้นมักมีพฤติกรรมสุขภาพไม่แตกต่างอย่างชัดเจนจากผู้จบการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า แต่ที่สำคัญผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในปีสุดท้ายที่เรียน ไม่ว่าจะจบระดับใด เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพอย่างเหมาะสมมากด้วย ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มีทักษะทางภาษาไทยสูง ก็เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพสูงด้วย ผลสองส่วนนี้แสดงว่าความเฉลียวฉลาดหรือการมีความรู้เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพการรักษาอนามัยส่วนบุคคลนั้น ผู้ที่จบมัธยมปลาย มีพฤติกรรมสุขภาพเหล่านี้สูงกว่า ผู้ที่จบประถมศึกษาอย่างชัดเจน แต่ผู้ที่จบมัธยมต้น มักมีพฤติกรรมสุขภาพไม่แตกต่างอย่างชัดเจน จากผู้จบการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า แต่ที่สำคัญ ผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในปีสุดท้ายที่เรียน ไม่ว่าจะจบระดับใด เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพอย่างเหมาะสมมากด้วย ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มีทักษะทางภาษาไทยสูง ก็เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพสูงด้วย ผลสองส่วนนี้แสดงว่าความเฉลียวฉลาด หรือการมีความรู้เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพด้วย และ ดวงพร โรจนพันธ์ (2542 : 146) ได้ทำการศึกษากิจการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคมของผู้ประกันตนระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้างของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป โดยศึกษาทั้งผู้บริหารและผู้

ปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกันตนระดับบริหารและระดับปฏิบัติการที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประกันสังคมมาก จะมีทัศนคติต่อการประกันสังคมดีกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยในกลุ่มตนเอง

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งใดให้สำเร็จไปด้วยดี ทั้งในด้านการแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ หรือแข่งขันกับผู้อื่น มีการกำหนดเป้าประสงค์ที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ตลอดจนมีความมานะพยายามฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ที่ขวางกั้นและมีการวางแผนระยะยาวที่จะต่อสู้เพื่อความสำเร็จ มีความสบายใจเมื่อประสบผลสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว ตามทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Atkinson (1964 : 264) ได้กล่าวว่า สิ่งที่จะกระตุ้นหรือผลักดันให้บุคคลประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสามประการคือ 1) สิ่งที่น่าพอใจใจเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วยแรงจูงใจที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จ ความเข้มของความมุ่งหวัง หรือโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ และค่าของสิ่งล่อใจ 2) สิ่งที่น่าพอใจใจเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว โอกาสที่จะประสบความล้มเหลว และค่าเฉลี่ยของสิ่งล่อใจที่เป็นเป้าหมายของความล้มเหลว และ 3) สิ่งช่วยภายนอกที่ทำให้อยากทำกิจกรรมนั้น สอดคล้องกับ McClelland (1953 : 197) ที่ศึกษาพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลต่อความเจริญหรือความเสื่อมของประเทศชาติ ทั้งนี้ เพราะผลจากการวิจัยปรากฏว่าประชากรในประเทศที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าประเทศที่มีประชากรที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ทั้งนี้เพราะคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีลักษณะกระตือรือร้น และมานะบากบั่นในการทำงานใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ คณะผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ในสองแนวทาง ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

(1) จากผลการวิจัยที่พบว่า แรงงานมีเจตคติต่อระบบประกันสังคมอยู่ในระดับสูง และยังพบอีกว่าตัวแปรค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนเจตคติต่อระบบประกันสังคม ได้ถึงร้อยละ 40.3 ดังนั้น สำนักงานประกันสังคมอาจพิจารณานำตัวแปรเหล่านี้ไปใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมระบบประกันสังคมกับกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ต่อไป

(2) สำนักงานประกันสังคม ควรสร้างความเข้าใจกับผู้ที่เข้าสู่ระบบประกันสังคมด้วยการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการปฏิบัติในส่วนของการบริการควรกระทำอย่างรวดเร็ว เสมอภาค ถูกต้อง และเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้ทั้งผู้ประกันตนและสถานประกอบการเกิดเจตคติที่ดีต่อระบบประกันสังคม

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

(1) ควรมีศึกษาวิจัยหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน โดยอาจเน้นศึกษาเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มแรงงานในภาคการผลิต และกลุ่มแรงงานในภาคบริการ เป็นต้น ซึ่งอาจจะมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้บริการระบบประกันสังคมแตกต่างกันได้

(2) ควรศึกษาในเชิงความสัมพันธ์เปรียบเทียบระหว่างจิตลักษณะเดิม (สุขภาพจิตที่ดี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพ) สถานการณ์ (การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ) และจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม และเจตคติต่อระบบประกันสังคม) กับการให้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน

(3) ควรทำการวิเคราะห์สาเหตุหรือการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในตัวแปรต่างๆ เพื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรทั้งในทางตรงและทางอ้อม โดยแสดงถึงอิทธิพลที่ตัวแปรสาเหตุมีต่อตัวแปรผล

บรรณานุกรม

- ขจีรัตน์ บุญวิวัฒนาการ. 2546. "ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาทรักษาทุกโรค) จังหวัดเชียงราย." ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- คำทิพย์ โปติบุตร. 2545. "ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้ประกันตนต่อระบบประกันสังคม : กรณีศึกษา สำนักงานประกันสังคมจังหวัดพังงา." ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เจนใจ สุวรรณมาลา. 2548. "ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นของผู้ประกันตนต่อระบบประกันสังคม : กรณีศึกษา สำนักงานประกันสังคม จังหวัดปัตตานี." ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จีรพันธ์ แก้วกล้า และคณะ. 2549. "ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลของผู้ประกันตน สำนักงานประกันสังคม." รายงานการวิจัยทุนสนับสนุนจากสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน.
- ชนากานต์ ลือชา. 2548. "ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้ประกันตนที่มีต่อระบบประกันสังคม : กรณีศึกษาผู้ประกันตนในจังหวัดยโสธร." ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชม ภูมิภาค. 2523. จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชวาล แพรัตกุล. 2526. เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชีรวัดน์ นิจนตร. 2526. "สุขภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียน กับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร." ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. 2527. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ฐานันดร เปียศิริ. 2545. "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2543. **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล.** โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2539. **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล.** พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2527. โครงการพัฒนาทัศนคติและจริยธรรมเพื่อการทำงานราชการ ใน รายงานการสัมมนา เรื่อง การเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยม และจริยธรรมของ ข้าราชการ. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามตา วนันทานนท์ และคณะ. 2536. รายงานการวิจัยลักษณะทางจิต และพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน. รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนัก นายกรัฐมนตรี.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2529. "การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิต ลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย." รายงานการวิจัยฉบับที่ 40 กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. 2524. "ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับ สุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น." รายงานการวิจัยฉบับที่ 26 กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. 2520. "จริยธรรมของเยาวชนไทย." รายงาน วิจัย ฉบับที่ 21. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ดวงพร โรจนพันธ์. 2542. "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการ ประกันสังคมของผู้ประกันตนระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ." วิทยานิพนธ์วารสาร ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ถวิล ชาราโกชน. 2532. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
- นิภาพร โชติสุดเสนห์. 2545. "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทอ้งเทียวเชิงอนุรักษ์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิตารัตน์ มงคลรัตน์. 2546. "ความสัมพันธ์ของความรู้ ทัศนคติของนายจ้างที่มีต่อการปฏิบัติด้าน การประกันสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีนายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1-9 คน ในเขตจังหวัดสระบุรี." วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2535. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : B&B.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2534. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บี.แอนด์.บี พับบลิชซิ่ง.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2531. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : เกษมศรีอเนก.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520. ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- พรรณราย พิทักษ์เจริญ. 2543. "จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพกายและจิตของข้าราชการสูงอายุ." ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒน:สังคม) วิชาเอกการจัดการการพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พีระนันท์ บุรณะโสภณ. 2538. "พฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒนาพร ศรีสกุล. 2542. "ความรู้ ทักษะคิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลต่อการปฏิบัติงานประกันสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มธุรกิจโทรคมนาคม." วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพบูลย์ อินทวิชา. 2517. **หลักและวิธีจัดเจตคติ.** กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ไพศาล หวังพานิช. 2526. **การวัดผลการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิไล ประสานมิตร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2531. **เอกสารการสอนชุดจิตวิทยาทั่วไป.** หน่วยที่ 8-15 : เจตคติกับพฤติกรรมมนุษย์ โดยสุนทร โคมิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ระเด่น หัสดี และสรศักดิ์ภูณิ์ ดวงคำสวัสดิ์. 2536. **การสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์กับการพัฒนาสาธารณสุขเพื่อบรรลุสุขภาพดีถ้วนหน้า.** พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- เรืองศิลป์ แก้วดอนรี. 2539. "ความต้องการข่าวสาร ความคาดหวัง และความพึงพอใจที่ได้รับข่าวสารเรื่องการประกันสังคม ของผู้ประกันตน ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ." วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตรพัฒนการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงวนศรี วิรัชชัย. 2527. **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- สายฝน ศิริพร. 2546. "การศึกษาความพร้อมของผู้ประกันตนต่อการประกันสังคมกรณีว่างงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ประกันตนในเขตจังหวัดเพชรบุรี." วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ. 2529. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สมุณฑา แสงทิพย์. 2539. "เจตคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนนคหกรรมกลุ่มอาชีพศึกษาภาคตะวันออก." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุรพงศ์ โสชนะเสถียร. 2533. **ทักษะคิด : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2533. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. 2551. **รายงานประจำปี 2550**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. 2551. **สถิติงานประกันสังคม 2550**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักงานประกันสังคม. 2550. **เกี่ยวกับงานประกันสังคม**. [Online] Available : <http://www.sso.go.th>
- สำนักงานประกันสังคม. 2551. **ข้อมูลสารสนเทศ : ข้อมูลสถิติ**. [Online] Available : <http://www.sso.go.th>
- สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ. 2551. **สภาพทั่วไปของจังหวัดสมุทรปราการ**. [Online] Available : <http://www.samutprakan.go.th/>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2551. **ศูนย์ข้อมูลสถิติจังหวัด**. [Online] Available : <http://www.nso.go.th/>
- เสน่ห์ สุพุทธิ. 2541. "ความรู้และพฤติกรรมของผู้ประกันตน ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 : ศึกษาเฉพาะกรณี มหาวิทยาลัยมหิดล." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2523. **การสอนเพื่อตอบสนองสมรรถภาพของมนุษย์**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- อนันต์ ศรีโสภณ. 2525. **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อุบล เลี้ยววาริน. 2534. "ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2540. **จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : เฟื่องฟ้าพรินติ้ง.
- Atkinson, John W. 1964. **An Introduction to Motivation**. New York : American Book Company.
- Bhanthumnavin, D. 2000. "Importance of Supervisory Social Support and Its Implications for HRD in Thailand." **Psychology and Developing Societies**. 12(2) : 155-156.
- Bloom.S. et.al. 1971. **Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning**. New York : McGraw-Hill.
- David, Edwards. E. 1968. **General Psychology**. New York : The McMilland Company Collier-McMilland Limited.
- Foster, Charles R. 1952. **Psychology of Life Ajustment**. Chicago : America Technical Society.

- Good, V. 1973. **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill Book.
- Hollander, Edwin P. 1981. **Principle and Methods of Social Psychology**. London : Oxford University Press.
- Lindgren, Henry Clay. 1976. **Education Psychology in the Classroom**. Manila : National Book Store.
- Mark, H. 1980. **Cognition, Convention and Communication**. New York : Praeger.
- McClelland, David C. 1953. **The Achievement Motive**. New York : Harper and Row.
- Moursund, Janet P. 1976. **Learning and the Learner**. Monterey California : Brooks / Sole Publishing Company.
- Robbin, Stephen P. 1993. **Organizational Behavior**. 6th edition. New Jersey : Aimon & Schuster.
- Rotter, Juliam B. 1966. Generalized Expectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement. **Psychological Monographs**. 80(January) : Whole No. 609.
- Thurstone, L.L. 1967. **Attitude Theory and Measurement**. New York : John Wiley Sons.
- Webster's New Universal. 1977. **Dictionary of English Language**. New York : Webster's Universal Press.

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	$\bar{X}$	S.D.
1. สุขภาพจิตที่ดี	0	5	2.95	0.77
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	0	5	3.42	0.68
3. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	0	5	3.21	0.61
4. ความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพ	0	5	3.06	0.76
5. การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม	0	5	3.21	0.61
6. การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว	0	5	3.83	0.86
7. สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน	0	5	2.50	0.86
8. ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ	0	5	4.14	0.66
9. ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม	2	12	8.18	2.01
10. การใช้บริการระบบประกันสังคม	1	20	3.92	3.16
11. เจตคติต่อระบบประกันสังคม	0	5	3.74	0.63

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับเจตคติต่อระบบประกันสังคม

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	X8	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
2	X5	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
3	X7	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
4	X9	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
5	X2	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).

a. Dependent Variable: Y

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	.437 ^a	.191	.189	.54923	.191	121.08	1	514	.000
2	.558 ^b	.312	.309	.50703	.121	90.138	1	513	.000
3	.585 ^c	.342	.338	.49611	.031	23.826	1	512	.000
4	.611 ^d	.374	.369	.48458	.031	25.654	1	511	.000
5	.635 ^e	.403	.397	.47360	.029	24.958	1	510	.000

a. Predictors: (Constant), X8

b. Predictors: (Constant), X8, X5

c. Predictors: (Constant), X8, X5, X7

d. Predictors: (Constant), X8, X5, X7, X9

e. Predictors: (Constant), X8, X5, X7, X9, X2

ANOVA^f

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	36.524	1	36.524	121.079	.000 ^a
	Residual	155.052	514	.302		
	Total	191.577	515			
2	Regression	59.697	2	29.848	116.107	.000 ^b
	Residual	131.880	513	.257		
	Total	191.577	515			
3	Regression	65.561	3	21.854	88.791	.000 ^c
	Residual	126.016	512	.246		
	Total	191.577	515			
4	Regression	71.585	4	17.896	76.213	.000 ^d
	Residual	119.992	511	.235		
	Total	191.577	515			
5	Regression	77.183	5	15.437	68.821	.000 ^e
	Residual	114.394	510	.224		
	Total	191.577	515			

a. Predictors: (Constant), X8

b. Predictors: (Constant), X8, X5

c. Predictors: (Constant), X8, X5, X7

d. Predictors: (Constant), X8, X5, X7, X9

e. Predictors: (Constant), X8, X5, X7, X9, X2

f. Dependent Variable: Y

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Correlations		Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Partial	Part	Tolerance	VIF
1	(Constant)	2.030	.161		12.625	.000				
	X8	.420	.038	.437	11.004	.000	.437	.437	1.000	1.000
2	(Constant)	1.119	.177		6.328	.000				
	X8	.358	.036	.372	9.991	.000	.404	.366	.967	1.034
	X5	.361	.038	.354	9.494	.000	.387	.348	.967	1.034
3	(Constant)	.812	.184		4.414	.000				
	X8	.373	.035	.388	10.592	.000	.424	.380	.960	1.042
	X5	.339	.037	.332	9.041	.000	.371	.324	.953	1.050
	X7	.126	.026	.177	4.881	.000	.211	.175	.981	1.019
4	(Constant)	.370	.200		1.851	.065				
	X8	.383	.034	.398	11.128	.000	.442	.390	.956	1.046
	X5	.319	.037	.313	8.682	.000	.359	.304	.942	1.061
	X7	.136	.025	.191	5.381	.000	.232	.188	.975	1.025
	X9	.053	.011	.179	5.065	.000	.219	.177	.984	1.017
5	(Constant)	.204	.198		1.031	.303				
	X8	.305	.037	.317	8.220	.000	.342	.281	.786	1.272
	X5	.278	.037	.272	7.529	.000	.316	.258	.895	1.118
	X7	.143	.025	.200	5.751	.000	.247	.197	.973	1.028
	X9	.052	.010	.176	5.093	.000	.220	.174	.983	1.017
	X2	.180	.036	.197	4.996	.000	.216	.171	.753	1.327

a. Dependent Variable: Y

Excluded Variables

Model	Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics			
					Tolerance	VIF	Minimum Tolerance	
1	X2	.267 ^a	6.222	.000	.265	.795	1.257	.795
	X3	.098 ^a	2.440	.015	.107	.974	1.026	.974
	X5	.354 ^a	9.494	.000	.387	.967	1.034	.967
	X6	.175 ^a	3.964	.000	.172	.784	1.276	.784
	X7	.216 ^a	5.596	.000	.240	.996	1.004	.996
	X9	.195 ^a	5.033	.000	.217	.999	1.001	.999
2	X2	.190 ^b	4.584	.000	.199	.756	1.323	.756
	X3	.076 ^b	2.058	.040	.091	.971	1.030	.946
	X6	.110 ^b	2.643	.008	.116	.760	1.315	.760
	X7	.177 ^b	4.881	.000	.211	.981	1.019	.953
	X9	.164 ^b	4.533	.000	.196	.990	1.010	.958
3	X2	.201 ^c	4.967	.000	.215	.754	1.327	.754
	X3	.040 ^c	1.061	.289	.047	.925	1.081	.925
	X6	.084 ^c	2.027	.043	.089	.745	1.342	.745
	X9	.179 ^c	5.065	.000	.219	.984	1.017	.942
4	X2	.197 ^d	4.996	.000	.216	.753	1.327	.753
	X3	.044 ^d	1.205	.229	.053	.924	1.082	.924
	X6	.095 ^d	2.362	.019	.104	.743	1.346	.743
5	X3	.054 ^e	1.524	.128	.067	.921	1.086	.751
	X6	.051 ^e	1.252	.211	.055	.701	1.427	.693

a. Predictors in the Model: (Constant), X8

b. Predictors in the Model: (Constant), X8, X5

c. Predictors in the Model: (Constant), X8, X5, X7

d. Predictors in the Model: (Constant), X8, X5, X7, X9

e. Predictors in the Model: (Constant), X8, X5, X7, X9, X2

f. Dependent Variable: Y

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

โครงการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคม ของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยโครงการวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ” มีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมการใช้บริการระบบประกันสังคมของแรงงาน ซึ่งท่านได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ข้อมูลคำตอบที่ได้รับจากท่านผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบประกันสังคมให้มีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการของท่านในอนาคตต่อไป

จึงขอให้ท่านได้ทราบถึงความสำคัญของการวิจัยดังกล่าว และโปรดให้ความอนุเคราะห์การตอบแบบสอบถามให้ครบทุกประเด็น โดยตอบตามความคิดเห็นและความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน คณะผู้วิจัยหวังในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์ศักดิ์ ศิริจารุภัทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์ พิมพ์

คณะผู้วิจัย

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ติดต่อคณะผู้วิจัย

เอกสาร โทร 08-6995-0393 นี้ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ลงบนสื่อออนไลน์ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการระบบประกันสังคม ของแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และกรอกตัวเลขหรือข้อความลงในช่องว่าง
ให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ.....ปี.....เดือน
3. สถานภาพสมรส 1. โสด 2. สมรส
 3. หม้าย/หย่าร้าง(ระบุ).....
4. ภูมิลำเนาเดิม 1. ภาคกลาง 2. ภาคเหนือ
 3. ภาคใต้ 4. ภาคตะวันออก
 5. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6. กรุงเทพฯและปริมณฑล
5. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
 1. ระดับประถมศึกษา หรือเทียบเท่า 2. มัธยมศึกษา หรือ ปวช. หรือเทียบเท่า
 3. อนุปริญญา หรือ ปวส. 4. ปริญญาตรี หรือสูงกว่า
 5. อื่นๆ.....
6. รายได้ต่อเดือนของท่าน (โดยประมาณ).....บาท / เดือน
7. รายได้ต่อเดือนของครอบครัวท่าน (โดยประมาณ) .....บาท / เดือน
8. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน
9. ประสบการณ์ทำงานของท่านในสถานประกอบการ.....ปี.....เดือน
10. ตัวท่านเองเคยใช้บริการประกันสังคมในรอบปีที่ผ่านมา (ประมาณ) .....ครั้ง
11. ครอบครัวของท่านเคยได้ใช้บริการประกันสังคมในรอบปีที่ผ่านมา (ประมาณ) .....ครั้ง

ตอนที่ 2 สุขภาพจิตที่ดี

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ว่าตรงตามความเป็นจริงท่านเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1. ฉันรู้สึกลำบากใจเมื่อต้องตัดสินใจทำอะไรด้วยตนเอง						
2. ฉันมีเรื่องกลุ้มใจอยู่เสมอ						
3. ถ้ามีคนมาขัดใจหรือยั่วเพียงเล็กน้อย ฉันมักจะโกรธง่าย						
4. ฉันไม่ค่อยกล้าทำความรู้จักกับคนซึ่งไม่เคยรู้จักมาก่อน						
5. ฉันรู้สึกว่าบังคับตนเองไม่ค่อยได้						
6. ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนตกใจง่าย						
7. เวลาดีใจฉันรู้สึกดีใจมาก และเวลาเสียใจก็รู้สึกเสียใจมาก						
8. บางครั้งรู้สึกว่าตนเองทำอะไรผิดเสมอ						
9. ฉันรู้สึกว่าเพื่อนๆ ไม่ค่อยอยากจะคุยกับฉัน						

ตอนที่ 3 ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1. ฉันพอใจที่จะมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงแม้จะยากจน						
2. ฉันพอใจที่จะเป็นคนร่ำรวยแม้จะเจ็บป่วยตลอดเวลา						
3. ฉันพอใจที่จะอยู่ในที่สะดวกสบาย แม้จะอายุสั้น						
4. ฉันพอใจที่จะเจ็บป่วยตลอดเวลาแต่มีคนเอาอกเอาใจ						
5. ฉันพอใจที่จะเป็นคนที่มียี่ห้อเสียง แม้ร่างกายจะพิการ						
6. ฉันพอใจที่จะสมบูรณ์แข็งแรง แม้ไม่มีชื่อเสียงโด่งดัง						
7. ฉันพอใจที่จะเดินข้ามสะพานลอย ดีกว่าเสียงถูกรถชน						
8. ฉันยอมเสียเสียงถูกรถชนบาดเจ็บสาหัส ถ้าได้เงินทำขวัญจำนวนมาก						
9. ฉันยินดีบริจาคโลหิตช่วยชีวิตเพื่อนมนุษย์ในคราวจำเป็น						

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ลงบนสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

ตอนที่ 4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1. เพื่อนร่วมงานเคยกล่าวว่า ฉันเป็นคนทำงานหนัก						
2. ฉันคิดว่าการทำงานเตรียมตัวอย่างเต็มที่เพื่อที่จะทำงานสำคัญๆ นั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง						
3. เมื่อทำงานใดๆ ฉันจะทุ่มเทความพยายามให้งานนั้นมาก						
4. เมื่อฉันยังเรียนอยู่นั้น ฉันได้ให้ความสนใจต่อการเรียนอยู่เสมอ						
5. ฉันมักจะทำงานมากกว่าที่ได้ตั้งใจเอาไว้เสมอ						
6. เมื่อฉันยังเรียนอยู่ ฉันคิดว่าความพยายามเป็นสิ่งสำคัญ						
7. ฉันชอบทำงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูง						
8. เมื่อเริ่มต้นทำสิ่งใด ฉันต้องพยายามทำงานสำเร็จเสมอ						

ตอนที่ 5 การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1. คนในครอบครัวคอยช่วยเหลือฉันในยามคับขันเสมอ						
2. เมื่อฉันประสบปัญหา คนในครอบครัวจะคอยช่วยเหลือฉัน						
3. คนในครอบครัวไม่เคยพยายามที่จะให้ความช่วยเหลือฉัน						
4. คนในครอบครัวไม่เคยเป็นกำลังใจให้ฉันทำงานต่างๆ จนประสบความสำเร็จเลย						
5. คนในครอบครัวไม่เคยให้ความช่วยเหลือด้านเงินทองกับฉันเลย						
6. เมื่อฉันมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ คนในครอบครัวไม่สามารถให้คำปรึกษากับฉันได้						
7. คนในครอบครัวจะไม่ยินดียินร้ายกับความสำเร็จของฉัน						
8. คนในครอบครัวฉัน ไม่สนใจเรื่องการดูแลสุขภาพสภาพร่างกายตนเองเลย						

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

ตอนที่ 6 สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1. หน่วยงานของฉันยังขาดสิ่งเอื้ออำนวยต่อการทำงานอีกมาก						
2. การทำงานให้สำเร็จในหน่วยงานนี้เป็นสิ่งที่ยากเพราะขาดความร่วมมือร่วมกัน						
3. ฉันรู้สึกว่สภาพแวดล้อมในหน่วยงานนี้คลุมเครือยากที่จะทราบว่าจะควรทำอะไรจึงจะเหมาะสม						
4. หน่วยงานของฉันไม่ค่อยมีกิจกรรมที่แสดงความชื่นชมพนักงานที่ทำงานได้ดี						
5. หน่วยงานมีการจัดสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์ที่น่าพอใจให้กับพนักงาน						
6. หน่วยงานฉันมีอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานครบถ้วน						
7. หน่วยงานมักแบ่งภาระงานแก่พนักงานไม่เท่าเทียมกัน						
8. สถานที่ทำงานไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานของฉัน						

ตอนที่ 7 เจตคติต่อระบบประกันสังคม

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1. ฉันดีใจมากที่รัฐบาลได้บังคับกฎหมายประกันสังคมกับสถานประกอบการ						
2. ระบบประกันสังคม ช่วยให้ชีวิตฉันและครอบครัวมีความมั่นคงมากขึ้น						
3. ฉันไม่ได้ประโยชน์อะไรเลยเมื่อเข้าสู่ระบบประกันสังคม						
4. ฉันคิดว่าการสู่ระบบประกันสังคมเป็นการสิ้นเปลืองมากกว่าเป็นการสร้างความมั่นคงให้ชีวิต						
5. ฉันรู้สึกมั่นใจในชีวิต เมื่อได้เข้าสู่ระบบประกันสังคม						
6. ระบบประกันสังคม เป็นระบบที่ซับซ้อน ยากในการปฏิบัติตาม						

ตอนที่ 7 เจตคติต่อระบบประกันสังคม (ต่อ)

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
7. ถ้ามีโอกาสฉันจะแนะนำเพื่อนให้เข้าสู่ระบบประกันสังคม						
8. หน่วยงานของฉันยินดีให้ฉันเข้าสู่ระบบประกันสังคม						
9. ฉันยินดีที่จะอธิบายและแนะนำสิทธิประโยชน์ของระบบประกันสังคมให้เพื่อนๆ ทราบ						
10. ฉันคิดว่าระบบประกันสังคม เป็นระบบที่สิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ						
11. ฉันรู้สึกพอใจในระบบประกันสังคม						
12. ฉันรู้สึกรำคาญเมื่อมีคนพูดถึงกฎหมายประกันสังคม						

ตอนที่ 8 การรับรู้ข่าวสารประกันสังคม

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1. ฉันมักจะติดตามข่าวสารการประกันสังคมจากสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวารสารต่างๆ						
2. ฉันเคยชมรายการโทรทัศน์ที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการประกันสังคม						
3. หน่วยงานของฉันมีการเสนอข่าวสารที่ได้รับจากสำนักงานการประกันสังคมแก่พนักงาน						
4. ฉันไม่เคยดูรายการทางโทรทัศน์เกี่ยวกับการประกันสังคม						
5. ฉันไม่เคยชมนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับการประกันสังคม						
6. เพื่อนของฉันพูดคุยเรื่องการประกันสังคมให้ฉันฟัง						
7. ฉันรับรู้เรื่องการประกันสังคมจากเพื่อนๆ						
8. ฉันรับรู้เรื่องการประกันสังคมจากญาติพี่น้อง						
9. ฉันรับรู้เรื่องการประกันสังคมจากสื่อ เช่น โทรทัศน์ แผ่นพับหนังสือพิมพ์ เป็นต้น						
10. ฉันรับรู้เรื่องการประกันสังคมจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ						
11. ฉันรับรู้เรื่องการประกันสังคมจากสถานประกอบการที่ทำงานอยู่						

ตอนที่ 9 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1. ฉันมักจะทำงานเสร็จไม่ทันเวลา						
2. การวางแผนล่วงหน้าเป็นการกระทำที่ไร้ประโยชน์ เพราะมักไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้						
3. สิ่งตอบแทนที่ดีที่สุดในการทำงาน คือ เงิน และ/หรือ ตำแหน่ง						
4. ถ้าฉันเห็นของที่อยากได้มากและราคาแพง ฉันจะตัดสินใจซื้อทันที และยอมอดหลังจากนั้น						
5. ฉันคิดว่าไม่มีประโยชน์อะไรเลยที่จะต้องไปวิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคต						
6. ถ้าฉันอยากได้สิ่งใดแต่ต้องรอคอย ฉันจะหมดความอดทนหรือทนไม่ได้						
7. ในการประชุม ถ้ามีการพูดถึงสิ่งที่ไม่เห็นด้วย ฉันจะคัดค้านทันที โดยไม่สนใจว่าขณะนั้นเป็นจังหวะที่เหมาะสมหรือไม่						
8. ฉันคิดว่าคนเราควรจะหาความสุขใส่ตัวให้มากที่สุด ในขณะที่ เพราะอนาคตเป็นสิ่งไม่แน่นอน						

ตอนที่ 10 ความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพ

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1. เมื่อฉันป่วย การดูแลตนเองของฉัน จะเป็นตัวกำหนดว่าฉันจะหายเร็วหรือช้า						
2. ฉันดูแลสุขภาพด้วยตัวฉันเอง						
3. สุขภาพของฉันเป็นผลของการกระทำหรือนิสัยของ ฉันเอง						
4. ฉันสามารถป้องกันตนเองมิให้เป็นโรคได้						
5. การเจ็บป่วยของคนส่วนใหญ่เป็นผลมาจากความ ประมาทของเขา						
6. ฉันสามารถทำให้ตนเองสุขภาพดีได้						
7. ไม่มีใครหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาทำให้เราป่วยไข้ได้ นอกจากตัวเราเอง						

ตอนที่ 10 ความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพ (ต่อ)

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
8. ฉันทราบว่าป้องกันมิให้สุขภาพเสื่อมโทรมได้ อย่างไร						
9. โรคร้ายแรงในปัจจุบันเป็นโรคที่เกิดจากการกระทำที่ ไม่เหมาะสมของคนๆ นั้น						

ตอนที่ 11 ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม

คำชี้แจง ให้ท่านตอบว่า "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" เกี่ยวกับการประกันสังคม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องว่าง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. ผู้ใช้แรงงานสามารถเข้าสู่ระบบประกันสังคมได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน		
2. การประกันสังคมเป็นระบบที่ให้การช่วยเหลือสมาชิกแบบร่วมทุกข์ร่วมสุข		
3. กรณีเจ็บป่วย ผู้ประกันตนเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ทุกสถานพยาบาล		
4. กรณีคลอดบุตร ผู้ประกันตนต้องนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม 7 เดือน จึงจะได้รับสิทธิ		
5. ผู้ประกันตนทุพพลภาพที่เสียชีวิต จะไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนใดๆ อีก		
6. กรณีสงเคราะห์บุตร ผู้ประกันตนต้องนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม 12 เดือน จึงจะได้รับสิทธิ		
7. เงินบำนาญชราภาพ ผู้ประกันตนต้องมีการนำส่งเงินสมทบ 180 เดือน ขึ้นไป		
8. เงินบำเหน็จชราภาพ ผู้ประกันตนนำส่งเงินสมทบไม่ครบ 180 เดือน		
9. กรณีว่างงาน ผู้ประกันตนต้องนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม 6 เดือน จึงจะได้รับสิทธิ		
10. กรณีทุพพลภาพ ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ร้อยละ 50 ของค่าจ้างเป็นรายเดือนตลอดชีวิต		
11. กรณีตาย ผู้จัดการศพมีสิทธิได้รับค่าทำศพ 30,000 บาท		
12. กรณีว่างงาน ผู้ประกันตนที่ลาออกจากงานจะได้รับเงินทดแทนระหว่างการ ว่างงานปีละไม่เกิน 90 วัน ในอัตราร้อยละ 30 ของค่าจ้าง		

เฉลยแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1.	ไม่ใช่	7.	ใช่
2.	ใช่	8.	ใช่
3.	ใช่	9.	ใช่
4.	ใช่	10.	ใช่
5.	ไม่ใช่	11.	ใช่
6.	ใช่	12.	ใช่

